

Hude težave s kondenzatorji

Delen zastoj proizvodnje v žužemberski Iskri

V skladišču Iskrine tovarne keramičnih kondenzatorjev v Žužemberku leži okoli 3 milijone kondenzatorjev, ki jih je ta TOZD nameravala izvoziti v Romunijo, vendar je sklep častnega razsodišča pri zvezni gospodarski zbornici izvoz prepredel, češ da gre za nehalno konkurenco tovarni kondenzatorjev Gevelija, ki je TOZD Elektronske industrije Niš. Žužemberčani so nameravali letos in prihodnje leto izvoziti v Romunijo (pogodba je bila že sklenjena) 27 milijonov kondenzatorjev. Zaradi prepovedi izvoza (druga tržišča za kondenzatorje še niso našli) preti žužemberski tovarni delen zastoj proizvodnje. Obširneje poročamo o tem na novomeški strani.

Bogdan Osolnik (na levi) izročila glavni uredniku DL Marjanu Leganu red zasluge za narod s srebrnimi žarki - odlikovanje, ki ga je listu podelil predsednik Tito.

Dolenjski list odlikovan

Odlikovanje izročil Bogdan Osolnik na slavnostni seji izdajateljskega sveta DL

Predsednik republike Josip Broz-Tito je ob 25-letnici izhajanja za posebne zasluge na področju informativne dejavnosti in za prispevek k razvoju slovenskega novinarstva odlikoval Dolenjski list z redom zasluge za narod s srebrnimi žarki. Visoko odlikovanje je izročil Bogdan Osolnik, poslanec predsednika republike konferenca SZDL, 13. februarja na slavnostni seji izdajateljskega sveta Dolenjskega lista glavnemu in odgovornemu uredniku Marjanu Leganu.

Na tej seji, ki je bila v Dolenjski galeriji v Novem mestu, je Bogdan Osolnik govoril o vlogi novinarja, SZDL in se posebej o tem, da je v SZDL mesto tudi za verne občane (več na 4. strani današnje številke), predsednica delavskega sveta ČZP Dolenjski list pa o poti, ki jo je ta kolektiv prehodil v četrto stoletje.

Ob svojem jubileju je Dolenjski list dan pred slavnostno sejo izdajateljskega sveta priredil glasben koncert, na katerem so peli: Slovenski oktet in solisti ljubljanske Opere: sopranistka Vilma Bukovec, basist Ladko Korošec in tenorist Rudolf Francl. Popoldanska predstava je bila za novomeško mladino, večerna pa za povabljenec in ostalo občinstvo.

O združitvah besedo delavcem

»Integracijska prizadevanja ne smejo zamreti na ustih prvih sobesednikov,« je dejala Ivanka Vrhovščak, sekretarka RS ZSS, v Sevnici

12. februarja so obiskali sevnico občino Ivanka Vrhovščak, generalna sekretarka republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, sekretar sektorja za samoupravljanje pri RS ZSS Ivan Kukovec in sekretar republiškega odbora sindikatov delavcev tekstilne in usnjarske industrije Jože Sintič. Dopoldanskemu ogledu Lisce in razgovoru v tovarni je popoldne sledil še razgovor z občinskim političnim aktivom in predsedstvom občinskega sindikalnega sveta.

V Lisci so goste seznanili z uresničevanjem ustave in z nagrajevanjem delavcev. Letošnji program varčevanja v tej tovarni predvideva za skoraj 5 milijonov dinarjev prihrankov. Delavci TOZD Senovo predlagajo udarniško delo na proste sobote, dohodek pa naj bi namenili za stanovanjsko gradnjo. Zato se zavzemajo, da za tako delo ne bi bilo treba odvajati prispevkov.

Gostje so tako na razgovoru v Lisci kot popoldne s političnim aktivom opozarjali na nujno povezavo konfekcijske industrije v občini in navzven. Kot sta opozarjala Ivanka Vrhovščak in Jože Kukovec, izhoda za razne težave (financiranje šolstva in drugih potreb) ni iskati v širjenju tako imenovanega kluba

manj razvitih občin v Sloveniji, ko doma niso niti izkoristili vseh možnosti povezovanja.

Na obeh razgovorih so spregovorili tudi o letošnjih izkušnjah za financiranje splošne in skupne porabe. V

Lisci so nazorno prikazali, kakšne težave jim pri planiranju povzroča pozno poznavanje raznih prispevnih stopenj. Po mnenju Ivanke Vrhovščak naj bi letošnje časovno stisko pri tem dogovarjanju, posebno pri obravnavah v delovnih organizacijah, morali sprejeti zavestno kot izjemno, zatem pa bi se morali nemudoma lotiti priprav za prihodnje leto, da ne bi ponovno zamujali. V bodoče morajo imeti delavci hkrati podatke tako o programih interesnih skupnosti kot tudi o finančnih načrtih.

A. ŽELEZNIK

Prireditve za praznik

Osrednja slovesnost občinskega praznika Ribnice bo pri spomeniku pri Jelenovem žlebu

V okviru praznovanja občinskega praznika občine Ribnica (26. marec) in 30-letnice zmage nad fašizmom bodo zaslužnim

občanom in organizacijam podeljena občinska priznanja, plakete 26. marec in Urbanove nagrade. Podeljena bodo tudi priznanja nekaterim udeležencem vaje „Jesen 74“.

Vrsta zabavnih, kulturnih in športnih prireditev, ki se bodo zvrstile v celem tednu, bo zaključena z osrednjo slovesnostjo ob spomeniku padlim žrtvam pri Jelenovem žlebu. Po sklepu predsedstva SO Ribnica bodo na glavno proslavo vabljene tudi predstavniki soprobnega mesta Archevia iz Italije.

V načrtu je tudi izdelava pregleda razvoja industrije in kraja kot celote, s čimer bi pomembni jubilej dobil še večji poudarek.

F. ŽELEZNIK

ŠEST ČLANOV IN ŠEST NAMESTNIKOV

V komisijo za ugotavljanje izvora premoženja v občini Krško so predlagani: Stane Kukovič iz Krškega za predsednika, Ernest Brezovar za Senovega za namestnika predsednika, Janko Špiler iz Čeluloze za tajnika, Božo Gelb iz Krškega za namestnika tajnika, Vili Jurečič s Senovega za člana, Martin Gmajnar s Senovega za namestnika člana, Jože Rajterič iz Krškega za člana, Alojz Pavlič s Senovega za namestnika, Drago Šterban s Senovega za člana, inž. Vladimir Rostohar iz Krškega za namestnika, Rajko Zupevc iz Krškega za člana in Marija Urek iz brestaniške elektrarne za namestnico člana. Komisijo bo imenovala občinska skupščina na seji 25. februarja.

SODELOVANJE VELIKA PLANA - BREŽICE

Gostje iz pobratene Velike Plane v Srbiji so te dni obiskali Brežice in se dogovarjali za oblike gospodarskega sodelovanja. Kmetijsko-trgovsko podjetje Agraria iz Brežic naj bi na novi tržnici v Veliki Plani odprla trgovino s cvetjem. Predstavniki iz Velike Plane so obljubili, da bodo pomagali Agrarii pri odpiranju cvetličarn v sosednjih občinah. Izrazili so željo, da bi njihov kmetijsko-industrijski kombinat odprl v Brežicah specializirano trgovino z mesnimi izdelki. Ta kombinat namreč trikrat v tednu redno zalaga svoje poslovalnice v Ljubljani in tako bi njihovi prevozniki mimogrede oskrbovali brežiško trgovino. Prostor za trgovino bi jim najbolj ustrezali v bodočih stolpnih ob Bizeljski cesti.

USPELA ŠOLA IN SEMINAR

Minuli petek se je v Trebnjem končala politična šola, ki sta jo pripravila komite občinske konference ZK in delavska univerza za člane Zveze komunistov. Šola je uspešno končala 17 slušateljev, večinoma iz vrst mladih. V minulem tednu so uspešno zaključili tudi izobraževanje delegatov vseh treh zborov občinske skupščine. Seminarje so pripravili v večjih krajevnih središčih. Trajali so dva dni, udeležba delegatov je bila dobra.

V današnji Prilogi objavljamo zapis z našega prvega uredništva v gosteh: obiskali smo Hinje v Suhi krajini. Kako živijo ljudje v teh krajih, s kakšnimi težavami se ubadajo, česa si želijo - vse to lahko preberete v reportaži na tretji strani v ZOBOTREBCH NI REŠITVE.

Kot navadno boste lahko prebrali v današnji Prilogi: Trdinove notese, gradove - tokrat Pogance, o vremenu, Gosje pero in humoreske na sredini, na šesti strani med samorastniki Leskovača z Mirne, med Dolenjci v drugih krajih generalpolkovnika Staneta Potočarja - Lazarja, eno stran, namenjeno kulturi, eno stran pa domačim novicam.

SEVNICA: SPET SOLIDARNOSTNA STANOVANJA

Samoupravna stanovanjska skupnost v Sevnici razpisuje drugi natečaj za delitev stanovanj, zgrajenih z denarjem solidarnostnega sklada. Gre za eno garsonjero v stolpiču heroja Maroka 20 v Sevnici in dve enosobni stanovanji v stolpiču Nasjeja heroja Maroka 26. Po posebnih pogojih razpisa lahko dobijo ta stanovanja družine in občani z nižjimi jehodki, mlade družine in upokojenci.

»Občina naj plača in uredi!«

S torkovega posveta: toda občina so vsi občani, vse organizacije, vse krajevne skupnosti

Precej več denarja kot doslej bo treba v prihodnje nameniti vsej negospodarski dejavnosti v novomeški občini, na tem po-

dročju namreč močno zaostajamo za slovenskim povprečjem - so poudarili na torkovem sestanku predsednikov delavskih svetov in direktorjev OZD ter TOZD, predstavnikov občinske skupščine, družbenopolitičnih organizacij ter samoupravnih interesnih skupnosti novomeške občine.

Posvet je bil v bistvu pomenek o izhodiščih za izdelavo srednjeročnega načrta družbenoekonomskega razvoja občine Novo mesto od 1976-1980.

Temeljne naloge v tem obdobju razvoja so znane, treba jih je izpolniti, veliko pozornost vseh občanov pa zasluži apel predstavnikov občine, naj delovne organizacije ob sprejemanju zaključnih računov uresničijo lani sprejete obveznosti za graditev novega mostu, za osnovne in srednje šole ter potrebe SLO. Sprejete obveznosti so naš samoupravni dolg do družbe in samih sebe, na dandanašnji ravni razvoja ni več mogoče zamahniti z roko in reči: »Občina naj plača, občina naj uredi!«

TEKMOVANJE MLADIH KMETIJCEV V BREŽICAH

V soboto, 22. februarja, bo ob 10. uri v domu JLA v Brežicah drugo regijsko tekmovanje aktivov mladih zadruženikov na temo „Kaj veš o kmetijstvu?“. Pomerilo se bo sedem ekip mladih kmetijskih proizvajalcev iz Trebnjega, Novega mesta, Metlike, Črnomlja, Krškega in Brežic. Najboljša ekipa s tega tekmovanja bo zastopala našo regijo na republiškem kvizu mesec dni za tem v Kostanjevici. Lani je dolenjska ekipa na republiškem tekmovanju v Skofji Loki osvojila prvo mesto. Tekmovanje „Kaj veš o kmetijstvu?“ zajema teme iz živinoreje, poljedelstva, mehanizacije in splošne teme.

M. Z.

V sevniki Lisci imajo zelo dognano organizacijo proizvodnje in normiranje. Ob obisku tovarne 12. februarja se je zato generalna sekretarka republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Ivanka Vrhovščak (v sredini) v neposrednem pogovoru z delavkami za strojem zanimala za mnenja o takem nagrajevanju. (Foto: Železnik)

F. PLANINC

PRVENSTVO V ODBOJKI

Občinska Zveza za telesno kulturo je pod pokroviteljstvom Dolenjskega lista organizirala dolenjsko prvenstvo v odbojki za moške in ženske. Za ženske se bo prvenstvo začelo v nedeljo, 23. februarja (pričetek ob 8. uri) v telovadnici osnovne šole Grm, za moške pa naslednjo nedeljo, 2. marca, v telovadnici osnovne šole Bršlin.

Izplača se!

Da se je tovarna Belsad pod okriljem kmetijske zadruge v Črnomlju lotila predelovanja vrtnin, so kmetje že lani krepko občutili: tovarni so odprodali več kot 160 ton rdeče pese in nad 20 ton kumaric, medtem ko je Belsad feferone dovažal iz južnih krajev države ter iz Podravine in Posavine.

Zakaj ne bi tudi feferonov proizvajali doma, so se ob tem vprašali ter takoj ukrepali v kmetov prid. Ko so ugotovili, da so v Beli krajini povsem enaki talni in ekološki pogoji za proizvodnjo feferonov, so se odločili v letošnjem letu domače kmete navdušiti zanje.

Zadruga je pripravljena dati sadike, navodila za rast in strokovni nadzor, seveda pa bo zagotovljen tudi odkup.

DBH
NOVO MESTO
JE VAŠA BANKA

Cviček se predstavlja

Teden cvička od 15. do 20. marca v Novem mestu

Društvo vinogradnikov bo tudi letos organiziralo strokovno, reditveno in propagandno prireditev „Teden dolenjskega cvička“. Namen prireditve je, da pristno vino, zato je potrebno, vanje cvička pomeni dohodek. Ocenjevanje vzorcev bo 21. februarja na Otočcu, razstava pa bo od

15. do 20. marca v hotelu Kandija, tako da si jo bo lahko ogledalo več obiskovalcev kot prejšnja leta.

Ob razstavi bodo strokovna posvetovanja, namenjena vinogradnikom in ljubiteljem dolenjskega cvička; vodili jih bodo znani strokovnjaki za vinogradništvo. Govor bo tudi o obnovi vinogradov ter iztrebljanju samorodnice iz naših vinogradov, ki jih po novem zakonu v 8 letih ne sme biti več.

F. PLANINC

Različna obremenitev kmetijskih pridelkov

Kmetije bi bilo treba urediti tako, da bi kmečki ljudje bili s svojim delom enako zadovoljni kot delavci v tovarnah, sem omenil pred kratkim. S stroji si kmetije olajšujejo naporno delo in skrajšujejo delovni čas. Vzlic temu je še precejšnja razlika med tako imenovanimi čistimi kmeti, ki se preživljajo skoraj samo s kmetijstvom, in kmeti, ki so hkrati delavci. Verjetno se nam je vtihotapila skozi zadnja vrata. Nanjo pa je treba opozarjati in jo odpravljati.

Vsi delavci so zavarovani pri delavskem pokojninskem in invalidskem zavarovanju, čeprav so nekateri hkrati kmetje, kot pravi sedanji zakon, ker živijo na kmetiji in v prostem času obdelujejo zemljo. Njihova kmetija je lahko enako velika kot kmetija čistega kmeta. Prispevke za pokojninsko zavarovanje pa plačujejo le iz osebnih dohodkov iz zaposlitve. Njihovi dohodki iz kmetijstva niso obremenjeni z njimi, delno pa so res obremenjeni z dodatnim prispevkom za zdravstveno zavarovanje. Ob pripravi zakonov se je to zdelo povsem prav. Zakaj bi iz dveh virov plačevali za pokojninsko zavarovanje? Kmetije, ki niso redno zaposleni drugod, morajo vzdrže-

vati svoje pokojninsko in zdravstveno zavarovanje s prispevki iz kmetijstva. To pa pomeni, da s takimi prispevki bolj zvečajo svoje pridelovalne stroške kot kmetije delavci. Z drugimi besedami: delo čistega kmeta na kmetiji je bolj obremenjeno s stroški, ki niso odvisni od njega, kot delo kmeta-delavca. Če bi to hoteli strokovno razložiti, bi rekli, da je za vsak kilogram kmetijskih pridelkov, pitancev, liter mleka in drugega porabil več sredstev kot kmet delavec. Njegova proizvodnja je torej dražja.

Kmetije to povedo preprosto takole: „Imam enako veliko posestvo kot сосед, plačujem pa veliko več davka (med davke

PHNOM PENH – Vojna v Kambodži se nadaljuje z nezmanjšano srditostjo. Lon Nolov režim je odločil, da evakuira vse družine tujih diplomatskih predstavnikov, ker je postalo življenje nevarno. Osobodilne sile so obkrožile kamboško glavno mesto in presecale vse preskrbovalne poti. Mesto sedaj oskrbujejo s pomočjo Američanov samo še po zraku. Na sliki: ranjenec režimskih vojakov blizu Phnom Penha. (Telefoto: UPI)

Obisk britanskega premierja Harolda Wilsona v Sovjetski zvezi (o čemer poročamo na tej strani drugje) je mimo vseh drugih koristi prinesel še eno: pravičal je nekatere opazovalce, da je z Leonidom Brežnjevom vse v redu. Zadnje čase so namreč v zahodnem tisku začeli na široko pisati in razglabljati o tem, da je Brežnjev resno bolan – medicinsko ali kako drugače. Nekateri „dobro obveščeni“ krogi so zatrjevali, da mora sovjetski voditelj ležati, da ima raka (in hud revmatizem, bronhitis, okvaro hrbtnice, noge, ledvic...) in da je tudi sicer politično slab. Vsa ta razglabljanja so šla tako daleč, da jih skorajda ni bilo več mogoče ločiti od „resnice“, ki pa so jo sedaj v Moskvi elegantno zanikali. Leonid Brežnjev je bil simpatično sposoben in zdrav na vseh pogovorih...

Ta čas pa so v Etiopiji (kjer imajo sicer hude notranje težave zaradi tega, ker se želi pokrajina Eritreja odcepiti) vojaške oblasti segle po resnih ukrepih zoper nekatere, ki niso hoteli sodelovati z novim režimom. Oblasti so namreč razglasile, da so zaplenile vse premoženje sedmim veleposlanikom, ki se niso hoteli vrniti v domovino potem, ko so vzeli oblast cesarju Haile Selassieju. Za kolikšna premoženja gre, ni čisto natanko znano, dodali pa so, da velja zaplenba tudi za nekatere eritrejske voditelje, ki da kopičijo zlato in dragulje, istočasno pa njihovi sonarodnjaki, za katere svoboda naj bi si prizadevali, umirajo v puščavah od lakote in pomanjkanja... krute obtožbe...

Kruto pa je bilo tudi v New Yorku, ko je začelo greti v spodnjem delu 101-nadstropnega nebotačnika. Ljudi je zajela panika in nekateri so začeli v strahu odpirati okna, da bi se pognali v globino in tako rešili ognja. Na srečo tega ni bilo treba storiti, ker je uspelo gasilcem prej pogasiti plamene, toda ta primer je znova pokazal, kako resna stvar so lahko požari v visokih nebotačnikih. Vprašanje je namreč, kako gasiti, če gori, na primer, v devetdesetem nadstropju, ko pa nikjer na svetu ni tako dolgih gasilskih lestev in cevi...

– Tovariš, te črne zobe bi vam pa lahko popravil kvečjemu doma, na črno...

Iz zadnjega PAVLIHE

šteje vse prispevke) kot on, čeprav ima še dohodke iz zaposlitve. Zakaj se torej ne bi zaposlil tudi jaz? Imel bom redne dohodke in manj plačil za kmetijo.“

To je hudo zavozlan voz. Hudo zato, ker je s pravega stališča tako prav, ne pa tudi z gospodarskega. Če bodo dohodki čistih kmetov iz kmetijske dejavnosti bolj obremenjeni kot kmetov-delavcev, je povsem naravno, da ne bodo hoteli biti taki kmetje. Le s priložnostnimi kmeti, ki pridelujejo le toliko, kolikor se jim v primerjavi z delom v tovarni ali kje druge splošno, pa gotovo ne bo moči zagotoviti dovolj živil in obdelovati vse zemlje. Družbena kmetijstva ne marajo takih kmetijskih zemljišč, ki jih ni moči obdelovati z velikimi kmetijskimi stroji in malimi stroški.

Ko so pripravljali zakone, se menda nihče ni spomnil na to. Zato sem v začetku dejal, da se je menda vtihotapilo skozi zadnja vrata. Zdaj, ko kmetije že opozarjajo, pa bo treba proučiti, kakšne so možnosti za enako obremenjevanje vse kmetijske proizvodnje.

JOŽE PETEK

tedenski zunanjepolitični pregled

Ameriški zunanji minister dr. Henry Kissinger je pravkar končal novo rundo pogovorov na Bližnjem vzhodu, po kateri pa še ni mogoče reči, če je bila uspešna ali ne.

Po Bližnjem vzhodu se je Kissinger ustavil v Ženevi, kjer se je sestal s svojim sovjetskim kolegom Andrejem Gromikom, ter od tam nadaljeval pot v London. Od tu pa se je takoj naslednje jutro odpeljal nazaj v Švico na pogovore z iranskim šahom Rezom Pahlavijem, da bi se že zvečer znašel v Parizu na razgovorih s francoskim predsednikom Estaingom.

To je tipično kissingerjevski cik-cak, ki znova osupne laike s svojo vitalnostjo in neuničljivostjo – toda kaj se skriva za njim?

Najpomembnejše je v tem trenutku seveda še vedno tisto, kar se dogaja na Bližnjem vzhodu ali okoli njega. Tu pa kaj posebno novega ni – vsaj za javnost ne. V grobem je položaj po najnovejši rundi bližnjevzhodnih pogovorov približno tak: Sadat še vedno podpira Kissingerjeve napore za rešitev „korak po korak“, vendar pa je pri iskanju rešitve (kakršnekoli že) vse bolj prisotna tudi Sovjetska zveza.

To ne velja samo za politične, marveč tudi druge vidike. V zadnjih nekaj dneh je namreč Egipt dobil prvič po oktobrski vojni zopet nekaj novega sovjetskega orožja in tako nekoliko okrepil stike z Moskvo.

Kar pa zadeva politične pogovore, je položaj takle: Izrael bi bil pripravljen na delen umik s Sinaja (podrobnosti niso znane), toda v zameno terja nekakšno potrditev, da ga bo Egipt diplomatsko priznal.

Egipt terja umik vsaj do pomembnih prelazov Mitla in Gilda ter vrnitev naftnih polj na Sinaju, s katerimi pokriva Izrael okoli dve tretjini svojih potreb po nafti. V zameno bi bil voljan nadaljevati pogovore – vendar brez izrecnega priznanja Izraela.

Sirija se vseskozi še vedno zavzema za globalno rešitev in ni pristaš (čeprav ga tudi kategorično ne odklanja) rešitve „korak po korak“. Pri tem ima podporo Sovjetske zveze in nekaterih drugih (ne pa vseh) arabskih držav in seveda tudi Palestinskega osvobodilnega gibanja.

Vsi se strinjajo (v svoji zadnji izjavi je to potrdil tudi generalni sekretar Združenih narodov dr. Kurt Waldheim), da je ključni problem Bližnjega vzhoda palestinsko vprašanje – toda pri tem za zdaj Palestinska osvobodilna organizacija ne sodeluje v pogovorih oziroma natančneje rečeno v sedanji fazi pogovorov.

Te še vedno odklanjajo tako v Tel Avivu kot v Washingtonu,

kjer menijo, da bi lahko stinci prišli v poštev za gaganja šele v zadnji fazi, vi na ženevski mirovni ferenci.

Kdaj bo ta, je še vedno znano, da pa bo vrh mirovne

Nova runda razgovorov

uspešnih predpogajanj, ni več sporno. Sporno je, če bodo lahko na njem segli veljaven in postojen čevanje zakonitih pravstinskega naroda.

BRITANSKO-SOVJETSKI DIALOG

Nekako obenem se Moskvi končal tudi britanski dialog na najvišji ravni s čemer so pozdravljene tere stare rane v odnosu obema državama.

To je rezultat obiska britanskega premierja Harolda Wilsona v Sovjetski zvezi, kjer je imel obsežne medletne pogovore s sovjetskimi voditelji na čelu z generalnim sekretarjem CK KP SZ Leonidom Brežnjevom.

Obe strani sta sklenili boljše odnose in to se željo podprli tudi s petih konkretnih sporazumov na področju gospodarskega znanstveno-tehničnega lovanja.

To je seveda ne sumno za britansko-sovjetske odnose, ki so ga v Evropi in na sploh. Zato je mogoče skovske razgovore in ocenjevati kot dokaz, da si tako na zahodu želijo nadaljevati danjo politiko populističnega sodelovanja.

TELEGRAMI

BERLIN – Tukaj je začela lom delovna grupa, ki jo je novila redakcijska skupina pravljalnem sestanku predsedstva komunističnih in delavskih Evrope v Budimpešti. TANANARIVE – V mestu Malgaške republike kopali polkovnika Ratsimandravo, ki so ga ubili turek komaj šest dni potem, prevzel predsedniško mesto. govi smrti je prevzel oblast vojaški direktorij, ki je ustanovljena nova vlada. Kdaj pa še ni znano.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Ob koncu minulega tedna je tri dni (od sobote do ponedeljka) trajalo tokratno srečanje samoupravljalcev Jugoslavije „Rdeči prapor“, na katerem so se letos že sedmič zapored zbrali delegati združenega dela iz vseh naših republik in pokrajin (skupno jih je bilo kakšnih 1300) ter so na tej samoupravni tribuni v Kragujevcu obširno spregovorili o zelo pomembnem vprašanju našega samoupravnega razvoja: izmenjali so samoupravne izkušnje o planiranju v združenem delu. Uvodni referat o tej ključni temi „Planiranje v samoupravnih razmerah v luči ustavnih sprememb v Jugoslaviji“ je imel predsednik odbora letošnjega srečanja samoupravljalcev France Popit.

Razpravljavci na letošnjem srečanju „Rdeči prapor“ so bili soglasni v oceni, da je delavec v združenem delu poglavitni nosilec samoupravnega družbenega planiranja – le-to pa ne prizna drugačnih planskih modelov, kot je npr. centralistično-etatiistično načrtovanje, v katerem ima država s svojo administracijo glavno vlogo, pa tudi ne anarho-liberalističnega „tržnega“ stališča, po katerem je trg edini regulator proizvodnje.

Tema, o kateri so samoupravljalci na letošnjem srečanju razpravljali, sodi med velike in prednostne naloge, s katerimi se sooča naša družba v tem trenutku. Nova ustava in kongresni sklepi, za katere smo se plebiscitarno opredelili – je poudarjeno v sklepem dokumentu z letošnjega srečanja v Kragujevcu – nam nalagajo, da si kar najbolj prizadevamo, da bo čimprej in v praksi uresničen takšen sistem samoupravnega načrtovanja, kot ga predvideva ustava.

Odločno se moramo boriti proti vsem pritiskom – ki so še vedno živi – da bi se vrnili na preživeli sistem direktivnega osrednjega planiranja, s katerim bi država odtujala dohodek od delavskega razreda ter ga nato vračala v družbeno reprodukcijo prek admini-

strativne delitve. Boriti se moramo tudi proti pritiskom, da bi gospodarsko in družbeno življenje še naprej prepuščali stihijskemu delovanju trga, anarhističnim učinkom ekonomskega liberalizma, kar nam je v zadnjih letih povzročilo veliko gospodarsko in politično škodo. Liberalistične težnje v gospodarstvu so škodljivo vplivale na naš razvoj – so ocenili samoupravljalci na srečanju „Rdeči prapor“ v Kragujevcu.

Pripravljanje za podpis družbenega dogovora o letošnji porabi v republiki se je v minulih dneh še nadaljevalo – z nepo-

Pomembno samoupravno načrtovanje

srednimi posveti prizadetih, občin ter predstavnikov SIS in nadaljevalo se je usklajevanje začrtanih denarnih možnosti s programi, kakršne so oblikovala posamezna področja skupne porabe. Ker sprva začetanega datuma za podpis tega pomembnega družbenega dogovora zaradi mnogih še nerazjasnjenih vprašanj in podrobnosti ni bilo mogoče uresničiti, je sedaj že prevladalo stališče, naj bi začasno financiranje porabe po dosedanjih zakonskih predpisih podaljšali za en mesec (o tem bo morala republiška skupščina sprejeti posebno zakonsko spremembo), dotlej pa naj bi bilo pripravljeno vse potrebno za podpis družbenega dogovora ter za vse ostalo.

Vsekakor bodo morale interesne skupnosti sedaj še enkrat zares kritično pregledati svoje programe letošnje porabe ter jih uskladiti z dejanskimi možnostmi. Na vseh dosedanjih dogovarjanjih (o tem je v minulih dneh razpravljal tudi širši politični aktiv Ljubljane) je bilo slednjič poudarjeno mnenje, da bo treba poskrbeti za racionalizacijo porabe in za varčevanje do skrajne možne meje. To je nujno, saj za vse potrebe sicer ne bo dovolj denarja.

Na zvezni ravni je že pripravljen predlog besedila izredno pomembnega družbenega dogovora – dogovora o pridobivanju in delitvi dohodka in OD – in ta dogovor bodo dokončno določili na seji sveta Zveze sindikatov Jugoslavije že prve dni marca. Najpoznejše do konca leta bo potem treba uskladiti vsa besedila dosedanjih samoupravnih sporazumov glede teh vprašanj z besedilom novega družbenega dogovora. Omenimo, da sindikati odločno vztrajajo na stališču (ki je bilo izraženo že v javni razpravi), da je treba uresničiti ustavno načelo glede nagrajevanja po rezultatih dela – ob tem pa je tudi odločno stališče, da je vsako delo izmerljivo in da ga je po teh merilih tudi treba nagrajevati.

Zvezni izvršni svet je prejšnji teden že sprejel akcijski načrt letošnje spomladanske setve v državi. Po tem načrtu je predvideno, da se bo spomladi pri nas zasejalo 4,5 milijona hektarov orne zemlje.

Bančništvo v Sloveniji se vedno bolj povezuje – nov korak k temu bo pomenila tudi integracija noveške Dolenjske banke in hranilnice z Ljubljansko banko v enoten denarni zavod. Sedaj so dokumenti o tej integraciji že v javni razpravi med upravljavci bančnih sredstev obeh bank – integracijo pa naj bi izvedli (predvidoma) z začetkom letošnjega julija.

Po statističnih podatkih je bil povprečni OD v Sloveniji januarja 3.262 din, kar je za pol odstotka več kot mesec poprej. Ob tem pa kaže drugi podatek na občuten skok življenjskih stroškov letos v januarju – saj so se ti stroški v povprečju povečali kar za 3,4%. Največji delež pri tem je imela podražitev elektrike, ki jo od novega leta dalje plačujemo kar za 40% dražje.

Med kmetova zimska opravila sodi nap. avljanje lesa. Veliko jih je, ki se ta čas mudijo po gozdovih kot družina Jožeta Konde iz Osojnika 2 pri Semiču. „Les je lahko prodati in delo ni več težko, odkar imamo motorne žage,“ je rekel. (Foto: R. Bačer)

Zamrzla Sušica vsak dan zvabi mlade na zaledenelo gladino, kjer se poskušajo v prvih hokejske igre. Razvedrilo mladih ni brez nevarnosti, saj se dogodi, da kdaj led pod težo igralcev odpove, in vroča kri se ohladi v mrzli, na srečo ne globoki Sušici. (Foto: Mikulan)

Z literarnega večera dolenskih pesnikov in pisateljev 14. februarja v Dolenjski galeriji v Novem mestu: Boris Savnik, predsednik občinskega sveta ZKPO, podeljuje priznanje Marici Založnik iz Krškega, eni od udeleženk na tem večeru. (Foto: Mikulan)

Nova tovarna avtomobilskih filtrov v Veliki Loki dobiva vse določene obrise. Montaža novih proizvodnih dvoran, predvsem zaradi preizkušenih montažnih elementov trebanjskega TRIMA, hitro napreduje. Minuli teden so delavci že postavili smrečico na ostrešje. (Foto: Železnik)

VELIKA LOKA: V BODOČE BOLJŠA ŽAGA

Novomeško gozdno gospodarstvo - TOZD Trebnje, namerava izboljšati žagalnico v Veliki Loki. Medtem ko sedaj lahko letno razrežejo le od 1.000 do 4.500 kubikov lesa, bi žaga po preureditvi zmogla tudi po 4.500 kubikov. Če bo podjetje dobilo posojila, bodo žago posodobili že letos, sicer pa bodo pripravili le načrte. S sodobnejšo žago v tem delu občine želijo gozdarji izboljšati usluge zasebnim gozdnim posestnikom. Posek v zasebnih gozdovih letos več ne zaostaja za izračunanimi možnimi poseki.

Sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu v Brežicah je bilo naprodaj 575 mlajših in 26 starejših živali; prodali so 474 mlajših prašičev in 21 starejših. Za mlajše so prodajalci iztržili od 22 do 24 dinarjev za kilogram žive teže, za starejše pa po 14 do 16 dinarjev za kilogram žive teže.

NOVO MESTO - V ponedeljek je bil novomeški sejem dokaj živahen, cene pa so ostale v glavnem nespremenjene v primerjavi s prejšnjim. Rejci so pripeljali 396 prašičkov do 12 tednov starosti in 38 kuzcih. In cene? Za mlajše so kupci odšteli 400 do 510 dinarjev, za starejše pa od 520 do 700 dinarjev.

Kmetijski kotiček

Zapostavljen travnati svet

Znano je, da na travnatem svetu slabo gospodarimo. Največ oziroma da bi primerno gnojili. Strokovna pospeševalna služba obdelovalno zemljo. Dogaja se celo, da kmet, ki se odloči za preusmerjanje kmetije, za nabavo drage mehanizacije, za gradnjo novega večjega hleva in drugo, varčuje pri nabavi gnojila, kar je povsem napačno. Pogosto se dogaja, da kmetje namenijo hlevski gnoj in umetna gnojila le za orno zemljo, češ: trava bo zrastle sama od sebe. Toda to je kaj slabo računanje. Osnova napredne in donosne živinoreje je le obilna in kakovostna, doma pridelana osnovna krma. Do cenene in kvalitetne domače krme pridemo le z obnem tudi najvažnejši ukrep za povečanje proizvodnje na travnikih in njivah. Z obilnim gnojenjem je moč povečati pridelavo. Zato upoštevamo nekaj najosnovnejših napotkov. Na gnojilnih travnikih moramo opraviti prvo košnjo zelo zgodaj, to je v cvetju. Gnojene travnike kosimo najmanj trikrat. Posušiti in največje izgube, zato bomo sušili na različnih sušilih. Po različnih sušilih ali silirali. Naj ponovimo še nekaj prednosti, ki jih prinaša pravilno gnojenje. S pravilnim gnojenjem izboljšamo travno rušo, povečamo gnojilni bogatost krmo z važnimi hranili, ki vplivajo na zdravje živali. Vse to omogoča, da lahko redimo več živine na isti površini.

Inž. A. CANKAR

Nihče noče »poceni« v jamo

„Ze več let nam manjka po 40 do 50 jamskih delavcev. Kaže, da nihče nov noče več v jame,“ je pred kratkim izjavil inž. Tomo Plečko, direktor kanizarskega rudnika. Prav zaradi pomanjkanja delovne sile pri kopanju premoga in drugih jamskih delih v preteklem letu kolektiv rudnika ni dosegel predvidene proizvodnje. Ta je bila celo manjša kot leto dni prej. Kljub primanjkljaju najmanj 40 ljudi pa so v letu 1974 nakopali in prodali 118.000 ton premoga.

Vsakdanost v premogovniku Kanizarica

Tudi v obratu gradbenega materiala niso imeli takega uspeha, kot so računali v začetku leta. Investicije so bile končane prepozno, jeseni pa je nagajalo dolgotrajno deževje. Da v kolektivu ne dobijo potrebne delovne sile, je vzrok tudi v nizkih osebnih dohodkih, čeprav je delo naporno in nevarno. Ker je še dovolj prostih delovnih mest drugod, se domačini raje zaposlujejo v drugih panogah gospodarstva. V rudnik prihaja največ delovna sila iz Bosne. Trenutno je v rudniku zaposlenih 420 ljudi, osebni dohodek pa je lani

za kvalificiranega jamskega delavca znašal v poprečju 3.000 dinarjev. Za celoten kolektiv pa so izračunali samo 2230 din poprečnega zasluga v rednem delovnem času. Od letošnjega januarja dalje so prejemi zaposlenih nekaj večji ravno zato, da bi privabili nove delavce. Rudnik ima izdelan sanacijski program do leta 1977 in je že predložen banki s prošnjo za kredit. Potrebujejo 25 milijonov za osnovna sredstva in okrog 10 milijonov dinarjev za obratna sredstva, pri čemer zagotavljajo seveda 20-odstotno lastno udeležbo. Ta naložba je nujna, da bi zagotovili povečano proizvodnjo v letu 1977, ki bo znašala 220.000 ton premoga.

R. B.

Zazidani denarji

Ker nekateri raje verjamejo gospodum kot tovarišem, tujcem bolj kot domačim ljudem, naj navedemo mnenje g. Davida Forbesa, Watta, izvedenca mednarodne organizacije za kmetijstvo in prehrano, ki je prvo in drugo hkrati. Ta je pred dobrim letom dni s skupino strokovnjakov obiskal Slovenijo, se spoznal z našim kmetijstvom in ob slovesu izjavil, da takega razpisništva ni nikjer na svetu.

Kmečko dvorišče

Pri tem je imel v mislih kmetijske naložbe, glede katerih se obnašamo, kot da smo pravi bogataši. Strokovna služba namreč ugotavlja, da kar polovico vsega denarja, namenjenega zasebnim kmetijskim investicijam,

zazidamo v zgradbe, 30 odstotkov ga namenimo kmetijskim strojem, 20 odstotkov pa za vse preostalo. Tako neučinkovito ne nalagajo denarja verjetno nikjer drugje v svetu. Morda je za to kriva tudi značajna napaka naših ljudi, ki hočejo z velikim hlevom in železobetonsko stavbo pokazati sosedom, da imajo denar. Drago je plačana ta bahavost, saj predraga poslopja odjedajo denar za druge investicije, ki bi se prej izplačale.

Ni treba daleč po take primere, že na Dolenjskem jih je precej. Prideš v vas, stopiš v nov hlev, misleč, da bo hlevu primerna tudi živina. Toda zanjo je zmanjkalo, ostala je slaba čreda. Kaj pomaga visok „cimper“, nova streha, slaba molznica bo ostala slaba, zlasti še, če sta bila na račun novega poslopja prikrajšana tudi njiva in travnik.

M. L.

V kočevskih gozdovih

Odpovedi kupcev

Znano je, da so v lesni industriji nastopile težave s prodajo končnih proizvodov v druge države, in tudi na domačem trgu je povpraševanje nekoliko usahnilo. Gozdarstvo je v veliki meri odvisno od boljšega ali slabšega povpraševanja po lesnih izdelkih, zato je omenjena situacija posredno prizadela tudi njega.

Da je prodaja lesnih proizvodov več ali manj problematična, potrjuje dejstvo, da so nekateri kupci že sporočili gozdnemu gospodarstvu, da niso zainteresirani za bukovo hlodovino. Prav zaradi tega so se gozdarji

odločili omejiti sečnjo bukovine v prvem polletju v družbenih in zasebnih gozdovih. Vsi hite s pravilom in prevozom lesa do kupca, ker se bojijo, da jih ne bi zaradi ugodnega spomladanskega vremena presenetili razni škodljivci ali požrnost lesa. Tudi kmetje naj torej čimprej zaključijo s sečnjo in spravijo les na skladišča ali neposredno kupecem. Gozdarji in kmetje se morajo truditi, da pripravijo kvalitetno hlodovino, kajti omenjena situacija bo vplivala tudi na to, da bodo kupci pri prevzemu lesa malo strožji. Vsakega vrha še ne bodo prevzeli za hlod.

Gozdarji se dogovarjajo z lesno-industrijskimi podjetji zaradi dobave bukovine v poletnem času, če bo to potrebno, saj nova tehnologija, to je sečnja, spravilo in prevoz, to omogočajo. Tako sečnjo pa bo treba opraviti v oddelkih, kjer ne bo zaradi letne sečnje oziroma spravila povzročena škoda.

F. M.

Za vsako mero

Majhni in debeli, veliki in suhi, skratka vsi tisti, ki „niso po JUS“, imajo precej težav, če si hočejo v trgovini kupiti hlače. Naše konfekcijske tovarne so se do zdaj v glavnem ravnale po nekakšnem povprečju in so upoštevale standarde, ki jih predpisuje JUS.

Novomeška tekstilna tovarna „Novoteks“ oziroma njena TOZD Konfekcija pa se je prva v Jugoslaviji lotila novega programa, ki ga imenuje „Program 108“. En model moških hlač so izdelali v 108 številkah in v 8 barvah in zatrjujejo, da bo sedaj lahko vsak moški dobil hlače zase. Pravijo, da je tako široko zasnovan program sad sodelovanja med potrošnikom, trgovino in industrijo. Moške hlače iz tega programa so že v prodaji na jugoslovanskem trgu; to je tako imenovana poskusna serija. Od povsod se zbrajo podatke, da bodo vedeli, katerih števil gre največ, da bodo lahko proizvodnjo prilagodili povpraševanju.

V Novoteksovi TOZD Konfekcija izdelujejo moške hlače v 108 številkah, tako da si jih lahko res vsak moški izbere za svojo postavu.

Ce se bo Novoteksov poskus obnesel, bodo program razširili na več modelov, v načrtu pa imajo, da bodo v 108 številkah izdelovali tudi ženske hlače.

A. B.

PREDAVANJE O SKANDINAVIJI

Člani metliškega foto-kino kluba Fokus so pred kratkim pripravili zanimivo predavanje o Skandinaviji. Opremljeno je bilo s 150 barvnimi diapozitivi, ki so pokazali pokrajino in življenje ljudi na evropskem severu. Predavanje je dobro uspelo, vsi udeleženci pa si želijo, da bi člani foto-kino kluba pripravili še več podobnih predavanj.

D. A.

vredno je zapisati...

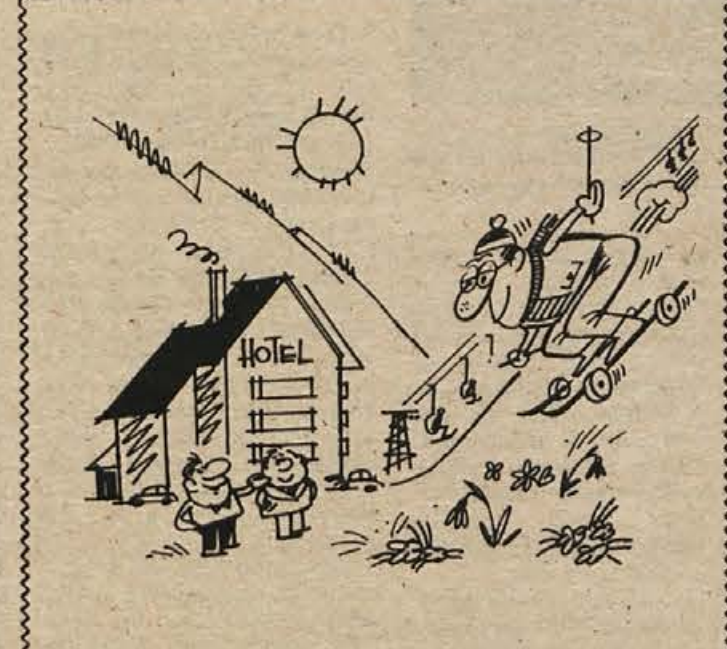
Predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov je na seji 12. februarja samokritično ocenjevalo skromne rezultate pri nastajanju novih samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in OD: 120 dni, določenih za rok po uveljavitvi zakona o družbenem usmerjanju dohodka, je že zdavnaj poteklo, toda do začetka februarja je bilo sprejetih le 12 novih sporazumov. Za nastajanje sporazumov je bilo na voljo pravzaprav leto dni. Kot je razmere ocenjevalo sindikalno predsedstvo, so sporazumi bolj dodelani tam, kjer so akcijo kot svojo stalno nalogo spremljali republiški sindikalni odbori.

Mrtvi tek

Izkušnje gospodarstva osvetlujejo ta mrtvi tek še v drugi luči. Kot so dejali v sevniški Lisci ob nedavnem obisku generalne sekretarke RS ZSS tov. Vrhovščakove, bi moralo biti usklajevanje samoupravnega sporazuma konfekcionarjev že zdavnaj končano, vendar sporazum niti v treh mesecih ni prišel skozi center za usklajevanje sporazumov! V Lisci so v pripravo sporazuma vložili mnogo truda. Radi bi vgradili tak dodatek na stalnost, ki bi bil za delavce za stroji večji tudi za 50 odst., ker so ugotovili, da jim sposobnost pada že po 15 letih, medtem ko tistim v upravi lahko celo narašča. V Lisci so v dohodkovne odnose vgradili norma minute, potrebne za izdelavo izdelkov, kar zasluzi pozornost vseh konfekcionarjev, kot je to ocenil Ivan Kukovec, sekretar sektorja za samoupravljanje pri RS ZSS.

Predvsem je očitno, da novega samoupravnega sporazumevanja še nismo racionalizirali. Kot pravijo v Lisci, tudi izhodišča niso bila dodelana, kar predstavlja že nevarno stanje. Osebni dohodki med konfekcionarji močno odstopajo (do 30 odst.) skladi na zaposlenega se razlikujejo tudi na desetine milijonov, vrsta podpisnic ne dosega kalkulativnih OD. Delavci se seveda sprašujejo, kaj je z novo sindikalno listo. Žal je spet tako, da morajo čakati zaostankarje tisti, ki dobro delajo.

A. ŽELEZNIK

Hvala bogu, problem zimskega turizma je končno rešen... (Karikatura: Marjan Bregar)

Bogdan Osolnik — med govoro.

S koncerta ob 25-letnici izhajanja Dolenjskega lista v novomeškem Domu kulture: Slovenski oktet. Ljubitelji slovenske narodne in umetne pesmi ter lepe pesmi sploh so uživali tako med nastopom tega okteta kot med petjem opernih solistov Vilme Bukovec, Ladka Korošca in Rudolfa Francla. (Foto: S. Mikulan)

S SLAVNOSTNE SEJE IZDAJATELJSKEGA SVETA DOLENJSKEGA LISTA V DOLENJSKI GALERIJ

List naj ostane kritična vest družbe!

Odlikovanje, ki ga je Dolenjskemu listu ob 25-letnici izhajanja podelil predsednik republike, je glavnemu uredniku Marjanu Leganu med slavnostjo izročil Bogdan Osolnik

Od prejšnjega četrtka se tudi v prostorih ČZP Dolenjski list blešči medalja — red zaslug za narod s srebrnimi žarki. Na listini, ki je prišla z medaljo, piše med drugim, da je z ukazom predsednika SFRJ Josipa Broza-Tita Dolenjski list odlikovan za posebne zasluge na področju informativne dejavnosti in za prispevek k razvoju slovenskega novinarstva ter ob 25-letnici izhajanja. Odlikovanje je 13. februarja na slavnostni seji izdajateljskega sveta Dolenjskega lista v Dolenjski galeriji izročil glavnemu in odgovornemu uredniku Marjanu Leganu odposlanec predsednika republiške konference SZDL Mitje Ribičiča znani družbenopolitični delavec in prijatelj Dolenjskega lista Bogdan Osolnik. Poleg celotnega kolektiva ČZP Dolenjski list, družbenopolitičnih delavcev iz Novega mesta in drugih dolenjskih občin, predstavnikov ustanoviteljev Dolenjskega lista — občinskih konferenc SZDL in drugih gostov so se slavja udeležili tudi zastopniki uredništev lokalnih časopisov iz Slovenije in Hrvaške ter drugih izdajateljskih hiš, s katerimi Dolenjski list kakor koli sodeluje.

NE SAMO INFORMATORI!

V govoru, ki ga je imel pred izročitvijo odlikovanja, je Bogdan Osolnik poudaril, da Dolenjski list že od prvih števil pred petindvajsetimi leti ni bil samo vesten kronist vsega, kar se je dogajalo na širšem dolenjskem območju, ampak je kot politično glasilo OF in zatem kot glasilo Socialistične zveze nenehno dajal spodbude, prenašal dobre izkušnje, mobiliziral, pri tem pa se tudi kritično odzival na dogodke in pojave. Dejal je, da delo novinarjev pri vsem tem ni bilo lahko, saj „kar novinar napiše, je odprta knjiga vsem bralcem, zanjo pa ne dobiva vselej priznanja, čeprav je pisana s še tako tenkočutnim političnim poslušom“. Delo novinarjev pri lokalnem časopisu je dostikrat težje kot tistih pri osrednjih sredstvih informiranja, ker mora novinar pisati o dogodkih, pojavih in ljudeh v okolju, v katerem sam živi, to pa mnogim ni preveč prijetno in prečesto povzroči odpor. Bogdan Osolnik je dal novinar-

jem in ostalim delavcem ČZP Dolenjski list veliko spodbudo, lp ke želel, naj Dolenjski list tudi v prihodnje, po tem jubileju, opravlja svoje poslanstvo s takim poslušom za vsa dogajanja kot do zdaj.

SZDL — FRONTA TUDI ZA VERNE

„Dolenjski list je veliko prispeval k mobiliziranju socialističnih sil,“ je nadaljeval, „glasilo ni samo informator, je politični dejavnik, je kritična vest, ki govori o našem delu, napredku in napakah. Živimo in delujemo v času, ki nam nalaga izjemno odgovornost, še posebno odgovornost pa političnim silam. Uresničujemo zgodovinsko nalogo, da preobrazimo delovnega človeka iz samoupravljalca — podložnika v samoupravljalca — ustvarjalca, odločujočega činitelja. V boju za uresničevanje ustave in reševanje perečih vprašanj je potrebna široka fronta, v kateri bodo našli dovolj prostora vsi iskreni pristaši oblasti delovnega ljudstva, vsi, ki jim je pri srcu

napredok naše dežele in njena neodvisnost. Na tej osnovi je Socialistična zveza odprta za vse, ne glede na versko prepričanje ali verske razlike. Črta ločnica, po kateri moramo v naši družbi izvajati diferenciacijo, ni odnos do vere, ampak odnos do socializma, samoupravljanja in neuvrščeniosti. To želimo poudariti zato, ker so nekateri pojavi oživljanja klerikalizma na Slovenskem povzročali, da tudi nekateri naši tovariši že začenjajo dvomiti, ali je veren človek lahko iskren patriot in socialistični samoupravljalca. Taka diferenciacija

Red zaslug za narod s srebrnimi žarki — odlikovanje Dolenjskemu listu za četrstoletno pot in poslanstvo.

pa ni sprejemljiva. Že med vojno se je izkazalo, da se je kljub vsej sovražni propagandi, ki je vključevala tudi velik del duhovščine, velika večina vernih opredelila za OF, za partizane in ljudsko oblast. Za tako širino sodelovanja so danes prav tako velike možnosti. Vsakdo, ne glede na versko prepričanje, se lahko vključi v aktivno delovanje, v samoupravljanje in v javno življenje sploh. Naša socialistična družba ne želi povzročati notranjih konfliktov v zavesti verujočega človeka, da se bo moral odločati ali za vero ali za socializem. Dokazujemo mu, da je lahko veren, kar je njegova zasebna

stvar, in hkrati dober občan in samoupravljalca. Poudariti pa je treba, da tudi cerkev ne bi smela verujočih odtujevati od aktivne vloge v družbi, od družbenega življenja, od njihovih tovarišev pri delu, s katerimi jih veže toliko skupnih interesov pri urejanju družbenih vprašanj. Spoštovanje ustave nalaga cerkvi, da se vzdrži kakršnega koli vpletanja v politiko. Zavrnilo bomo vsak poskus zlorabe njenega vpliva na mišljenje vernikov z nameni, ki nasprotujejo smotrom samoupravnega socializma in neodvisnosti Jugoslavije.“

Govorec o nadaljnjih nalogah tiska kot mobilizatorja vseh naprednih sil v družbi, je Bogdan Osolnik dejal, da bo razvoj družbe tudi od Dolenjskega lista zahteval še več posluha za obravnavanje družbene problematike. Ker pa narekuje samoupravljanje višjo stopnjo komuniciranja, bodo morali vprašanje informiranja s poslušom in odgovornostjo reševati ne samo na „višji“ stopnji, ampak prav tako v občinah, delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih. Pri tem je treba pozdraviti idejo o oblikovanju občinskih informacijskih centrov, od česar bodo številne korist, predvsem pa bo to neobhodno za enoten pretok najbolj potrebnih informacij. Pomembno vlogo pri informiranju bodo imele lokalne radijske postaje, ki jih v Sloveniji dograjujemo in s tem dopolnjujemo mrežo informacijskih sredstev.

DL — MNOGIM EDINA TISKANA INFORMACIJA

O prehojeni poti Dolenjskega lista, katerega prva številka je izšla 17. februarja 1950, tega najmlajšega političnoinformativnega pokrajinskega tednika v Sloveniji, je na slavnostni seji izdajateljskega sveta govorila predsednica delavskega sveta ČZP Dolenjski list Jožica Teppey. Dolenjski list, ki se je rodil iz potrebe po obveščanju v tedanjem novomeškem, črnomalskem in trebanjskem okraju, se je kasneje razširil še na Posavje, pred enajstimi leti, ko so se mu pridružile še Kočevske novice, pa je postal glasilo devetih občinskih konferenc Socialistične zveze in to ostal do danes. Slavnostno sejo, ki jo je v odsotnosti predsednika izdajateljskega sveta vodil inž. Niko Rihar, predsednik medobčinskega sveta SZDL za Dolenjsko, je začel in končal Dolenjski oktet s sporedom partizanskih in drugih pesmi.

Čestitke ob jubileju

Sprejmite, prosim, ob srebrnem jubileju Dolenjskega lista moje iskrene čestitke. Vseh 25 let je ta list uspešno opravljal svoje poslanstvo. Delovnim ljudem celotnega dolenjskega območja ni bil samo vesten informator, ampak tudi uspešen pomočnik svojemu ustanovitelju Socialistični zvezi delovnega ljudstva v političnem in kulturnem usmerjanju in izobrazbe. Želim, da bi Dolenjski list v bodoče še uspešneje izvrševal te svoje naloge in še bolj razširil krog svojih bralcev — vse v korist nadaljnega, čim hitrejšega in čim uspešnejšega razvoja Dolenjske.

Marijan Brečič
predsednik skupščine SPS

Čestitam za jubilej. O vaših dosežkih in uspehih sem dovolj povedal v intervjuju. Moja srčna želja je, da bi tudi v prihodnje tako lepo napredovali.

Franc Šetinec
sekretar IK predsedstva CK ZKS

Ob 25-letnici celotnemu kolektivu iskreno čestitam v svojem imenu in v imenu upravnega odbora Društva novinarjev Slovenije. Želim, da tudi v prihodnje tako uspešno delujete kot doslej.

Slavko Beznik, predsednik
Društva novinarjev Slovenije

Četrto stoletje življenja in dela vašega lista dokazuje nezlomljivost in nesebičnost vaših prizadevanj za nekdanji družbeni in gospodarski napredok Dolenjske, kakršnega je omogočila naša revolucija in narodnoosvobodilni boj, delovanje vnema in samoodpovedovanje delovnih ljudi. Vaše dosežke, danje delo, volja in snovanje za nadaljnji napredok in razvoj zagotavljajo listu tudi v prihodnje nezamenljivo družbeno-politično vlogo v naši samoupravni družbi, še posebej v Dolenjskem.

Z željo, da bi izpolnili vaše načrte in obsežne naloge, čim bolj in kvalitetneje obveščali delovne ljudi in ostale občane, vam iskreno čestitam za obletnico izhajanja vašega lista.

Marko Kozman, sekretar
za informacije pri IS SRS

Ob jubileju in visokem odlikovanju se pridružujem čestitkam in želim kolektivu Dolenjskega lista mnogo uspehov. Svojem delom ste dokazali, da imajo tovrstna glasila v urejanju našega socialističnega samoupravnega razvoja pomembno mesto. Prepričan sem, da boste s svojim nadaljnjim delom, posebno pa še s prizadevanjem za uveljavitev ustavnih in drugih dokumentov to svojo vlogo okrepili.

Darko Marin, sekretar
za informacije skupščine SPS

Dragi tovariši! Ob četrstoletnici izhajanja Dolenjskega lista vam pošiljam tovariške in predvsem delovne čestitke. Še posebej zato, ker je vaš časnik, ki ima sicer le navidezen lokalni pomen, ne le dobra in tehtna informacija, temveč hkrati tudi v nemajhni meri usmerjevalec celotnega življenja in dela na področju, ki ga pokriva. Njegova razširjenost, jasniški način pisanja, resnična usmerjenost v vsa tista vprašanja, ki vsak dan zanimajo delovne ljudi in občane, ter priljubljenost, ki sega tudi izven meja občin, ki so ustanoviteljice lista, vam nalagajo vedno nove in odgovornejše dolžnosti ter naloge, ki jih boste prav gotovo še uspešneje uresničili. Hvala pa smo prepričani, da bomo v prihodnje še utrdili ter razširili medsebojno sodelovanje.

Vlajko Krivokapič in Janez Korosec
za novinarje slovenske izdaje Komunistične

Dolenjskemu listu in vsem njegovim sodelavcem iskreno čestitam za jubilej, želeč mnogo uspehov za bodočnost.

Jože Brbič

Dragi 25-letniki! Čestitamo vaše razpoloženje ob današnji razširjeni slavnostni seji izdajateljskega sveta Dolenjskega lista. Spoštujemo 25 let neutrudne, večjih tudi samorastniške prizadevnosti vašega kolektiva, ki je dosegel lepe uspehe. Naj bo naše sodelovanje, mislimo skupno, drugo stran našega lista, ki jo vsak teden posredujemo desetisočim bralcem Dolenjskem in v Pomurju, s to obletnico prav posebej krepjeno in s tem naravnano na nove dogovore z vsemi pokrajinskimi listi v Sloveniji. Čestitamo in vam želimo veliko delovnih uspehov.

Juž Makovec, direktor in glavni urednik
Zavoda za časopisno in radijsko dejavnost
v Murski Soboti

Čestitam za četrstoletni jubilej — vesel, da sem ves čas sodeloval.

Lado Strle

Čestitke ob jubileju!

Čestitamo Dolenjskemu listu ob srebrnem jubileju! Kolegi pri Novem tedniku in Radiu Celje

Še mnogo let življenja in vedno več uspehov v zadolžnostvo vseh Dolenjcev in še posebej vas pri „Dolenjcu“ — ob srebrnem jubileju od srca želijo „Primorci“.

Zavod Primorske novice, Koper

Naše iskrene čestitke za 25-letnico vašega lista.

Ptujski tednik

Za 25 let dela, za velike napore in prispevek k preobrazbi in razvoju za to, da si postal nepogresljiv v našem življenju, ti, dragi naš Dolenjski list, izrekamo iskreno hvalo in topli čestitke z najboljšimi željami za nove uspehe.

Tabor slovenskih likovnih samorastnikov, Trebnje

Ob 25-letnici izhajanja vašega lista vam iskreno čestitamo. Želimo, da bi bil Dolenjski list še naprej stalen gost v vaših dolenjskih domovih.

Posebna šola — Novo mesto

Ob jubileju čestitam celotnemu kolektivu ter želim mnogo uspehov.

Franček Pungert

Posebni šoli: 7.255 din

Delavci ČZP Dolenjski list Novo mesto se lepo zahvaljujemo vsem posameznikom, vodstvom družbeno-političnih organizacij, občinski skupščini, članom izdajateljskega sveta lista, Dolenjskemu muzeju in Zavodu za kulturne prireditve v Novem mestu, ki so kakorkoli pripomogli, da sta koncerta Slovenskega okteta in solistov ljubljanske Opere ter razširjena slavnostna seja izdajateljskega sveta Dolenjskega lista potekli v tako prijetnem vzdušju. Posebno zahvalo izrekamo članom Slovenskega okteta ter njegovemu umetniškemu vodji tov. Antonu Nanutu, pevcem mojstrom Vilmi Bukovec, Ladku Korošcu in Rudolfu Franclu, pianistu Andreju Jarcu ter televizijski napovedovalki Milanki Bavconovi. Hvaležni smo za pomoč pri organizaciji oktetovega obiska njegovemu zaslužnemu članu Tonetu Kozlevčarju in vsem, ki so ta večer napolnili premajhno dvorano Doma kulture v Novem mestu. Končno izrekamo hvalo tudi vsem kolektivom in posameznikom, ki so nam v preteklih dneh izrekli pismene ali osebne čestitke.

Naša zahvala velja tudi Dolenjskemu oktetu in kolektivoma uredništva NOVEGA TEDNIKA iz Celja in KARLOVAČKEGA TJEDNIKA iz Karlovca, ki sta nam za jubilej podarila umetniški sliki — delo Jožeta Horvata-Jakija in novinarja tov. Lebariča. Prav tako hvala redakcijama JEDINSTVA iz Siska in PRIMORSKIH NOVIC iz Kopra za njuna knjižna darila!

Celoten izkupiček popoldanskega in večernega koncerta Slovenskega okteta in ljubljanskih solistov v znesku 7.255 din smo 17. 2. 1975 nakazali Posebni šoli v Smihelu pri Novem mestu za gradnjo nove, tako zelo potrebne šole za prizadete otroke. Zahvaljujemo se vsem, ki so z nakupom vstopnic posredno podprli plemenite namene Posebne šole in njenih vzgojiteljev!

DELAVCI ČZP DOLENJSKI LIST

Barvni film »Zeleni otok«

Slovenska projekcija je bila prejšnji teden v Kostanjevici, film pa pojde tudi na spored Evrovizije - S predvajanjem tega filma so se začele v Kostanjevici 20. prireditve Dolenjskega kulturnega festivala

V počastitev slovenskega kulturnega praznika in 20-letnice Dolenjskega kulturnega festivala so predvajali 12. februarja v Kostanjevici barvno inačico filma „Zeleni otok“. Film, ki je imel med snemanjem naslov „Neobičajna šola“, je umetniško pričevanje o Kostanjevici in njenih ustvarjalcih od davnine preko Forme vive do grafičnega bienala jugoslovanskih pionirjev.

Po zamisli pesnika Boža Milačiča je film posnel režiser Zvonko Kolar že lansko poletje. Smrt je prehitela Milačiča, tako da je napisal komaj prvo stran rokopisa za spremno besedo. Besedni del je dokončala njegova žena Karmen Milačič, univerzitetna profesorica iz Zagreba, ki je ves čas zvesto spremljala možovo delo.

Ob temu bodi povedano, da je bil Božo Milačič (rojen v Črni gori leta 1920) na Kostanjevico izredno navezan in je več kot petnajst let zavzeto poročal o vseh dogodkih v tem kraju. S Francetom Kosmačem sta skupaj posnela film o Kajuhu, po snemanju pa vsa navdušena prišla v Kostanjevico, češ: „Zdaj ste vi na vrsti.“

Bož videl, kakšen film bo to. Pesem! Kosmač je kmalu nato umrl, Milačič je posnel gradivo, besedila ni utegnil več.

Božo Milačič – pesnik, ki mu ni uspelo dokončati pomembno delo o „dolenjskih Benetkah“.

Prvega predvajanja filma „Zeleni otok“ v barvah so se udeležili predstavniki TV Zagreb z glavnim urednikom Mirkom Bolfekom, Karmen Milačič, ki je prevzela listino, ki potrjuje, da je Božo Milačič 38. častni član Dolenjskega kulturnega festivala (izvoljen je bil lani avgusta, nekaj dni pred smrtjo 10. septembra).

Predvajanje je bilo slovesno dejanje. Udeležili so se ga predsednik

DOLENJSKE TOPLICE: PRIJETEN VEČER S PEVCI

15. februarja so poslušalci v prosvetnem domu v Dolenjskih Toplicah preživeli prijeten večer z Dolenjskim oktetom in pevci zbora „Maks Henigman“ iz Dolenjskih Toplic pod vodstvom Franca Mileka. Dolenjski oktet je s svojim stotim nastopom ogrel poslušalce z ubrano narodno in umetno pesmijo. V zboru „Maks Henigman“ pa so presenetili mladi, katerih glasove je znal dirigent zlititi z glasovi starejših v ubrano melodijo.

TILKA MARKOVIČ

»Dolenjski list« v vsako družino

Izvrsten glasbeni večer ob jubileju

V novomeškem Domu kulture nastopili: Slovenski oktet ter perni solisti: Vilma Bukovec, Ladko Korošec in Rudolf Franc iz Ljubljane

V okviru praznovanja svojega srebrnega jubileja ter v počastitev slovenskega kulturnega praznika in 30-letnice osvoboditve je priredil Dolenjski list 12. februarja v Novem mestu dvoje glasbenih prireditev, na katerih so sodelovali: Slovenski oktet, prvaki ljubljanske Opere Vilma Bukovec, Ladko Korošec in Rudolf Franc ter napovedovalka ljubljanske TV Milanka Bavcon, ki je povezovala spored. Popoldne je bil koncert za mladino, zvečer pa za povabljenе goste in druge obiskovalce.

Ze takoj je treba reči, da sta oba koncerta, posebej še večerni, zanikala trditve, da visoko kvalitetne prireditve v Novem mestu niso dobrodošle in obiskane. Obakrat je bila dvorana v Domu kulture zasedena, občinstvo pa je zlasti od Slovenskega okteta zahtevalo dodatne pesmi in ponovitve.

Koncert je uvedel in zaključil Slovenski oktet, ki je zapel nekaj najlepših pesmi iz svojega sporeda, s katerim se je proslavil tudi po svetu. Slišali smo skladbe domačih avtorjev, pesmi z dolenjskimi motivi, za konec pa še enega od bisserov črnske duhovne pesni. Operni

občinske skupščine Krško inž. Niko Kurent, številni krajanji, pa tudi vse članstvo osnovne organizacije ZK, kar je bilo sprejeto s še posebnim zadovoljstvom.

Kakor so zapisali že številni jugoslovanski časniki, je film „Zeleni otok“ pričevanje o otoku miru in tišini, polnem globokega ustvarjalnega zanosa, kjer je bogata umetniška tradicija prinašala in dodajala vsakič nekaj svojega – do današnjih dni, ko umetniki iz vsega sveta nadaljujejo z ustvarjanjem na Formi vivi. To je otok neprekosljivih naravnih lepot, tihe idilike, poezije. Posebno lepi so pejzaži s starodavnim kloštom, parki skulptur in arhitektura opatijskega dvorišča. Tudi šola s svojim edinstvenim okoljem ni zaostajala. Pristrčni so bili otroci, ki so nastopali pri igri in delu. Pomemben uvod v film je dal Ivan Pisek s koso in pesmijo.

„Zeleni otok“ pripravljajo še za predvajanje na slovenski TV, prijavi-li pa so ga tudi za nekatera mednarodna tekmovanja. Ze od vsega začetka pa je bil namenjen za predvajanje na Evroviziji.

LADO SMREKAR

Tone Kralj: RUDARJI, hrastov les, 1971. – Izrez z vrat osnovne šole v Kostanjevici na Krki.

Kočevje: naloga - stalna razstava

Likovni salon je lani obiskalo nad 22.000 ljudi, od tega več šolarjev

Čeprav je vse delo uprave Likovnega salona v Kočevju ljubiteljsko, se salon hitro razvija, uspehi pa so iz leta v leto večji. Da bi to točneje prikazali, se moramo poslužiti nekaterih števil.

Lani je bilo v salonu dvanajst razstav, od katerih je vsaka trajala štirinajst dni. Obiskalo jih je 22.654 ljudi, od tega 6.742 šolarjev, ki so si razstave ogledali skupinsko. Za vse razstave so pripravili izdali kataloge z nekaj reprodukcijami slik in opisi razstavljenih del, dodani pa so bili kratki podatki o umetnikih.

Pokrovitelji razstav so bila domača podjetja in organizacije, katerih predstavniki so razstave tudi odprli. Likovni salon je dobil lani od Zveze kulturno-prosvetnih organizacij 41.000 din. Denar so porabili za poslovanje salona in za nakup likovnih del za bodočo stalno razstavo v salonu.

Čimprejšnja ureditev in otvoritev stalne zbirke je večletna želja in ena osrednjih nalog salona. Trenutno obsega zbirka 34 del, ki so jih od razstavljalcev ali odkupili ali pa so jim jih razstavljalci podarili.

Z občasnimi razstavami je salonu uspelo likovno umetnost približati vsem občanom, tudi podeželanom. Ko bo odprta stalna razstava, bo to še bolj

omogočeno. Pri tem je treba reči, da gre priznanje vsem članom odbora in uprave, za prizadevanje pa še prav posebno Ladu Gašparcu.

A. ARKO

TRETJA NAGRADA V NOVO MESTO

Na jugoslovanskem splošnem (anonimnem) natečaju za izdelavo idejnih osnutkov za razpoznavni (zaščitni) znak, ki ga je v sodelovanju z Društvom likovnikov – oblikovalcev Slovenije razpisala Bombažna predilnica in tkalnica Tržič, je sodeloval tudi Novomeščan Peter Simič s sodelavcem Jovom Grobovškom. Med 119 prispevkov iz vse Jugoslavije je ocenjevalna komisija prisodila njunemu delu tretjo nagrado.

KNJIGA POŠLA

Knjiga Toneta Ožbolta „Dežela Petra Klepa“, ki jo je izdala založba Borec v 3.000 izvodih tik pred novim letom, je že razprodana. Zdjaj je v ponatisu. Ponovno bo naprodaj pri založbi in v knjigarnah predvidoma od 15. marca naprej.

pedagoški kotiček

OTROK IN POKLIC

Mnogi starši menijo, da ima otrok, ki ga neko delo močno zanima, tudi sposobnosti zanj. Pravijo, da „človek zmore vse, kar hoče“. Res je, da trdna volja dela včasih čudeže, vendar se moramo zavedati, da je sposobnost vselej možno razviti le do določene meje. Prav zato pa moramo, ko naš otrok izbira poklic, dobro razmisliti tudi o njegovih zmognostih oziroma sposobnostih. Človek ni nezadovoljen s svojim delom samo zato, ker zahteva njegov poklic od njega več, kot zmore, ampak lahko tudi zato, ker določenih sposobnosti v poklicu ne more izkoristiti in razviti.

Starši poznamo in spoznavamo otroke od prvega dne, kljub temu pa marsikdaj ne bi vedeli natanko povedati, kakšne sposobnosti imajo, za katero področje imajo smisel. Marsikdaj zato, ker ne vemo, kako se kažejo posamezne otrokove sposobnosti, marsikdaj pa zato, ker zaradi naše čustvene navezanosti na otroka nismo zmožni nepristransko oceniti njegovih sposobnosti.

Janez Zalaznik v *Občanih in delu* 1974, št. 12, str. 12

UMSKE SPOSOBNOSTI IN NAŠA OBČUTLJIVOST

Bolj kot druge sposobnosti se umske sposobnosti izražajo že v osnovni šoli. Od umskih sposobnosti otroka je namreč odvisno, s koliko truda in kako uspešno bo osvajal šolsko snov. Ker pa mora v naši kulturi vsak človek obiskovati šolo, je razumljivo, da o nobeni sposobnosti ni tako kočljivo govoriti kot prav o umskih sposobnostih oz. bistrosti, ki odraža neko splošno raven naših umskih sposobnosti. Res je namreč, da ljudje mnogo lažje priznamo, da smo nerodni, da imamo manj spretnih roke, da slabo razlikujemo barve, kot pa da smo manj bistri. Isto velja, kadar starši ocenjujemo svoje otroke. Vendar se moramo, prav ko se pogovarjamo o izbiri poklica, otresti vseh teh predsodkov... Kot je v poklicih, za katere se je treba dolgo šolati, potrebna večja bistrost, tako je v drugih poklicih potrebna večja ročna spretnost... urnost... natančnost.

Navedeni avtor na str. 13

Franc Curk: SINGER, kazein, 1975. Z razstave v Dolenjski galeriji.

podčrtano

Slovensci radi pišejo, ne samo prošnje in pritožbe, tudi beletristiko. Tradicionalno srečanje pisateljev in pesnikov začetnikov v Gradišču v Slovenskih goricah je odkrilo stotino in pol novih imen, ki se poskušajo s peresom. Med njimi so pisci, ki so bodo z vztrajnim delom kmalu prebili. Kajpak potrebujejo pomoč. Na srečanju v Gradišču je bilo slišati, da potrebujejo revijo, prostor, kjer bi svoja dela lahko objavljali. Želijo mentorsko revijo, želijo pa tudi literarno kolonijo po zgledu likovnikov amaterjev, da bi si izmenjavali izkušnje, kritično brskali svoja dela in nazore. Bolj bi se radi povezali tudi s slovenskim pisateljskim društvom. Pripravljeno so storiti vse, da bi se prebili.

Pisana iskrenost

Kot je na srečanju poudaril pisatelj Ivan Potrč, prinašajo začetniki pristne glasove iz življenja, književniki pa jim bodo lahko pomagali pri literarnem oblikovanju. Strastno privržnost življenju in pereči tematiki ter zazrtost v naš čas so izpričali tudi prispevki, poslani na natečaj, kateremu je potem sledilo srečanje. Svežina, pristnost in iskrenost so glavne vrline teh prispevkov.

Kaže, da bo tovrstnemu ustvarjanju pri nas posledje povesčena precej večja pozornost. Prav gotovo bo imelo to odmev tudi v sami organiziranosti piščih. Tako je že slišati, da bo ZKPO vplivala na to, da bodo literarni krožki še bolj zaživeli, da se bo delo klubov razmahnilo, da bo delo že delujočih literarnih skupin še živahnije in narmtnješe. Ne nazadnje naj omenimo, da že nekaj let deluje taka skupina tudi na Dolenjskem in da je tudi tu pričakovati še večje prizadevanje, da bi ustvarjalci dobili stalen prostor za objavljane svojih del (v Dolenjskih razgledih).

J. JUST

J. JUST

SODELUJTE V »KOČEVSKIH RAZGLEDIH«

11. decembra lani smo kulturni delavci na območju kočevske občine ustanovili kulturni klub pri ZKPO Kočevje. Ze na ustanovnem zboru smo sprejeli več konkretnih nalog, med katerimi je najvažnejša izdelanje revije. Nalogo smo izpolnili ob slovenskem kulturnem prazniku 8. februarja, ko je izšla prva številka Kočevskih razgledov. V tej številki so objavljeni predvsem pri-spevki avtorjev, ki so bili že objavljene in se razširili, zato vabimo vse, ki jim pišana beseda ni trn v peti, da nam pošljejo svoje prispevke, za katere menijo, da bi bili dovolj kvalitetni za objavo. Zaenkrat so prispevki v naši reviji še nehonorirani. Lahko dopisne zapise, sale, intervjuje in drugo. Revija je že nekaj dni v prodaji, lahko pa se nanjo tudi naročite. Predvidoma bo izšla trikrat do lani za revijo pošljite na naslov: Kulturni klub Kočevje (pri ZKPO), Trg zboru odposlancev 30 (TKS), 61330 KOČEVJE.

M. COLARIČ

Mali kulturni barometer

GLEDALIŠČA MED NAMI – V ponedeljek je v Novem mestu gostoval Mestno gledališče ljubljansko in za kolektiv tovarne zdravil Krka pripravilo Igorja Torkarja delo „Revizorja“ – je to gledališče naslednji dan pokazalo na dveh predstavah tudi v Kočevju, kjer jutri gostuje (prav tako z dvema predstavama) Pionirski dom Mladinskih gledališč iz Ljubljane z mladinskim delom „Hočete igrati z maršom“ Marcela Acharda.

KAJ NAPOVEDUJEJO OBZORJA – Pri mariborski založbi tega tudi večje število takih del, ki so bila uvrščena v program že prej niso gledala belega dne. Domače lepšnje bodo zastopali – v poeziji: Franci Cernigoj, Edvard Kobcek, Peroci Gregor Strniša, David Vodušek, Lev Kreft, Dane Zajc; v prozi: Andrej Cepuder, Mate Dolenc, Mi-lan Kajč, Pavle Zidar; v dramatik: Jože Javoršek, Pavel Lužan, Gregor

Strniša, Franček Rudolf. V zbirki Znamena bodo izšla dela Tomaža Salamuna, Ifigenije Zagoričnik in Primoža Kozaka. V strokovni, znanstveni, publicistični literaturi nastartuje založba 22 del, v Razpotjih dvoje, v zbirki Iz slovenske kulturne zakladnice pa tudi dvoje. Dodatni je treba tudi to, da bodo Obzorja izdala tudi več besedil marksistične literature.

SREDNJEŠOLSKI PROGRAM OHRANJA DOSEŽENO – V naši republiki deluje 169 srednješolskih zavodov (gimnazije, poklicne, tehniške, zdravstvene in druge šole) z okoli 77.500 učenci in nekaj nad 6.000 pedagoškimi delavci, medtem ko je drugega osebja okoli 1.000. Domov za srednješolce premore Slovenija 58; v njih je 12.000 gojencev, s katerimi dela 420 pedagoških delavcev. V letošnjem šolskem letu si program dejavnosti in financiranja predvsem prizadeva ohraniti to, kar že imamo, večji korak naprej pa je predviden šele v naslednjem šolskem letu.

Z lučjo iščejo sposobne

Mladinski aktivni v brežiški občini se ubadajo s kadrovskimi težavami

V brežiški občini je trenutno 51 mladinskih aktivov. Pomnožili so se predvsem v minulem letu, ko se je občinska konferenca Zveze mladine lotila reorganizacije.

Med delavsko mladino so ustanovili pet novih aktivov, pa tudi konferenco mladih delavcev. Ta je v začetku precej obetala, ob številnih kadrovskih zadregah pa je prvo navdušenje postopoma splahnelo.

V krajevnih skupnostih so v minulih dveh letih povečali število osnovnih organizacij Zveze mladine od 16 na 23. Toda to povečanje se ne pomeni boljše, učinkovitejše organiziranosti, če aktivni ne delajo. V

zadnjih letih je bila približno tretjina aktivov samo na papirju.

V poročilu občinske organizacije beremo, da bi kadrovske težave mladi lažje reševali ob sodelovanju drugih družbenopolitičnih organizacij v krajevnih skupnostih. V občini se zdaj pripravljajo tudi na skorajšnjo ustanovitev konference mladih v krajevnih skupnostih. Delo krajevnih aktivov pa ne bo steklo, dokler mladina ne bo imela na voljo prostora za shajanje in pomoči za financiranje njenih programov. Mladi v aktivih na vasi bodo potrebovali več skrbi občinskega komiteja ZSMS.

V občini je še aktiv mladih za-

družnikov, ki dela v okviru brežiške Agrarie. Ustanoviti nameravajo še dva: enega na Bizeljskem in enega v Pišcah. Do sredine aprila se bo prvič sestala tudi konferenca mladih v kmetijstvu, ki bo povežala kmečko mladino, za katero predvidevajo pozneje še regionalno posavsko konferenco. Načrtov je veliko, dolžnosti prav tako, toda vse te oblike bodo zaživele le ob večji zavzetosti članstva.

Tesen poraz Kočevcev

Dvoboj na radijskih valovih med ekipo Kočevja in ekipo Velenja - Velenjčani zmagali

Občinski komitej ZSMS Kočevje je 15. februarja organiziral v Seškovem domu v Kočevju javno radijsko oddajo „Spozna-

vajmo svet in domovino“. V znanju sta se pomerili ekipi mladincev iz Kočevja in iz Velenja.

Začetek oddaje je pripadel velenjski ekipi, ki so jo sestavljali Iztok Hudomalj, Eta Gaberšek, Janko Kukner, Darinka Drame in Jože Hudales: vodili so s 3:0. V nadaljevanju pa so domačini začeli dohajati Velenjčane. Na vsa zastavljena vprašanja so pravilno odgovarjali. Vse je kazalo, da bo kočevska ekipa v sestavi Bojan Ciglič, Bojan Sobar, Bojan Mohar, Tone Rakovič in Vlado Orel dosegla uspeh, toda na zaključku so Velenjčani spet „potegnili“. Končni rezultat je bil 12:11. Torej tak, s kakršnim so kočevski mladinci premagali ekipo iz Koroške. Poraz je bil zelo tesen. V nadaljnja tekmovanja se je uvrstila velenjska ekipa.

V oddaji so sodelovali: Irena Kohont, letošnji Prešernov nagajenec Frane Milčinski-Ježek in zabavni orkester RTV Ljubljana pod vodstvom Atija Sossa. Oddajo sta vodila in povezovala Milanka Bavcon in Vili Vodopivec.

F. BRUS

KAKO ŽIVIMO?

Tone Vilčnik, delavec iz Stilesa, je postal predsednik občinske konference ZSM v Sevnici šele decembra lani. Nekaj mesecev dela na tem položaju je sicer kratek čas, vendar ima Tone vpogled v mladinsko delo že od dela v podjetju. „Najprej razčistiti med nami, potem nastopiti zunaj,“ je bilo njegovo načelo ob oblikovanju mladinske organizacije po novih načelih. Sedaj imajo v občini že 26 osnovnih organizacij Zveze socialistične mladine, marsikje, npr. na posebni osnovni šoli v Sevnici in klubu študentov, so tik pred ustanovitvijo, tako da se akcija že približuje kraju.

Ne več sami

Mlade zanimajo predvsem povsem določne stvari. Tone zato rad navaja organizacije, kjer so že dosegli lepe uspehe: „Mladi iz kmečke Lise sodelujejo z Metalno. Pohvalno je, da so v organizacijah po TOZD v sevniški Lisci sprejeli v svoje programe tudi izobraževanje mladih, zaživele je prizadevanje za sprejem novih članov v ŽK, prav tako v Stilesu. Med terenskimi organizacijami je dobro zastavljeno delo mladih v Loki. Izredno dobro sodelujejo z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami v kraju in društvu.“

Vse kaže, da bodo vnaprej v občinskem vodstvu morali črtati nekatere akcije, ki so jih načrtovali. Nekaj takega so delovne brigade, kar bi koristilo sodelovanju med mladimi. Tako bi mladi iz vse občine sodelovali pri obnovi prosvetnega doma v Šentjanžu, gradnji ceste v Kmečjski dolini in na Bučki ter seveda na Kozjanskem. Mladi sicer povečujejo proračun občinske organizacije ZSM v okviru dogovorjenih stopenj, to pa glede na težke osnove izpred minulih let vseeno pomeni še skromno blagajno.

A. Ž.

1. februarja so v Jasnici zaključili četrti dvomesečni politični kurs, na katerem se je 28 slušateljev iz vse Slovenije seznanilo s političnim delom, dobrim gospodarjenjem, pravno in ekonomsko predavaj. V ponedeljek, 1. februarja, se bo začel peti tečaj. Prav bi bilo, ko bi mladi kočevska občina poslali na koristna predavanja kar največ aktivistov. Na sliki so slušatelji četrtega tečaja.

Dogovor je štipendij ni

Lanskega oktobra sprejeti družbeni dogovor o oblikovanju in izvajanju štipendijske politike določa dvojne štipendije. Štipendije iz združenih sredstev naj bi izenačevale materialne pogoje za študij študentom in dijakom.

O uspešnosti novega načina štipendiranja zaenkrat še ni mogoče govoriti, dejstvo pa je, da družbeni dogovor še ni v celoti uveljavljen.

Posledica tega je, da veliko študentov in dijakov v tekočem študijskem letu še ni dobilo štipendij. Kaj pomeni to ob nenehnem zviševanju življenjskih stroškov, ni težko presoditi, zato bi marsikje lahko že uporabili sankcijska določila iz družbenega dogovora (v nasprotnem primeru so slednji dokaj hitro razvednoteni).

Višina življenjskih stroškov za študente in dijake je bila nazadnje ugotovljena leta 1972, zato že zdavnaj ne drži več. Zategadelj je socialno-ekonomska komisija pri predsedstvu UK ZSMS s sodelovanjem enake komisije pri združenju študentskih pokrajinskih klubov izvedla anketo o stroških študija in izvajanju družbenega dogovora.

Anketa, v kateri je sodelovalo okoli tisoč študentov, je vsebovala tudi vprašanja o deležu staršev pri kritju osnovnih življenjskih potreb študentov ter nekaj drugih odprtih študijskih vprašanj. Glede na štipendije o najbolj zanimivih podatkih o življenjskih stro-

ških. Poprečna višina stroškov študente, ki stanujejo kot študentje pri zasebnikih, je 1.200 dinarjev; študenti, ki stanujejo v Ljubljani ali Mariboru, pa imajo poprečno 1.900 dinarjev stroškov. Med tema skrajnima skupinama študentov so uvrščeni še študentje, ki stanujejo v študentskih domovih.

Za kritje vseh življenjskih stroškov v mesecu dni potrebuje študent poprečno 2.000 dinarjev. Toda to poprečje ne velja za vse študente, saj vemo, da je ob študentih, ki imajo avtomobile, modne novosti so najbolj razkošni študenti, nemalo študentov pa hodi na nekajednevno študij v Avstrijo itd.

Toda tudi to ne pove v celoti, da veliko študentov študira v skromnih razmerah, v štipendija pa je komaj za preživetje iz meseca v mesec.

Ko torej govorimo o zviševanju življenjskih stroškov študentov, moramo zavedati, da se mora ugotovljena višina življenjskih stroškov sama po sebi ni rešitev, kolikor niso rešitve, ki jih dajemo študentom. Glede na zdajšnje razmere je očitno, da je treba zvečati štipendije tistim, ki dalj časa otepaajo z gmotnimi potrebami. Nekaterim pa bi bilo novougotovljeni višini življenjskih stroškov štipendije celo pre-

Obe tekmujoči ekipi sta pokazali solidno znanje, žal pa je kočevski ekipi ponagajal slab začetek.

PROSTA DELOVNA MESTA!

PETROL

Trgovsko in proizvodno podjetje „PETROL“ LJUBLJANA poslovna enota Brežice

razglašča prosta delovna mesta za

VEČ PRODAJALCEV NA BENCINSKEM SERVISU ŽLEBIČ - P. RIBNICA

Pogoji: končana osemletka, odslužen vojaški rok, Poskusno delo traja tri mesece.

Lastnoročno napisane ponudbe s kratkim življenjepisom je treba poslati v 10 dneh po dnevu objave tega razglašča navedeni poslovni enoti.

PROSTA DELOVNA MESTA!

BETI METLIKA

komisija za kadre DSSS

razpisuje prosta delovna mesta:

1. TAJNICE glavnega direktorja
2. TRGOVSKEGA POTNIKA tekstilne stroke za območje SR Slovenije

POGOJI: Kandidat mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

pod 1: da ima srednješolsko izobrazbo ali šolo za tajnice, znanje strojepisja; zaželeno znanje stenografije in 3 leta delovnih izkušenj.

pod 2: da ima srednješolsko izobrazbo - visoko kvalificiran trgovski delavec in 3 leta delovnih izkušenj

Kandidati morajo imeti osebnostne in moralnopolitične kvalitete.

Vse zainteresirane vabimo, da vložijo pisмено prijavo z dokazili.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 10 dneh po odločitvi pristojnega samoupravnega organa.

LICITACIJA!

RIBIŠKA DRUŽINA Novo mesto

RAZPISUJE

javno odprodajo avtomobila IMV KOMBI - KAMIONET, tri osi, dvojna kabina, podaljšan kason, letnik 1971, prevoženih 56.000 km, v voznem stanju. Izključna cena 35.000 din. Javna prodaja bo v torek, 4. marca, ob 10. uri v sejni dvorani na rotovžu v Novem mestu, Glavni trg 7. Ogled kamiona je možen vsak dan, razen nedelje, v ribogojnici Temenica pri Prečni od 8. do 12. ure. Ponudniki morajo pred javno licitacijo položiti 10-odstotno varščino izključne cene avtomobila. V ceno avtomobila ni všteti prometni davek. Kupnino plačate pred prevzemom vozila.

PROSTA DELOVNA MESTA!

slovenija avto

TOZD SERVIS KRŠKO

Krško, Bohoričeva 9,

razglašča

VEČ PROSTIH DELOVNIH MEST KV AVTOMEHANIČNIKOV

Pogoj: KV avtomehaničnik z odsluženim kadrovskim rokom. Kandidati naj pošljejo svoje ponudbe s priloženimi dokazili v 15 dneh po objavi v tem listu na naslov: SLOVENIJA AVTO, TOZD Servis Krško, Krško, Bohoričeva 9.

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

PROSTA DELOVNA MESTA!

SOP Krško

Odbor za medsebojna razmerja delovne organizacije SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA INDUSTRIALNO OPREMO KRŠKO

razpisuje prosta delovna mesta in vabi k sodelovanju

— VEČ KVALIFICIRANIH KLEPARJEV NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV

Kandidati naj vložijo pisnene ponudbe pri kadrovski službi SOP Krško, Gasilska 3, Krško. Razpis velja do 1. 3. 1975.

PLAKAT!

Pripravljalni odbor za proslavo 30. obletnice osvoboditve Dolenjske, komisija za propagando, Novo mesto,

objavlja

RAZPIS NATEČAJA ZA PLAKAT,

namenjen osrednji prireditvi proslave, ki bo 27. aprila 1975 v Novem mestu. Obvezno besedilo na plakatu, kateremu sledi vedba mora biti prirejena tako, da bo na podlagi njene osnove mogoče izdelati tudi značko, se glasi:

TRIDESET LET SVOBODE
Novo mesto - 27. april 1975

Osnutke plakata v izvedbi 1:1 je treba najkasneje do 15. marca 1975 predložiti hkrati z avtorjevo šifro (in s tem naslovom v priloženi zaprti ovojnici) na naslov: Miroslav ... te, ravnatelj osnovne šole Grm, Novo mesto (za propagandno misijoo proslave za 27. april).

Plakat bo tiskan v formatu 50 krat 70 cm največ v dveh barvah.

Za najboljši osnutek je pripravljena nagrada v višini 2000 din, pet osnutkov pa bo odkupljenih in nagrajenih po 500 din.

rokomet

Dobovčani na četrtem mestu

Igralke sevnške Lisce so v nadaljevanju zimskega rokometnega prvenstva SRS v zadnjih dveh kolih izgubile - Dobre igre Dobove.

V nadaljevanju zimskega prvenstva SRS v rokometu so se prejšnji teden pomerile najboljše ekipe v obeh prvih dveh skupinah. Rokometaši so odigrali 5. in 6. kolo, dekleta pa so v soboto zaključile 3. in 4. krog.

Rokometaši Dobove so do sedaj dobro igrali. V šestih tekmah so doživeli dve zmagi, enkrat pa so tekmo igrali neodločeno; s petimi točkami so trenutno na četrtem mestu. Kot kaže, bodo v zgornjem delu lestvice tudi ostali, kar bo za to dobro ekipo nedvomno uspeh. Dobovčani so v tekmi z drugoligašem Slovanom odlično igrali. Vse do druge polovice drugega dela so vodili z enim ali dvema zadetkoma prednosti, ob koncu tekme pa so popustili in izgubili srečanje s 15:11 (8:8). V drugi tekmi so se rokometiški Dobove pomerili z vrsto najboljših mladincev; reprezentanca SRS so premagali z 18:16.

Tudi rokometiške Sevnške Lisce dobro igrajo. V tekmi z ljubljansko Olimpijo so Sevnčanke morale priznati premoč: tekmo so izgubile s 3:13. Precej bolje so Dolenjke zaigrale proti Slovanu. V prvem delu tekme so bile ves čas enakovredne nasprotnice. K odmoru sta obe vrsti odšli z neodločenim rezultatom 9:9. V nadaljevanju so rokometiške Slovena zaigrale precej bolje in tekmo dobile s štirimi zadetki prednosti (15:19).

Igralke Kočevja tretje

Na turnirju mladink za prvenstvo SRS 9 ekip

V Kopru se je prejšnji teden končal prvi odbojarski turnir mladink za prvenstvo SRS. Nastopilo je devet ekip, med njimi pa ni bilo starih najboljših slovenskih ekip: Krke iz Novega mesta, mariborskega Branika, ravsenskega Fužinarja in Prevali.

KOČEVJE - V prijateljski trening tekmi sta se prejšnji teden v Kočevju pomerili enajsterici Ribnice in domače vrste. V izredno izenačeni in lepi tekmi so tesno, a zaslužno zmagali domači nogometaši. Dosegli so kar štiri zadetke, Ribničani pa tri.

Končni vrstni red: 1. Jesenice, 2. Kočevje, 4. Kamnik, 5. Koper, 6. Mislinja, 7. Merkur, 8. Izola in 9. Koper.

Z. FAJDIGA

Tako sta se v finalu pomerili vrsti Maribora in Jesenic. Presenetljivo so zmagale Jeseničanke z 2:1. Na turnirju so sodelovale tudi igralke Kočevja. Zaigrale so dobro in zasedle odlično tretje mesto.

Rezultati: I. skupina - Maribor - Koper 2:0, Kočevje - Izola 2:0, Kočevje - Koper 2:0, Koper - Izola 2:0, Maribor - Izola 2:0, Maribor - Kočevje 2:0, polfinale: Maribor - Kamnik 2:0, Jesenice - Kočevje 2:0; tretje mesto: Kočevje - Kamnik 2:0.

Pomaga »Obutev«

Letos praznuje športno društvo Bršljin prvo leto obstoja. V kratkem času so fanje v Bršljinu ustanovili društvo, v katerem delujejo naslednje sekcije: košarkarska, odbojarska, namiznoteniška, rokometna in nogometna. Na vseh dosedanjih turnirjih je ŠD Bršljin dobro igral in v društvene vitrine prinesel že precej diplom in poval. O delu in načrtih kluba je spregovoril predsednik društva, študent Rudi Mraz:

„V upravi društva delajo razen mene še Gorazd Tomljanovič, Ladislav Kirn, Zvone Vidmar, Bogdan Avbar, Jože Dragan in Dušan Grabnar. Kljub temu da smo majhno društvo (včlanjenih je okoli 50 mladincev in mladink), imamo precej dela. V glavnem se mladi zanimajo za košarko. Ekipe je sestavljena predvsem iz mladincev. Nastopamo v dolenjski košarkarski ligi. Ko smo začeli, smo vsi želeli, da ne bi bili zadnji. Z malo več sreče bi morda lahko že letos nastopili v II. republiški ligi. V njej bodo letos nastopili vrstniki iz Črnomlja. V nekaj zadnjih prijateljskih srečanjih smo dokazali, da smo precej boljši. Zato se bomo potrudili v dolenjski ligi, v kateri so nedvomno najbolj izkušeni košarkarji Loke. Glede na to, da smo mi precej mlajši in da pomeni za nas košarka čisto nekaj drugega kot zanje, pričakujemo, da se bomo v prihodnji sezoni srečali z ekipami v drugi republiški ligi. Prav gotovo pa ne smem pozabiti na našega pokrovitelja, Industrijo obutev. Odkar nam pomaga, se je ekipa dobro opremila, nabavila nekaj košarkarskih žog, tako da smo sedaj dobro prekrbljeni. Če nam »Obutev« ne bi priskočila na pomoč, bi v letošnji sezoni težko nastopili v dolenjski košarkarski ligi.“

M. GORENC

Z. FAJDIGA

nogomet

NK ELAN - GROSUPLJE 8 : 2

V prijateljski trening tekmi sta se v nedeljo v Novem mestu pomerili enajsterici domačega Elana in Grosuplje. Domači nogometaši so bili precej boljši in so doživeli visoko zmago. Strelci za domačo ekipo: M. Grabič (2), I. Grabič (2), Skulič 2, Brakočević in Juršič po 1 zadetek. Za goste sta bila uspešna Sejdinović in Erzetič.

MERCATOR - KOČEVJE 5:0

Nogometaši Kočevja so gostovali pri ljubljanskem Mercatorju. Trenerja Bejetovič in Komac sta v tej tekmi preizkusila skoraj vse igralce in bila z njihovo igro zadovoljna. Izkazali so se Cilensek, Kozic in Kovač, nastopili pa so še Struna, Bokan, Košorog, Merhar, Cilensek, J. Nekič, (F. Nekič), Turk, (Arko), Kozic, Kopač, (Briški), Dobrič, (Muller) in Kovač.

Igralci Mercatorja so bili boljši in so zaslužno zmagali. Povratno srečanje bo v četrtek, 20. februarja, ob 15.30 na stadionu „Gaj“.

atletika

Novomeščani vodijo za točko

Povratni pionirski dvoboj bo v Novem mestu 14. marca na Grmu

Prejšnji teden so pionirji osnovne šole Grm gostovali v Ljubljani na prvem dvoboju pionirskih atletskih reprezentanc Ljubljane in Novega mesta.

Vrsti sta se pomerili v dvorani hale Tivoli. Pri pionirjih so zmagali domačini, pri dekletih pa gostje. Novomeščani so se v Ljubljani izkazali, saj so se z ljubljansko ekipo, ki so jo sestavljali najboljši atleti 15 ljubljanskih osnovnih šol, enakovredno kosali. Za zmagovalca se ni vedelo prav do konca prijateljskega in koristnega srečanja, ko sta obe ekipi z zmaganja v štafetah priborili svojima ekipama tudi skupno zmago. Končni zmagovalci v obeh konkurencah bo znan po povratnem dvoboju v Novem mestu 14. marca. Za sedaj za eno točko vodijo atleti Grma.

Rezultati: pionirji - 30 m: Godnič (Lj) 4,0, Keržan (Nm) 4,3, Klančar (Nm) 4,3; troskok: Kranjčič (Nm) 10,81, Križman (Nm) 10,20, Tomc (Nm) 9,48; suvanje težke žoge: Gorjanec (Lj) 11,60, Stupar (Nm) 10,30; 600 m: Cuden (Lj) 1:50,6, Saje (Nm) 1:51,8; štafeta 4x2 kroga: Ljubljana 2:08,3, Novo mesto 2:11,5.

pionirke - 30 m: Seliškar (Lj) 4,4, Rajer (Nm) 4,5; 300 m: Avsec (Nm) 57,8, Demšar (Lj) 58,2, Galič (Nm) 58,9; višina: Pečaver (Nm) 155, Papič (Nm) 145 in Hrbar (Nm) 130; suvanje težke žoge: Tomlek (Lj) 9,79; štafeta 4x1 krog: Novo mesto 1:10,2, Ljubljana 1:13,0;

ekipni vrstni red - pionirji: Ljubljana 57 točk, Novo mesto 55; pionirke: Novo mesto 57,5, Ljubljana 54,5; skupno: Novo mesto 112,5 točke, Ljubljana 111,5 točke.

60m: KERŽAN 7,0

V nedeljo se je v Celju končalo tridnevno republiško atletsko prvenstvo v dvoranah. Nastopilo je kar 158 tekmovalcev iz 11 klubov, med njimi tudi mladi novomeški atleti. Med njimi je bil še najboljši mladinec Vane Keržan. V teku na 60 metrov je dosegel drugi čas in z mariborčanom podelil drugo do tretje mesto. Glede na to, da je Keržan „specialist“ na 400 metrov, je njegov čas odličen in obeta, da bo Novomeščan v bližnji tekmovalni sezoni dosegal še dobre rezultate. Kljub temu da ostali Novomeščani niso dosegli vidnejših mest, so se z nastopom vrtili zadovoljni. Dosegli so vrsto osebnih rekordov, o katerih bomo pisali prihodnji četrtek.

KOČEVJE - LOKA 74 71 : 70

V domači telovadnici so košarkarji Kočevja premagali novomeško Loko 74 z najtesnejšim izidom 71:70 (38:29). V prvem polčasu so bili boljši domači, v nadaljevanju pa so se znašli tudi gostje. Tako Kočevju, ki igra v drugi slovenski ligi, ki je v dolenjski ligi, se pozna pomanjkanje treningov, zlasti Loka 74, ki zaradi znane stiske v novomeških telovadnicah pozimi sploh nima vadbe. Kakovost igre je kvaril tudi izredno spozlek parket, razen tega pa sta obe ekipi nastopili okrnjeni.

Kljub slabim možnostim za vadbo se Metličani, ki bodo tudi letos nastopali v dolenjski košarkarski ligi, na tekmovanja redno pripravljajo. Na treninge pride tudi do 20 igralcev. Na sliki: Goranič, Predovič, Zabčič, Popovič, Prevalsek, Kremesec, Vukmanič (stojijo od leve proti desni); Gršič, Milek, Vidic, Štefanič in Guštin (čepijo).

Na sliki: vrsta novomeške Krke, ki se je uvrstila v II. republiško kegljaško ligo. Kegljaci Krke so že odigrali prvo kolo, v katerem so doživeli zmago in poraz. (Foto: Dušan Pezelj)

Krka v II. kegljaški ligi

V prvem kolu II. republiške lige so Novomeščani zmagali in izgubili

V Piranu in v Postojni so bile 8. in 9. februarja kvalifikacije za vstop v II. slovensko kegljaško ligo-zahod. V kvalifikacijah je nastopilo 10 klubov.

Dolenjsko sta zastopala KD Novo mesto in KK Krka. Kegljaci Krke so z dobro igro osvojili prvo mesto in se uvrstili v drugo slovensko ligo. V Piranu so Novomeščani podrli 7129 kegljev, posamezniki pa so bili uspešni: Krušič 989, Hren 946, Mrzлак 770, Židanik 917, Turk 894, Jarc 865, Vesel 893 in Badavinac 855. Kegljaci KD Novo mesto so bili nekoliko slabši. Podrli so 6898 kegljev.

Postojni so „krkaši“ metali slabše in podrli 6937 kegljev. Posamezniki: Krušič 888, Hren 864, Židanik 920, Vesel 873, Turk 850, Jarc 895, Badavinac 843 in Rožič 804.

Krušič 947, Židanik 945, Badavinac 833, Rožič 820 in Jarc 930. V Postojni sta se obe ekipi še enkrat pomerili. V drugi tekmi so bili boljši igralci Kopra. Rezultat: Koper - Krka 6988:6959. Za Krko so nastopili: Hren 954, Mrzлак 920, Židanik 885, Krušič 888, Turk 845, Vesel 871, Jarc 817 in Badavinac 782.

V drugem kolu bodo kegljaci Krke nastopali v Brežicah (1. marca) in v Novem mestu 2. marca.

B. D.

Vodi Krško

Pred kratkim se je pričelo tekmovanje v dolenjski zimski kegljaški ligi. Prijavljenih je 11 moških in 6 ženskih ekip. Tekmovale bodo na kegljiščih v Novem mestu, Krškem, Brežicah, Trebnjem in Mirni peči. V prvem kolu v Mirni peči so ekipe dosegle naslednje rezultate: Krško I 4922, Krka I 4902, Krka II 4847, Trebnje 4831, Brežice 4806, Krško II 4794, Novoteks 4779, Mirna peč 4759, Železničar 4665. Vseh devet 4644 in Novoteks II 4588; posamezniki: 1. Židanik 888, 2. Spilar 879, 3. Krušič 860, 4. Planinc 854, 5. Gričar 853, 6. Mrzлак 850 in drugi. Ženske: Pionir 2209, Trebnje 2196, Krka 2156, Novoteks 2045, Krško 1985 in Brežice 1942. Posamezniki: 1. Zupančič 407, 2. Žagar 397, 3. Podlogar 394, 4. Antič 391, 5. Arh 387, 6. Sofronov 384 idr.

B. D.

Hren 1002 keglja

Kegljaci Krke so v prvem kolu II. zahodne slovenske lige nastopili na kegljišču v Piranu in Postojni. V Piranu se je izkazal Hren. Po odličnih točnih metih je podrl kar 1002 keglja in tako močno pripomogel, da je Krka v prvi tekmi premagala dobro ekipo Kopra.

Kako v novi sezoni?

Ribniško AMD med najboljšimi v Sloveniji

Odločitev AMD Ribnica, da v letu 1974 ojači in poživijo delo športne komisije ter da posveti več pozornosti tekmovalnemu rally športu, se je pokazala kot izredno uspešna.

Vrsta odličnih uspehov (3. mesto v prvenstvu SFRJ v kategoriji nad 1300 ccm bratov Zeleznik, 2. mesto v prvenstvu Štajerska 74 v kategoriji nad 1150 ccm Kajtna in Draškoviča in še nekaj drugih dobrih rezultatov) je obvezala celotno društvo, da podpre delo športne komisije.

Ta je na zadnji seji sprejela delovni program, upravni odbor društva pa za uresničitev programa dal vso podporo. Odločili so se, da pošljejo na prvenstvo SFRJ dve tekmovalni vrsti, in sicer dve tekmovalni vrsti v turističnih rally tekmovanjih v Sloveniji.

Dobro se bodo pripravili na številna zahtevna tekmovanja. Prva tekma se prične 15. marca - rally Tara 75, v kateri bo nastopila ekipa iz Ribnice, do nadaljevale se 5. aprila z IX. čakata tekmovalca dve težki preizkušnji: 3. maja Bar - Beograd, 15. maja IX YU rally, ki se točuje tudi za prvenstvo Evrope. Junija je na programu nagrada Makedonije, julija leto se bo zaključilo oktobra z „Rallyem bratstva in enotnosti“. In zaradi spremenjenih določil športne komisije pri AMZJ se bo zmanjšala dolžina tekmovalnih prog.

Kljub temu da je Ribnica manjši klub, bi lahko v tem mestu za avtomobilistični tekmovalni šport bolj druga najboljša v Sloveniji. Podprli bi ga lahko tudi zato, ker AMD dela na različnih družbeno koristnih področjih.

In še nekaj iz delovnega programa: športna komisija bo tudi letos sodelovala pri manifestativnem pohodu avtomobilistov v Jelenov žleb, 26. marca in 30. obletnici zmage. Pri pohodu bo kot soorganizator sode-

lovalo tudi ZSAM iz Kočevja Verjetno bo komisija organizirala tudi centralno proslavo ob prazniku šoferjev, družabno srečanje vseh udeležencev in v Kočevju mimohod vseh ktekmovalnih vozil.

F. ŽELEZNIK

ŠPORTNI KOMENTAR

Šah je močno napredoval

Tekmovanja v slovenskih šahovskih ligah so se končala. V prvi ligi-zahod je ekipa Novega mesta zanesljivo osvojila prvo mesto. Zbrala je kar 3,5 točke več kot favoriti, igralci ljubljanske Iskre, in kar 15,5 točke več kot tretje uvrščene Jesenice. Druga dolenjska ekipa v ligi Kočevje je zavzela solidno četrto mesto.

Novomeščani so vse dvo-boje odločili v svojo korist z zanesljivo in borbeno igro. Pomembna je zmagala v igri z ljubljansko Iskro. Rezultat, dosežen v ligi, se bo štel v srečanjih z dvema najboljšima ekipama iz vzhodne skupine prve slovenske šahovske lige (mariborski Kovinar in Celje) za klubskega prvaka Slovenije.

Ekipa Kočevja je igrala v spremenljivi formi. V zadnjem kolu so Kočevjarji odlično zaigrali in si z visoko zmago zagotovili odlično četrto mesto.

Pravo gotovo je, da bi šahisti Kočevja lahko z boljšimi igrami zavzeli tudi tretje mesto.

Lep uspeh sta dosegla novincev v II. ligi. Črnomalci so si z drugim mestom zagotovili nastop v I. slovenski ligi. V prvo ligo se bodo lahko uvrstili tudi igralci Ribnice, če bo ekipi Novega mesta ali Iskri uspelo priti v II. zvezno ligo.

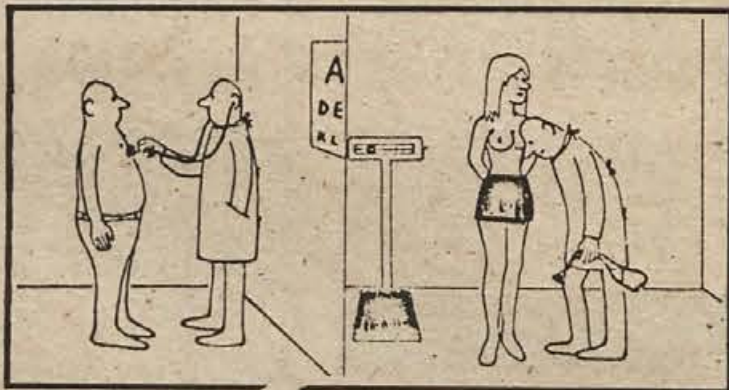
Da je kvaliteta in množičnost šahovske igre na Dolenjskem v vse večjem vzponu, kažejo rezultati omenjenih ekip. Zato je toliko bolj nerazumljiv odnos nekaterih forumov do šahovske dejavnosti, zlasti v Novem mestu. Ali bo moralo vodstvo novomeške šahovske kluba, ki je v Novem mestu prav gotovo najboljši športni klub, na višku svoje dejavnosti razmišljati o nadaljnjem delu in obstoju kluba?

J. UDIR

IKEBANA

Cvetlično dekoracijo, kakršno vidite na sliki, lahko naredimo v katerikoli letnem času. Potrebujemo le vejico bršlana in 5 gerber ali marjet. Aranžma je preprost in primeren za okrasitev otroške sobe.

Dolenjski list pred 20 leti

Pogoj razvoja

RAZMEROMA HITRO razvijajoča se industrija je občuten potrošnik električne energije. S povečanjem kapacitet nekaterih obratov v Beli krajini se bo že tako nestalna uravnovešenost v celoti porušila. Tudi elektrifikacija podeželja in uvajanje novih strojev v kmetijstvo bosta letos in v naslednjih letih občutno povečala potrebo po električni energiji. Nakazana problematika zahteva temeljite preučitve ter nujnih ukrepov, kajti le tedaj se bo lahko gospodarsko zaostala Bela krajina uspešno razvijala po sedaj načrtani poti.

MLADINSKA VESELICA je bila nedavno v združnem domu v Gornjih Sušicah, na nji pa so se okrog enajstih ponoči fantje stekli. Eden je potegnil iz žepa krivec in porezal po rokah dva fanta, da so ju morali odpeljati v novomeško bolnišnico.

MAŠKARADA. Poseben pripravljani odbor je pripravil prvi povojni sprevod pustnih maskar v Novem mestu. Vse maskare so se zbrale ob 13. uri v bivši gostilni Košak, odkoder je ob 14. uri krenil sprevod proti stavbi okraja, mimo barake in Metropole na Glavni trg.

ZVEZA ZADRUŽNIC Črnomelj je priredila, kakor vsako leto, ob zaključku tečaja svojo razstavo. Pokazale so modele iz pletilstva, šivanja in krojenja. Čudno se nam zdi, da ni bilo nobenega vzorca narodnih noš in nobenega izdelka iz domačega platna. Poskrbeti je treba, da ne bomo na takih razstavah videli samo tisto, kar smo videli že v vseh preteklih letih, ampak tudi kaj novega, modernega in predvsem ljudske izdelke.

Z VELIKIMI materialnimi in moralnimi žrtvami in naporji je bil na spodnjem delu Loke urejen lep fizikturni park, ki ni le v korist naši mladini, ampak v okras mestu samemu. Brez dvoma se danes posveča lepemu izgledu mesta velika pozornost. K lepemu izgledu pa bodo sportne naprave prispevale le tedaj, če bodo zadostno in pravilno vzdrževane.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA, 18. februarja 1955)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Prijatelji kmetskega stanu

(V kranjskem) deželnem zboru so se pokazale kaj čudne reči. V dveh prav važnih zadevah, v katerih vbogi kmet potrebuje nujne in izdatne podpore, združili so se slovenski liberalni poslanci z nemškimi zoper poslance narodne stranke. Le-ti so hoteli izpremeniti lovski zakon tako, da bi kmetu ugajal, ki naj bi imel več pravice do divjačine, katera mu po vrhet in sadovnjakih dela veliko škodo. A zveza slovenskih liberalcev z nemškimi je to prepričala in stvar tako zabrnila, da bo novi lovski zakon kmetu prav za prav še v večjo škodo, nego doslej. To so res lepi zastopniki in prijatelji kmetskega stanu!

(Gospod Višnikar), ki kandidatuje za državni zbor, je imel v nekaterih dolenjskih mestih volilne shode, na katerih se je pač prepričal lahko sam, da zanj se skoro nihče ne ogreva. Nekateri ga bodo seveda volili, toda kar je nezavisnih volilcev, njemu ne bodo dali glasu. Tisto skromno zaupanje, katerega so popreje

PO SVETU OKOLI

NI DOBILA — BO DOBIL! — Znani ameriški dirigent Shitch Henderson je lani v davčni prijavi navedel, da je daroval univerzi Wisconsin 350.000 dolarjev, in jih zato odbil od davčne osnove. Natančni davkarji so preverili hvalevredno umetnikovo gesto in ugotovili, da univerza ni in nikoli ne bo dobila omenjene vsote dolarjev. Po ameriških zakonih pa se lahko zgodi, da bo dirigent dobil — tri leta zapora!

KJE SO MACKE? — Neka ekipa britanskih teologov (s statistično žilico!) je objavila rezultate dolgoletnega proučevanja o pogostnosti uporabe posameznih besed v svetem pismu. Za zoologijo zadolženi „iskalci“ so dognali, da je pes, omenjen osemnajstkrat, mačka pa — nobenkrat. Ali lahko glede na to sklenemo, da mačk ni bilo niti na Noetovi barki?

DRAG ODHOD — Najnovejši statistični podatki kažejo, da porabijo Američani na leto 1 milijardo 600 milijonov dolarjev za pogrebe. Običajen pogreb stane 942 dolarjev, toda k temu je treba dodati še nadaljnjih 246 dolarjev za vence, cvetje, sveče in fotografije. Glede na te podatke je smrt — luksus, ki bi ga pri nas gotovo še podražili!

OBOLEL JE, UBOZEC! — Iz zaupnih krogov se je izvedelo, da je bil Richard Burton nekaj dni v neki bolnišnici v Švici. Zdej nekateri ugibajo, za kakšno bolezen je šlo. Slišati je marsikaj, od žuljev do prebavnih motenj, najbližje resnici pa so morebiti tisti, ki trdijo, da Richarda daje ciroza jeter, kajti javna tajnost je, da spije možak tudi po dva ali tri litre viskija na dan.

„TAKA MI JE VSEČ!“ — V Franciji je nekaj tisoč dečkov, starih šest let, opisalo „popolno lepotic“. Velika večina se jih je odločila za deklico, staro sedem ali devet let, ki ima dolge plave lase s pentljo, modre oči in nosi — obleko (nikakor pa ne hlač)!

ZNASLA SE JE. Margareti Goreham iz predmestja Toronto so iz zdravstvenih razlogov prepovedali voziti avtomobil. To je bila zanjo velika nerodnost, ker se je pogosto vozila v središče mesta na obisk k vnukom. Zenička se je dokaj hitro spomnila, da ima štiri kolesa tudi vsaka — kotalka; v dveh dneh se je naučila kotalkati in zdej se spet „vozi“ k vnukom — svojim 91 letom navkljub!

OSKRUNJENA! Katedralo v Rheimsu je napolnilo pet tisoč mladeničev in deklet, ki so prisostovali koncertu „pobožnih pesmi“ v izvedbi pop skupine Tangerine Dream. Po koncertu je nekaj sto vernikov podpisalo petico, s katero zahtevajo od pristojnega nadškofa, da ponovno posveti katedralo. In zakaj? Veliko najstnikov je med koncertom kadilo marihuano, na veliko so se poljubljali; zaradi pomanjkanja klopi ležali v parih na tleh in kar mimo grede opravljali razne potrebe. Dovolj vzrokov torej za ponovno posvečenje katedrale, v kateri so nekdanji kronali francoske kralje, zdej pa vanjo vabijo mladino, ki je potrebna spreobrnitve!

Čarodeji spolnosti

Ustanove diletantizma

Pred slabim desetletjem je bilo govorjenje o spolnih težavah v zakonu ne samo neokusno, ampak kar stvar, o kateri niso spregovorili niti zakonci sami. Toda odkar je seksualna revolucija izbojevala v nekaj letih boj s tabuji na spolnem področju, so v ospredje stopile tudi skrbno čuvane in prikrivane težave v spalnica. Psihatri in zdravniki so se lahko vprašanju spolnih neskladij med zakonci lotili izčrpnije in bolj odkrito. Veliko dobrega je bilo storjenega in marsikateri zakon se je rešil gotovega poloma s tako imenovano spolno terapijo. Toda, žal, tudi tu je zdrava in pametna pot našla svoje vijugave in blatne odcepe.

Na svetu je v borih nekaj letih nastalo okoli 5000 ustanov, ki dajejo teoretične in praktične napotke zakonskim parom, ki so zašli v krizo ali pa sami ne morejo najti poti iz nje. Število je zelo veliko in dvom o strokovni učinkovitosti teh številnih ustanov upravičen. V ustanovah dela veliko nestrokovnjakov, okulistov, mistikov, dobronamernih diletantov in čisto navadnih goljufov, ki so pripravljeni od pomoči potrebnih ljudi izveliči čim več denarja. Uspeh je seveda porazen: denar že vlečejo, toda zdravilnega učinka za zakonske težave ni. Niso redki primeri, ko prihaja celo do izrabljanja pacientov, ki jih lažni strokovnjaki pod krinko terapije silijo v spolne odnose na tleh (osvežitev nagona!) ali v skupinski seks. O tistih, ki jih je taka metoda „zdravljenja“ pripeljala do samomora ali v umobolnico, „strokovnjaki“ molče.

Svetovno znani seksolog Masters je sicer dvignil precej prahu z objavo člankov o teh ustanovah, žal pa je malo takih, ki mu verjamejo.

Tehniško Kolumbovo jajce: naprava za pridobivanje čiste vode, najenostavnejša, najcenejša in najbolj priročna do sedaj.

Pili bomo rečno vodo

Ni dolgo tega, kar je neki strokovnjak zapisal, da čaka svet največja in najtežja borba v vsej zgodovini človeštva: borba za pitno vodo. Onesnaževanje okolja je doseglo tako mero, da nevarnosti ne moremo več omalovaževati. Velike reke so se spremenile v industrijske kanale, v katerih je več škodljivih snovi kot vode. Nikomur še na misel ne pade, da bi pil vodo iz teh rek. Toda prav to hoče neki Kurt Strauven, podjetnik, ki dela v tovami tapet.

Mož je pravzaprav brez prave tehniške izobrazbe. Z izumiteljstvom se ukvarja le iz čistega veselja. Toda prav njemu je uspelo narediti to, kar so specializirani raziskovalni oddelki z močno strokovno zasedbo imeli za nemogoče. Kurt Strauven je izdelal majhno, ceneno napravo, s katero je mogoče očistiti še tako onesnaženo vodo. Naprava je lahka, prenosna in za svoje delovanje ne potrebuje dodatne energije. Izum je tako preprost, da so strokovnjaki, ko jim je bil predložen, samo debelo pogledali. Pravo Kolumbovo jajce.

Naprava sestoji iz majhnega zbiralnika, v katerega natočimo umazano rečno vodo, in iz treh filtrov, skozi katere z ročno črpalko to vodo potisnemo. Delovanje je učinkovito. Strokovnjaki so z analizami ugotovili, da naprava očisti vodo vseh človekovemu zdravju nevarnih bacilov.

Strauven je izdelal že več sto primerkov te naprave. Zanj so zanimajo bolnice, turistične agencije in raziskovalne ekspedicije.

Star album lep denar

Starim fotografijam raste cena - Dr.

Kar je fotografija skoraj neslučen razvojni stala vsakdanjost doma, bi nihče ne prav v času njenega postaja dragocena. Velja to samo za stare je, nastale v 19. stoletju, da gre za stare družinske fotografije, pokrajine ali mestnega življenja, raste, obenem pa vrsta zbirateljev.

Najvišjo ceno so dosegle fotografije mre Cameron (1815-1872) za katere je neki ljubitelj ralec odšel na javni

Fotografija Franka „Popoldanski počitek“ nekdanje družinske spremenila v dragocen

lepo vsoto denarja 1.750.000 novih manjšo vrednost kot novih dinarjev ni ben album starih prejšnjega stoletja.

Strokovnjaki praviše zdej fotografija priznanje, na katerega čakala; postala je Seveda so v skladu njem umetniškega več vredne tiste jih je avtor naredil možnosti unikati z negativom.

To pa je pripeljal vadnega početja nek demih umetnostnih Lee Friedlander, Dohels, Ralph Gibson izdelajo iz negativ fotografij, jih avtorji pišejo in prodajajo ne. Tako početje kritike, ki menijo, da fija splošno človeško po svojem bistvu števila, zato tako njajo. Spet drugi ga meneč, da ima avtor ta način dvigniti vredn ga dela.

V tem prepri samo zbiratelji, ki so nov predmet za svoje

Pokopavanje pusta

Po vsej naši deželi so na pepelnico sredo pokopavali pusta, ki je živel in vladal le en dan. Škoda, da niso z njim pokopali še neumnosti in napak, ki nas bodo morile celo leto. Marsikdo bi jih rad sežgal kot slamnatega pusta, pa bi bilo najbrž treba preveč kurjave za tako veliko gomilo...

V Ljubljani, Ribnici in še po drugih krajih, kjer sem jezdil kobilico zadnje sredo, sem srečal jokajoče procesije maskar. Tožile so nad težavami, kar počnemo celo leto. Namesto da bi zijale, ki jih je bilo vse črno, bile za voljo tega na smrt resne, so se režale. Tako se je meni godilo na Dunaju, kadar sem kakšno zaltavo povedal, pa so me hoteli obdržati za dvornega norca.

Ljudje se ne spremenijo tako hitro. V Mišjem dobi je tako kot na pokopališču. Tam ne poznajo ne veselja, ne žalosti, ne maskar in ne

zijal. Hladni so kot mrlči in zaprti so vase. O, precej drugačni so Tožbanjci. Radi se kregajo, tepejo s kopačo ali vilami, potlej pa iščejo zdravniška spričevala za nekaj tednov nazaj, ko ni o bunkah ne duha ne sluha. Še nad zdravniške se spravijo, ako jim ne da potrdila za prajdanje.

Ze leto in dan vidim pred Zalaznikovo hišo veliko lužo. To je že jama, ki je noče nihče zasuti, akoravno je nekaj korakov proč kup peska. Vaščani so se zmenili, da uredi pot vsak pred svojo hišo. Eni so to opravili, drugi ne. Zalaznik ima raje lužo in blatne zidove in komaj čaka, kdaj se bo v jami sosedu polomil avto.

Vidite: pri norčijah, delanju škode ali kadar je treba dobiti novce, takrat so vsi takoj zraven; ko pa je treba pomagati bližnjemu v težavah, takrat je pa konec veselja.

MARTIN KRAPAN

VABILO K JAVNI RAZPRAVI

o osnutkih gradiva za integracijo Dolenjske banke in hranilnice Novo mesto
z Ljubljansko banko Ljubljana

Obrazložitev k predlogu dokumentov o integraciji Dolenjske banke in hranilnice Novo mesto z Ljubljansko banko Ljubljana

V prizadevanjih, da se organizacija in poslovanje DBH Novo mesto čimbolj ustrezno prilagodi novo nastajajočim družbenim in ekonomskim odnosom, vlogi bančništva v družbeni reprodukciji in da se še ustrezneje poveže s sedanjimi in dolgoročnimi interesi organizacij združenega dela, so v zadnjih mesecih tekle v organih DBH razprave o njenem prihodnjem razvoju in organiziranosti.

Te razprave so izhajale predvsem iz naslednjih izhodišč:

— Nedvomno je DBH s svojim delovanjem veliko prispevala k velikim rezultatom v družbeno-ekonomskem razvoju območja, kjer ima DBH poslovne enote. Svojo poslovno politiko, svojo organiziranost in delovanje je prilagodila zahtevam in interesom v njej združenih gospodarskih organizacij in drugih družbeno pravnih oseb. Upravljalški odnosi v banki so dosegli raven, da lahko upravičeno trdimo, da so oblikovanje in izvajanje poslovne politike DBH dejansko določali njeni upravljalci;

— Nov položaj bank in vloga v družbeni reprodukciji, predlogi zakonov o kreditno-monetarjem sistemu in o bankah so bili posebna spodbuda razmišljanjem o zasnovah nadaljnje organiziranosti DBH. Komisija DBH za statutarna vprašanja in organiziranost banke je zato v novembru 1974 pripravila posebne teze, o katerih je nato v decembru razpravljala izvršilni odbor DBH in v tem mesecu še poseben medbančni odbor, ki spremlja uresničevanje samoupravnega sporazuma o poslovno-tehničnem sodelovanju med DBH in LB;

— Združena sredstva v bankah še vedno pomenijo znatno postavko v investicijah organizacij združenega dela. Še dalj časa pa bo verjetno potrebno, da se bo okrepila lastna reproduktivna sposobnost gospodarstva do take mere, ki bo omogočala, da bi v kreditnem odnosu prevladovali elementi prelivanja sredstev znotraj gospodarstva. Zato je potrebno ustvariti takšno banko in takšno organiziranost te banke, da bo sposobna sodelovati v uresničevanju dolgoročne poslovne usmeritve gospodarstva. Sedanji procesi v organiziranosti združenega dela, ki vse bolj narekujejo združevanje in povezovanje in s tem nastajanje velikih integracijskih sistemov, zahtevajo velike bančne organizacije, ki bodo sposobne celovito spremljati gospodarsko in poslovno aktivnost doma in v tujini. Taki procesi so prisotni tudi na širšem območju ožje Dolenjske, Posavja in Bele krajine; slediti jim mora torej proces poslovne integriranosti bančništva. Zapiranje bančne organiziranosti v ozke okvire bi bilo v nasprotju z dolgoročnimi interesi združenega dela.

— V juliju 1973 so upravljalci DBH in LB, izhajajoč iz

načel medsebojnega povezovanja, poslovnega sodelovanja in dolgoročne poslovne politike obeh bank, sklenili samoupravni sporazum o poslovnem in tehničnem sodelovanju. S tem sporazumom sta se obe banki zlasti sporazumeli o usklajevanju poslovne politike, združevanju sredstev za naložbe širšega pomena, za realizacijo razvojnih načrtov gospodarstva; o usklajevanju odnosov na področju kreditiranja stanovanjske graditve, o določanju enotnih obrestnih mer in plačil za bančne storitve in o drugih pomembnih zadevah za obe banki. Dogovorili sta se tudi, naj bi DBH opravljala plačilni promet s tujino po pooblastilu LB, se dogovorili o medsebojnem zagotavljanju dnevne likvidnosti, o sporazumnem širjenju mreže poslovnih enot, o bančno-tehničnem sodelovanju, o izobraževanju kadrov in o drugih zadevah bančnega poslovanja.

Uresničevanje sporazuma je že v prvem letu pokazalo številne prednosti in pozitivne učinke za upravljalce obeh bank. Banki sta se sproti dogovarjali o izvajanju investicijskih projektov, ki so bili v skupnem interesu. Poslovni politiki bank sta se usklajevali, kar je poglobljalo medsebojno povezanost bank. Zato je bil sporazum o poslovnem in tehničnem sodelovanju med bankama v preteklem letu dopolnjen, tako da se je DBH vključila v skoraj celoten sistem združevanja sredstev v LB.

Preko sistema združevanja sredstev v LB se združujejo sredstva za naslednje namene:

Za naložbe, s katerimi banki sodelujeta v uresničevanju srednjeročnih družbenih načrtov SR Slovenije, posebej za investicije v infrastrukturo, za razvoj kmetijstva v skladu s programom 1974-78, za kreditiranje objektov na manj razvitih in obmejnih območjih, za kreditiranje domače opreme serijske izdelave, za kreditiranje izvoza opreme na kredit in za kreditiranje izvajanja investicijskih del v tujini, pa tudi za druge namene, kadar je to dogovorjeno v poslovni politiki obeh bank.

Doseženi rezultati sodelovanja DBH in LB, teze o nadaljnji organiziranosti DBH, stališča in sklepi III. seje CK ZKS ter ugotovitve in stališča političnega aktiva za Posavje so pripeljali do zasnov in osnutkov dokumentov o integraciji DBH z LB, ki so priloženi.

Izvršilna odbora DBH Novo mesto in LB dajeta priloženo gradivo v razpravo in opredelitev upravljalcem obeh bank.

Priprani smo, da predloženi dokumenti, ki so plod širšega razmišljanja, izražajo hotenja in dolgoročne interese

obeh bank. Zato pričakujemo, da bodo dokumenti v javni razpravi ugodno sprejeti.

Priloge:

1. Osnutek pogodbe o integraciji DBH Novo mesto z LB
2. Osnutek sklepa o organiziranosti LB na območju občin Novo mesto, Trebnje, Metlika, Krško, Brežice, Sevnica in Črnomelj
3. Osnutek sklepa o vključitvi podružnice DBH Krško v LB

4. Osnutek dogovora o opravljanju nekaterih skupnih bančnih poslov in storitev prek podružnice LB Novo mesto

Novo mesto, 4. 2. 1975

Ljubljana, 13. 2. 1975

**IZVRŠILNI ODBOR DOLENJSKE BANKE
IN HRANILNICE NOVO MESTO**

**IZVRŠILNI ODBOR LJUBLJANSKE
BANKE LJUBLJANA**

OSNUTEK

Združitev Dolenjske banke in hranilnice Novo mesto z Ljubljansko banko Ljubljana

Izhajajoč iz temeljnih ciljev, zaradi katerih smo ustanovili banki in upoštevajoč, da bomo združeni zagotavljali uspešnejše gospodarjenje z denarnimi sredstvi ter s tem uresničevali skupne in širše družbene interese, sklenemo upravljavci Dolenjske banke in hranilnice Novo mesto in Ljubljanske banke Ljubljana, na podlagi 6. člena zakona o bankah ter o kreditnem in bančnem poslovanju (Ur. list SFRJ št. 58/71), 45. člena statuta Dolenjske banke in hranilnice Novo mesto in 36. člena statuta Ljubljanske banke, na 12. zboru Dolenjske banke in hranilnice Novo mesto dne ..... in po poprejšnjih sklepih zborov podružnic LB na 16. zboru Ljubljanske banke dne 24. 4. 1975 naslednjo

POGODBO

o integraciji Dolenjske banke in hranilnice Novo mesto z Ljubljansko banko Ljubljana

1. člen

S to pogodbo določamo pogoje in način integracije Dolenjske banke in hranilnice Novo mesto (v nadaljevanju DBH) z Ljubljansko banko Ljubljana (v nadaljevanju: LB) ter pravice in obveznosti podružnice LB Novo mesto.

2. člen

DBH Novo mesto se s 1. julijem 1975 integrira z Ljubljansko banko Ljubljana, po knjigovodskem stanju na dan 30. 6. 1975 ter pridobi status podružnice LB s pravicami in obveznostmi, kot je to določeno s statutom LB in s to pogodbo.

Z dnem integracije DBH Novo mesto z LB se podružnica DBH Krško izloči iz sestava podružnice LB Novo mesto in se konstituira kot podružnica LB v skladu s sklepom o organiziranosti bančnega poslovanja na območju občin Novo mesto, Trebnje, Metlika, Krško, Brežice, Sevnica in Črnomelj, ki je sestavni del te pogodbe. Sestavni del te pogodbe je tudi sklep o vključitvi podružnice DBH Krško v organizacijski sestav Ljubljanske banke po določbah ustanovitvene pogodbe in statuta LB. Ob konstituiranju podružnice LB Krško se nanjo prenesejo pravice in obveznosti podružnice DBH Krško.

V sestavu podružnice LB Novo mesto poslujejo ekspoziture v Metliki, Trebnjem, Bršlinu, Straži, Mirni in ekspozitura Cesta komandanta Staneta v Novem mestu.

3. člen

DBH Novo mesto posluje od dneva integracije z LB pod firmo:

LJUBLJANSKA BANKA — podružnica Novo mesto, Trdinova 2.

Od tega dne sprejema pravice in obveznosti v imenu in za račun Ljubljanske banke v skladu s statutom LB in z določili te pogodbe.

Podružnica LB Novo mesto je pravna oseba in samostojno ugotavlja ter razporeja dohodek.

Ima svoj žiro račun pri pristojni službi družbenega knjigovodstva.

Delitev dohodka opravi podružnica po veljavnih predpisih, upoštevajoč statut LB.

Poslovni predmet

4. člen

Podružnica LB Novo mesto opravlja vse bančne posle, ki so poslovni predmet LB, razen zadev, ki so skupnega pomena za banko in jih v skladu s statutom LB opravlja centrala LB.

Te zadeve so zlasti: izdajanje vrednostnih papirjev, najemanje kreditov v tujini, trgovanje z devizami, prevzemanje garancij za posle v tujini in vzpostavljanje odnosov z narodnimi bankami.

Upravljavcem drugih bank podružnica lahko odobrava kredite ali jih najema pri drugih bankah, če je to v interesu banke kot celote.

Za posle upravljavcev LB, ki poslujejo prek podružnice Novo mesto, prevzema podružnica vse dinarske garancije do višine garancijskega potenciala podružnice.

Devizne garancije za upravljavce LB, ki poslujejo prek podružnice Novo mesto, bo prevzemala banka na predlog podružnice.

Plačilni promet s tujino opravlja podružnica za svoje upravljavce, za upravljavce drugih podružnic pa v mejah pooblastil.

Podružnica lahko opravlja tudi druge posle, če se o tem dogovorimo upravljavci in je to v skladu s statutom LB.

Poslovna sredstva podružnice

5. člen

Poslovna sredstva podružnice so:

- sredstva sklada upravljavcev, vključno tista, ki so jih do integracije upravljavci DBH združevali pri centrali LB,
- sredstva rezervnega sklada v višini kot jih določa zakon,
- sredstva, ki so pri njej naložena kot depozit,
- sredstva hranilnih ylog,
- sredstva, ki jih podružnica najame pri banki,
- sredstva iz kreditov banke pri drugih bankah,
- sredstva obveznic, ki jih izda banka za poslovne potrebe svojih upravljavcev,

- sredstva iz kreditov banke pri narodni banki,
- sredstva iz kreditov banke, najetih v tujini, in
- druga sredstva, ki jih pridobi podružnica.

Sredstva iz kreditov banke pri drugih bankah uporablja podružnica, če je kredit najet za potrebe, upravljavec podružnice.

Sredstva iz kreditov pri narodni banki uporablja podružnica v višini predložene dokumentacije, ki jo narodna banka upošteva s svojimi merili pri dajanju reeskontnih in drugih kreditov.

Sredstva iz kreditov banke, najetih v tujini, uporablja podružnica, če je kredit najet za potrebe upravljavec podružnice.

Sredstva po prejšnjih odstavkih pridobi podružnica pri banki praviloma po enakih pogojih, kot bodo veljali za najete kredite oziroma izdane obveznice.

6. člen

Prenos sredstev in plasmanov, ki so ob integraciji prenesajo iz centrale na podružnico, se uredi s posebnim sporazumom.

Praviloma se prenesejo na podružnico iz centrale vsa sredstva podružnice in njenih komitentov ter vsi plasmani, odobreni upravljavcem podružnice.

S posebnim sporazumom iz 1. odstavka tega člena pa se določijo:

- katera sredstva in plasmani se prenesejo,
- rok izvršitve prenosa,
- rok in način poravnave razlike med prevzetimi in prenesenimi sredstvi ter prevzetimi in prenesenimi plasmani glede na ročnost sredstev in plasmanov, višino obrestnih mer ter druge pogoje.

Upravljanje banke in podružnice

7. člen

Upravljalci DBH Novo mesto postanemo upravjalci LB in s tem prevzemamo vse pravice in obveznosti, ki jih določata pogodba o ustanovitvi LB in njen statut.

Podružnica ima svoja pravila, s katerimi podrobneje uredi upravljanje, notranjo organizacijo in poslovanje.

8. člen

Upravljalci podružnice LB Novo mesto oblikujemo naslednje organe upravljanja:

- zbor podružnice,
- izvršilni odbor podružnice kot kolektivni izvršilni organ, in
- nadzorni odbor.

Za upravljanje zadev v banki kot celoti upravjalci, ki poslujemo prek podružnice LB Novo mesto, oblikujemo petčlansko delegacijo.

Direktor podružnice je individualni poslovodni organ podružnice.

Varčevalci oblikujejo svoje organe po statutu LB.

9. člen

Pristojnosti zbora podružnice so:

- predlaga poslovno politiko banke in ukrepe za njeno izvajanje,
- sprejema načrt kreditne bilance podružnice,
- razpravlja in potrjuje poročilo o uresničevanju načrta kreditne bilance podružnice,
- daje mnenje k sklepu zbora banke o združevanju sredstev v merilu banke kot celote za namene, ki jih določa ustavitvena pogodba banke,
- sprejema pravila o upravljanju in poslovanju podružnice v skladu z ustanovitveno pogodbo in statutom banke,
- odloča o pripojitvi k drugi podružnici, o združitvi z

drugo podružnico ali o izločitvi podružnice iz banke,

- daje mnenje k aktu o politiki obrestnih mer in tarifi nadomestil za bančne storitve,
- odloča o pogodbi z delovno skupnostjo podružnice in o udeležbi za kritje stroškov skupnih služb v centrali banke,
- sprejema finančni načrt in zaključni račun podružnice in odloča o delitvi dohodka podružnice,
- voli delegacijo v zbor banke,
- voli in razrešuje člane izvršilnega odbora podružnice, predlaga izmed svojih članov člana izvršilnega odbora banke,
- voli in razrešuje direktorjw podružnice na predlog izvršilnega odbora podružnice ter v soglasju z izvršilnim odborom banke in delovno skupnostjo podružnice,
- razpravlja o delu podružnice in daje smernice za napredek njene organizacije in poslovanja,
- odloča o zgornji meji zadolžitve podružnice,
- obravnava in sklepa o vseh drugih vprašanjih, ki so pomembna za poslovanje podružnice oz. za poslovanje banke kot celote.

10. člen

Pristojnosti izvršilnega odbora podružnice so:

- skrbi za uresničevanje poslovne politike banke v podružnici,
- sprejema na predlog strokovne službe podružnice odločitve o zahtevkih za kredite, o izdaji garancij, skupnih vlaganjih, vlaganjih sredstev v organizacije združenega dela, ki so v sanacijskem postopku in o drugih zadevah, ki so v zvezi z uporabo sredstev podružnice,
- spremlja in uravnava kreditne in druge dejavnosti podružnice,
- obravnava in sklepa o zadevah, o katerih razpravlja in sklepa zbor podružnice,
- odloča o ustanavljanju in prenehanju poslovnih in organizacijskih enot podružnice v soglasju z njeno delovno skupnostjo,
- razpravlja in daje predloge pristojnim organom banke o organizacijskih in kadrovskih zadevah podružnice,
- odloča o drugih zadevah, za katere je pristojen po ustanovitveni pogodbi banke, njenemu statutu, pravilih podružnice in po pooblastilih njenega zbora.

Direktor podružnice in drugi vodilni delavci

11. člen

Ugotovi se, da je bil Sergej Thorževskij izvoljen na 10. zboru DBH Novo mesto za direktorja te banke dne 26. 6. 1973.

Sergej Thorževskij opravlja funkcijo direktorja podružnice LB Novo mesto do izteka 4 letne mandatne dobe, računano od dneva izvolitve.

Delavcem DBH Novo mesto, ki po dosedanjih aktih DBH Novo mesto zasedajo vodilna delovna mesta in jim poteče štiriletna mandatna doba, se mandat podaljša do imenovanja po določbah pravil podružnice.

12. člen

Pristojnosti nadzornega odbora in organov varčevalcev, način izvolitve vseh organov upravljanja, način izvolitve in pristojnosti individualnega poslovodnega organa podružnice ter način njihovega dela določajo statut LB in pravila podružnice.

Samoupravna organiziranost delovne skupnosti podružnice

13. člen

Delovna skupnost LB podružnice Novo mesto se vključuje v delovno skupnost LB.

Delavci DBH Novo mesto z dnem integracije združujejo delo z delavci LB.

Delovna skupnost podružnice LB Novo mesto se samoupravno organizira v skladu z določbami samoupravnega sporazuma o združevanju delavcev LB.

Delovna skupnost podružnice LB Novo mesto sprejme svoj statut, s katerim določi način in oblike uresničevanja svojih samoupravnih pravic in dolžnosti.

Sedanji samoupravni in drugi splošni akti delovne skupnosti DBH Novo mesto morajo biti usklajeni s samoupravnimi in drugimi splošnimi akti delovne skupnosti LB najkasneje do konca leta 1975 oziroma do uveljavitve nove samoupravne organiziranosti delovne skupnosti LB, v skladu z zakonom o bankah.

Podpisovanje podružnice

14. člen

Za podpisovanje v podružnici LB Novo mesto se pri pristojnem sodišču ali SDK kot podpisniki lahko priglašajo:

1. direktor podružnice,
2. namestnik direktorja podružnice,
3. vodje oddelkov in druge pooblaščen osebe v oddelkih,
4. vodje ekspozitur in pooblaščen namestniki.

Obseg pooblastil za podpisovanje določa poslovnik o podpisovanju LB.

Pravna kontinuiteta

15. člen

Podružnica LB Novo mesto je pravni naslednik DBH Novo mesto z vsemi pravicami in obveznostmi te banke.

Izločitev podružnic

16. člen

Podružnica LB Novo mesto z vsemi sedanji in bodočimi organizacijskimi enotami, se lahko izloči iz sestave LB v primeru, da to zahtevata 2/3 njenih upravljavcev.

V primeru izločitve se pravice in obveznosti podružnice na dan izločitve določijo z aktom o izločitvi.

Prehodne in končne določbe

17. člen

Podružnica LB Novo mesto začne poslovati po splošnih in posamičnih aktih LB od 1. 7. 1975 dalje.

18. člen

Do sprejetja pravil posluje podružnica po določbah začasnih pravil, ki jih sprejme prvi zbor podružnice LB Novo mesto.

19. člen

Članom izvršilnega odbora in drugim organom upravljalna DBH Novo mesto, ki jim poteče mandat februarja 1975, se podaljša ta mandat do 30. 6. 1975.

20. člen

Za razlago določil te pogodbe je pristojen izvršilni odbor LB ob poprejšnjem mnenju izvršilnega odbora podružnice LB Novo mesto.

21. člen

Generalni direktor LB je v 15 dneh po podpisu te pogodbe dolžan izvesti pri pristojnem gospodarskem sodišču pri-glasitev izbrisa DBH Novo mesto iz registra in vpis podružnice LB Novo mesto v register organizacij združenega dela.

22. člen

To pogodbo podpišejo v šestih enakih izvodih predsednik izvršilnega odbora DBH Novo mesto, predsednik izvršilnega odbora LB in direktorja obeh bank.

V	dne	1975
Za DBH Novo mesto:		Za LB Ljubljana:
Zdravko Petan,		Gregor Klančnik,
predsednik izvršilnega odbora		predsednik IO

.....	.....
Sergej Thorževskij,	Metod Rotar, generalni
direktor	direktor
.....	.....

OSNUTEK

Sklep o organiziranosti bančnega poslovanja na območju občin Novo mesto, Trebnje, Metlika, Krško, Brežice, Sevnica in Črnomelj

Upoštevaajoč ustavno določbo, da je banka posebna organizacija za opravljanje kreditnih in drugih bančnih poslov, da je organizirana tako, da zagotavlja temeljnimi in drugim organizacijam združenega dela, samoupravnim interesnim skupnostim in drugim družbenim pravnim osebam neposredno in učinkovito uresničevanje ciljev, zaradi katerih so banko ustanovile, upravljavci Dolenjske banke in hranilnice Novo mesto na 12. zboru banke dne ..... in upravljavci Ljubljanske banke na zborih njenih podružnic in na 16. zboru banke dne 24. 4. 1975 sprejemamo naslednji

SKLEP

o organiziranosti bančnega poslovanja na območju občin Novo mesto, Trebnje, Metlika, Krško, Brežice, Sevnica in Črnomelj

I.

Upravljavci Dolenjske banke in hranilnice Novo mesto in Ljubljanske banke Ljubljana ugotovljamo na podlagi pogodbe, da se bo s 1. 7. 1975 Dolenjska banka in hranilnica Novo mesto integrirala z Ljubljansko banko.

II.

V organizaciji Ljubljanske banke in Dolenjske banke in hranilnice Novo mesto se po stanju 30. 6. 1975 izvršijo naslednje spremembe:

1. iz organizacijskega sestava podružnice LB Celje se izločita ekspozituri Brežice in Sevnica in pripojita v organizacijski sestav podružnice LB Krško.

2. Iz organizacijskega sestava DBH Novo mesto se izloči podružnica Krško.

III.

Od 1. 7. 1975 dalje je Ljubljanska banka na območju Novo mesto, Trebnje, Metlika, Krško, Brežice, Sevnica in Črnomelj organizirana tako-le:

1. Ljubljanska banka, podružnica Novo mesto, Trdinova 2, Novo mesto - z ekspoziturami:

- Metlika,
- Trebnje,
- Novo mesto, Cesta komandanta Staneta št. 10,
- Bršlin,
- Straža in
- Mirna.

2. Ljubljanska banka, podružnica Krško, Cesta 4. julija štev. 42 z ekspoziturami:

- Brežice,
- Sevnica in
- Senovo.

3. Ljubljanska banka, podružnica Črnomelj, Trg svobode 2

IV.

Podružnice Ljubljanske banke v Novem mestu, Krškem in Črnomlju opravljajo kreditne in druge bančne posle po statutu Ljubljanske banke, razen poslov, za katere je s statutom banke dogovorjeno, da se zaradi razlogov racionalnosti in enotnosti opravljajo v centrali Ljubljanske banke.

Upravljalci, ki poslujejo prek podružnic Novo mesto, Krško in Črnomelj, se ob soglasju zbora LB s posebnim

dogovorom lahko dogovorijo, da se v podružnici Novo mesto, zaradi razlogov racionalnosti, lahko opravljajo določeni bančni posli za celotno območje, ki ga pokrivajo občine po tem sklepu.

V.

Upravljalci Ljubljanske banke z območja občin po tem sklepu bomo praviloma združevali sredstva in poslovali prek podružnice LB, ki posluje na območju sedeža naše OZD, samostojne interesne skupnosti ali druge samoupravne skupnosti.

VI.

Položaj, upravljanje, notranjo organizacijo in poslovanje podružnic po tem sklepu urejajo pogodba o ustanovitvi LB, njen statut in pravila podružnic.

VII.

Ustanovni zbor upravljalcev LB, ki poslujejo prek podružnice Krško, mora biti opravljen najkasneje do 30. 6. 1975.

VIII.

Med podružnicami LB Novo mesto, Celje in Krško se sklene posebna pogodba o prevzemu sredstev in plasmanov ter pravic in obveznosti.

IX.

Ta sklep velja od dneva, ko ga v enotnem besedilu sprejmeta zbor DBH Novo mesto in zbor LB, po poprejšnjem mnenju zborov podružnic LB, uporablja pa se od 1. 7. 1975 dalje.

V ..... dne .....

Predsednik
12. zbora DBH Novo mesto:

Predsednik
16. zbora LB:

OSNUTEK

Sklep o vključitvi podružnice DBH Krško v organizacijski sestav Ljubljanske banke

Na podlagi 21. člena pogodbe o ustanovitvi Ljubljanske banke, 30. in 41. člena statuta Ljubljanske banke in ob upoštevanju pogodbe o integraciji Dolenjske banke in hranilnice Novo mesto ter sklepa o organiziranosti bančnega poslovanja v občinah Novo mesto, Trebnje, Metlika, Krško, Brežice, Sevnica in Črnomelj, sprejemamo upravljalci Ljubljanske banke na 16. zboru dne 24. 4. 1975 ob poprejšnjem mnenju zborov vseh podružnic Ljubljanske banke, na predlog konference upravljalcev LB iz Krškega, Brežic in Sevnice z dne ..... naslednji

SKLEP

o vključitvi podružnice DBH Krško v organizacijski sestav Ljubljanske banke

Splošna in organizacijska določila

1.

Ob ugotovitvi, da se podružnica Krško z dnem 1. 7. 1975 izloča iz dotodanjega organizacijskega sestava Dolenjske banke in hranilnice Novo mesto, se upravljalci Ljubljanske banke strinjamo, da se ta podružnica s tem dnem vključi v organizacijski sestav Ljubljanske banke.

2.

Podružnica Krško posluje pod firmo:
LJUBLJANSKA BANKA, PODRUŽNICA KRŠKO, C. 4. julija 42

Od dneva vključitve v sestav LB sprejema podružnica Krško vse pravice in obveznosti v imenu in za račun Ljubljanske banke v skladu s statutom LB.

Podružnica LB Krško ima lastnost pravne osebe in samostojno ugotavlja ter razporeja dohodek, ki ga doseže s poslovanjem.

Ima svoj žiro račun pri pristojni Službi družbenega knjigovodstva.

Delitev dohodka opravi podružnica po veljavnih predpisih, upoštevajoč statut LB.

3.

V sestavu podružnice LB Krško poslujejo ekspozičure v Brežicah, Ulica prvih borcev 31, Sevnici, Kvedrova 49, in na Senovem.

Poslovni predmet

4.

Podružnica LB Krško opravlja vse bančne posle, ki so poslovni predmet LB, razen tistih, ki so skupnega pomena za banko in jih v skladu s statutom LB opravlja centrala LB.

Te zadeve so zlasti: zdajanje vrednostnih papirjev, najemanje kreditov v tujini, trgovanje z devizami, prevzemanje garancij za posle v tujini in vzpostavljanje odnosov z narodnimi bankami.

Upravljavcem drugih bank podružnica lahko odobrava kredite ali jih najema pri drugih bankah, če je to v interesu banke kot celote.

Za posle upravljavcev LB, ki poslujejo prek podružnice Krško, prevzema podružnica vse dinarske garancije do višine javnanijskega potenciala podružnice.

Devizne garancije upravljavcev LB, ki poslujejo prek podružnice Krško, bo prevzemala banka na predlog podružnice.

Podružnica lahko opravlja tudi druge posle, če se o tem dogovorimo upravljavci in je to v skladu s statutom LB.

Poslovna sredstva podružnice

5.

Poslovna sredstva podružnice so:

- sredstva sklada upravljavcev, ki so jih do izločitve iz DBH Novo mesto združevali upravljavci pri DBH in centrali LB, če posamezni upravljavci ne odločijo drugače,
- sredstva rezervnega sklada v višini kot jih določa zakon,
- sredstva, ki so pri njej naložena kot depozit,
- sredstva hranilnih vlog,
- sredstva, ki jih podružnica najame pri banki,
- sredstva iz kreditov banke pri drugih bankah,
- sredstva obveznic, ki jih izda banka za poslovne potrebe svojih upravljavcev,
- sredstva iz kreditov banke pri narodni banki,
- sredstva iz kreditov banke, najetih v tujini, in
- druga sredstva, ki jih pridobi podružnica.

Sredstva iz kreditov banke pri drugih bankah uporablja podružnica, če je kredit najet za potrebe upravljavcev podružnice.

Sredstva iz kreditov banke pri narodni banki uporablja podružnica v višini, kot dovoljuje njena dokumentacija za reeskont in druge kredite.

Sredstva iz kreditov banke najetih v tujini, uporablja podružnica, če je kredit najet za potrebe upravljavcev podružnice.

Sredstva po prejšnjih odstavkih pridobi podružnica pri banki praviloma po enakih pogojih, kot bodo veljali za najete kredite oziroma izdane obveznice.

6.

Prenos sredstev in plasmanov, ki se ob vključitvi v LB prenesejo iz centrale na podružnico in iz podružnice LB Celje, se uredi s posebnim sporazumom.

Praviloma se prenesejo na podružnico iz centrale in iz podružnice LB Celje vsa sredstva njenih komitentov ter vsi plasmani, odobreni upravljavcem podružnice.

S posebnim sporazumom iz 1. odstavka tega člena pa se določijo:

- katera sredstva in plasmani se prenesejo,
- rok izvršitve prenosa,
- rok in način poravnave razlike med prevzetimi in prenesenimi sredstvi ter prevzetimi in prenesenimi plasmani glede na ročnost sredstev in plasmanov, višino obrestnih mer ter druge pogoje.

Upravljanje sredstev v podružnici

7.

Upravljanje sredstev v podružnici je organizirano po določbah statuta LB.

Upravljavci oblikujejo v podružnici naslednje organe upravljanja:

- zbor podružnice, ki ga sestavljajo vsi upravljavci, ki vanjo združujejo sredstva,
- izvršilni odbor, kot kolektivni izvršilni organ podružnice, in
- nadzorni odbor.

Za upravljanje zadev v banki kot celoti izvolijo tričlansko delegacijo v zbor banke.

Direktor podružnice je individualni poslovodni organ podružnice.

Varčevalci se organizirajo v zbor in v odbor varčevalcev z delegati v organih upravljanja podružnice in banke.

8.

Pristojnosti zbora podružnice so:

- predlaga poslovno politiko banke in ukrepe za njeno izvajanje,
- sprejema načrt kreditne bilance podružnice,
- razpravlja in potrjuje poročilo o uresničevanju načrta kreditne bilance podružnice,
- daje mnenje k sklepu zbora banke o združevanju sredstev v merilu banke kot celote za namene, ki jih določa ustanovitvena pogodba banke,
- sprejema pravila o upravljanju in poslovanju podružnice v skladu z ustanovitveno pogodbo in s statutom banke,
- odloča o pripojitvi k drugi podružnici, o združitvi z drugo podružnico ali o izločitvi podružnice iz banke,
- daje mnenje k aktu o politiki obrestnih mer in tarifi nadomestil za bančne storitve,
- odloča o pogodbi z delovno skupnostjo podružnice in o udeležbi za kritje stroškov skupnih služb v centrali banke,
- sprejema finančni načrt in zaključni račun podružnice in odloča o delitvi dohodka podružnice,
- voli delegacijo v zbor banke,
- voli in razrešuje člane izvršilnega odbora podružnice,
- predlaga izmed svojih članov člana izvršilnega odbora banke,
- voli in razrešuje direktorja podružnice na predlog izvršilnega odbora podružnice ter v soglasju z izvršilnim odborom banke in delovno skupnostjo podružnice,

- razpravlja o delu podružnice in daje smernice za naprednejše organizacije in poslovanja,
- odloča o zgomji meji zadolžitve podružnice,
- obravnava in sklepa o vseh drugih vprašanih, ki so pomembna za poslovanje podružnice oz. za poslovanje banke kot celote.

9.

Pristojnosti izvršilnega odbora podružnice so:

- skrbi za uresničevanje poslovne politike banke v podružnici,
- sprejema na predlog strokovne službe podružnice odločitve o zahtevkih za kredite, o izdaji garancij, skupnih vlaganjih, vlaganjih sredstev v organizacije združenega dela, ki so v sanacijskem postopku in o drugih zadevah, ki so v zvezi z uporabo sredstev podružnice,
- spremlja in uravnava kreditne in druge dejavnosti podružnice,
- obravnava in sklepa o zadevah, o katerih razpravlja in sklepa zbor podružnice,
- odloča o ustanavljanju in prenehanju poslovnih in organizacijskih enot podružnice v soglasju z njeno delovno skupnostjo,
- razpravlja in daje predloge pristojnim organom banke o organizacijskih in kadrovskih zadevah podružnice,
- odloča o drugih zadevah, za katere je pristojen po ustanovitveni pogodbi banke, njenem statutu, pravilih podružnice in po pooblastilih njenega zbora.

10.

Pristojnosti nadzornega odbora in organov varčevalcev, način izvolitve vseh organov upravljanja, način izvolitve in pristojnosti individualnega poslovnega organa podružnice ter način njihovega dela določajo statut LB in pravila podružnice.

11.

V zvezi z vključitvijo podružnice Krško v organizacijski sestav LB se poveča število članov izvršilnega odbora LB za enega člana.

Zbor LB izvoli dodatnega člana izvršilnega odbora banke na predlog zbora podružnice LB Krško.

12.

Prvi zbor podružnice LB Krško mora biti opravljen najkasneje do 30. 6. 1975.

Prvi zbor podružnice razpravlja in sklepa o naslednjih zadevah:

- poročilu o organizacijskih, kadrovskih in tehničnih pripravah za začetek poslovanja podružnice LB Krško,
- aktih o poslovni politiki LB za leto 1975,
- sprejemu otvoritvene kreditne bilance podružnice,
- sprejemu finančnega načrta podružnice za drugo polovico 1975. leta,
- sprejemu pogodbe med podružnico in njeno delovno skupnostjo,

- sprejemu pravil podružnice,
- voli člane izvršilnega odbora podružnice, nadzornega odbora in vršilca dolžnosti direktorja podružnice.

13.

Za vršilca dolžnosti direktorja podružnice LB Krško do imenovanja po javnem razpisu se imenuje Ivan Glogovšek, dotedanji direktor podružnice DBH Krško.

14.

Varčevalci podružnice organizirajo svoje organe najkasneje do konca leta 1975.

Samoupravna organiziranost delovne skupnosti

15.

Delovna skupnost LB podružnice Krško se vključi v delovno skupnost LB.

Delovna skupnost podružnice LB Krško se samoupravno organizira v skladu z določbami samoupravnega sporazuma o združevanju delavcev LB.

Delovna skupnost podružnice LB Krško sprejme svoj statut, s katerim določi način in oblike uresničevanja svojih samoupravnih pravic in dolžnosti.

16.

Notranjo organizacijo podružnice in sistemizacijo delovnih mest sprejme delavski svet podružnice najkasneje do 31. 10. 1975.

Do sprejema teh dveh aktov se delavce podružnice Krško sprejema na delo in razporeja po sklepu o začasni organizaciji in sistemizaciji, ki jo sprejme zbor delegatov delovne skupnosti LB.

Podpisovanje podružnice

Za podpisovanje podružnice LB Krško se pri pristojnem sodišču ali SDK kot podpisniki lahko priglašajo:

1. direktor podružnice,
2. namestnik direktorja podružnice,
3. vodje oddelkov in druge pooblaščen osebe v oddelkih,
4. vodje ekvipazur in pooblaščen namestniki.

Obsej pooblastil za podpisovanje določa poslovnik o podpisovanju LB.

17.

Generalni direktor LB je v 15 dneh po vključitvi podružnice LB Krško v LB dolžan izvesti priglasitev vpisa vključitve podružnice LB Krško v Ljubljansko banko pri pristojnem sodišču.

Ljubljana, ...

Predsednik 16. zbora LB:

OSNUTEK

Dogovor o opravljanju skupnih bančnih poslov in storitev v podružnici LB Novo mesto

Upravljalci Ljubljanske banke, ki združujemo svoja denarna sredstva v podružnicah Novo mesto, Krško in Črno-

melj in prek teh podružnic poslujemo, smo sporazumni, da se zaradi večje racionalnosti in učinkovitosti opravljajo do-

ločena bančna opravila na enem mestu in v ta namen sprejemamo naslednji

3.

DOGOVOR

o opravljanju skupnih bančnih poslov in storitev v podružnici LB Novo mesto

1.

- Podružnica LB Novo mesto opravlja poleg opravil, ki so njen poslovni predmet, še naslednje posle in storitve:
- plačilni promet s tujino za svoje upravljavce in za upravljavce podružnic Krško in Črnomelj,
  - strokovna in bančno tehnična opravila pri združevanju sredstev v banki za skupno dogovorjene projekte na območju vseh treh podružnic,
  - pospeševanje vključevanja gospodarstva za območje, na katerem poslujejo podružnice, v mednarodno tržišče,
  - sodelovanje in organiziranje združevanja sredstev med domačimi in tujimi partnerji za skupne naložbe ob skupnem riziku na območju vseh treh podružnic,
  - izvaja akcije, ki so v skupnem interesu razvoja območja, na katerem poslujejo vse tri podružnice,
  - omogoča dogovorno prelivanje sredstev med vsemi tremi podružnicami, in
  - opravlja druge posle skupnega pomena za to območje, v skladu s statutom, z drugimi splošnimi akti banke in medsebojnimi dogovori.

2.

Dohodek in stroški poslovanja za opravljanje skupnih zadev se delijo po ključu, ki ga sprejmejo izvršilni odbori vseh treh podružnic.

Za spremljanje in izvajanje skupnih zadev po tem dogovoru oblikujemo stalni koordinacijski odbor.

Sestavljajo ga predsedniki izvršilnih odborov podružnic in pa dva člana izvršilnega odbora vsake podružnice.

Stalni koordinacijski odbor se sestaja po potrebi, vselej pa takrat, kadar to zahteva izvršilni odbor ene ali druge podružnice.

Stalni koordinacijski odbor obravnava poročilo o opravljanju skupnih bančnih poslov in daje smernice in priporočila za izboljševanje dela pri opravljanju skupnih bančnih zadev. Strokovne in administrativne zadeve za odbor opravlja podružnica.

Način dela si stalni koordinacijski odbor predpiše s poslovníkom.

4.

Stalni koordinacijski odbor lahko skliče po predhodnem soglasju z izvršilnimi odbori podružnic konferenco zainteresiranih upravljavcev LB za območje, na katerem poslujejo vse tri ali dve podružnici, če meni, da naj se o določenih skupnih zadevah opredeljujejo upravljavci LB z določenega območja.

Konferenca upravljavcev dela po poslovníku, ki ga sprejme za vsako zasedanje posebej.

5.

Ta dogovor je veljaven, ko ga sprejmejo konference upravljavcev z območja podružnic LB Novo mesto, Krško in Črnomelj, potrđita pa zbor DBH Novo mesto in Ljubljanska banka.

V Novem mestu, dne 1975

Predsednik
12. zbora DBH Novo mesto:

Predsednik
16. zbora LB:

.....

Izvršilna odbora Dolenjske banke in hranilnice Novo mesto ter Ljubljanske banke Ljubljana sta na svojih sejah dne 4. in 13. februarja 1975 ocenila, da je gradivo za integracijo obeh naštetih bank primerno za javno razpravo. To velja tudi za dokumente, ki pojasnjujejo osnutek pogodbe o integraciji Dolenjske banke in hranilnice Novo mesto z Ljubljansko banko Ljubljana in ki so objavljeni v tej posebni prilogi:

1. osnutek pogodbe o integraciji Dolenjske banke in hranilnice Novo mesto z Ljubljansko banko Ljubljana;
2. osnutek sklepa o organiziranosti bančnega poslovanja na območju občin Novo mesto, Trebnje, Metlika, Krško, Brežice, Sevnica in Črnomelj;
3. osnutek sklepa o vključitvi podružnice DEH Krško v organizacijski sestav Ljubljanske banke, in

4. osnutek dogovora o opravljanju skupnih bančnih poslov in storitev v podružnici LB Novo mesto.

Da bi bila javna razprava dejanski odraz volje upravljavcev obeh bank, sta izvršilna odbora sklenila, da bodo v kratkem sklicane področne konference upravljavcev. Po razpravah in usklajevanju stališč, sprejetih na konferencah upravljavcev, bosta izvršilna odbora obeh bank oblikovala končni predlog dokumentov, o katerih bosta nato odločala zbor upravljavcev obeh bank.

IZVRŠILNI ODBOR DOLENJSKE BANKE IN HRANILNICE NOVO MESTO

IZVRŠILNI ODBOR LJUBLJANSKE BANKE LJUBLJANA

POTA IN STRANPOTA

§

Dežurni poročajo

NI UBOGAL MILIČNIKOV – 11. februarja so miličniki do iztreznitve pridržali Marjana Tramteta iz Vel. Bučne vasi. Ko je Tramte vozil z avtom proti Dobruški vasi, so ga miličniki ustavili, pa se ni zmenil, prišla pa ga je patrola pri Otočcu. Osumili so ga, da je vozil vinjen, med postopkom pa je Tramte še razgrajal. Caka pa ga še sodnik za prekrške.

ODPELJALI SO ŽELEZO – V noči na 12. februar je bilo na Vel. Cikavi ukradenega 100 kg betonskega železa, last Vodne skupnosti Novo mesto. Železo je čakalo, da bi ga vgradili v vodni jašek.

NISTA PŘESPALA DOMA – Noč na 12. februar sta v novomeških prostorih za pridržanje prespala tudi Milan Zupan iz Dol. Stare vasi in Jože Kermc iz Brezovice. Zupan je vozil osebni avtomobil, ko so miličniki hoteli opraviti postopek zaradi suma alkohola, se je vmešal še Kermc, ki tudi ni imel bistro glave. Ko so ju preizkusili z alkoskopom, je ta namreč povsem pozelenel. Zagovarjati se bosta morala pred sodnikom za prekrške.

PRI KOSU RAZGRAJAL – 13. februarja zvečer so novomeški miličniki pridržali do iztreznitve Jožeta Sajeta z Golušnika, zaposlenega v novomeški pekarni. Saje se je napil in razgrajal v Kosovi gostilni v Ločni. Polotil se je celo gostilničarja. Zagovarjati se bo moral pred sodnikom za prekrške, prav tako še natakarcia, ker mu je točila pijačo, ko je bil že močno vinjen.

ŠTIRJE RAZGRAJAJI – V gostilni Kos v Potoku so 16. februarja ponoči razgrajali in razbijali steklenino Miha Zadravec in Milan Zadravec ter Silvo Kovačec iz Straže ter Zvonko Jelič iz Irče vasi. Miličniki so vse štiri pridržali do iztreznitve, seveda pa bodo morali še pred sodnika za prekrške.

POBEGLEGA SO DOBILI

V prometni nesreči, ki se je zgodila 3. februarja, ko je neznan mopedist zbil na tla Slavko Košmrlj iz Novega mesta, da se je morala zdraviti v bolnišnici, je storilec pobegnul. Miličniki so ga izsledili. Pobelgi voznik je bil 19-letni Janez Kobe z Vrha pri Dolžu. Kazen mu ne bo usla, seveda pa bo zaradi pobegeta veliko večja.

Pravni promet s kmetijskimi zemljišči ureja med živimi zakon o kmetijskih zemljiščih, za primer smrti zakon o dedovanju; če gre za kmetijo, pa še zakon o dedovanju kmetijskih zemljišč in kmetij. V to vrsto pravnih poslov spadajo tudi pogodbe o do smrtnem preživljanju. Pogodbe o do smrtnem preživljanju so tiste pogodbe, pri katerih a) se pogodbenik (preživljavec, prevzemnik) zaveže, da bo do smrti preživljal drugega pogodbenika (preživljanec, izročilec) in mu ta zapušča kot de-

Kočevje: naloga-stalna razstava

diščino svoje premoženje ali del premoženja in b) se dogovori proti obljubi dediščine skupnost življenja ali skupnost premoženja, oziroma da bo en pogodbenik skrbel za drugega, mu obdeloval posestvo in oskrbel pogreb. Te pogodbe, ki so sorazmerno pogoste na vasi, so dvostranski pravni posej in imajo tudi sestavine pogodb na srečo; od časa življenja je namreč odvisno, kako dolgo bo moral prevzemnik izpolnjevati obveznosti. Zato so včasih sklenjene iz čisto spekulativnih namenov. Mnoge pogodbe tudi niso točno zapisane, npr. ni zemljiškoknjižnih oznak, in so kasneje vir težkega prava. Preživljanec si rad izgovori poleg skupnega življenja

Ne mine dan, da ne bi po karambolu klicali na pomoč vlečne službe. Kako se taka pot konča, lahko vidimo na fotografiji: avto razbit, voznik pa dostikrat v bolnišnici. Lani je bilo na območju štirih dolenskih občin 1375 nesreč, v katerih je bilo 555 ljudi težko poškodovanih, 47 pa je bilo mrtvih. (Foto: Ria Bačer)

Kriminal ne ostaja neodkrit

»Zaskrbnjujoče: mladi začenjajo s težkimi vlomi, sicer pa je manj zlorab službenega položaja iz koristoljublja«, je izjavil Milan Lah

Znano je, da je zadnje čase novomeška kriminalistična služba precej uspešna, hkrati pa smo pričre precejšnjemu razmahu kriminala skoro v vseh štirih dolenskih občinah. O tem je tekkel pogovor z Milanom Lahom, šefom kriminalistične službe pri UJV Novo mesto, ki deluje za občine Novo mesto, Crnomelj, Metlika in Trebnje.

– Kakšne razsežnosti je v letu 1974 dobil kriminal na Dolenjskem in kakšna kazniva dejanja so najčešče zastopana?
– V preteklem letu smo obravnavali 1501 kaznivo dejanje, kar je za 10,6 odst. več kot leto dni prej, naš porast pa je tudi nad republiškim poprečjem. Vlomi in vlomne tatvine so bili lani zastopani v 299 primerih, medtem ko jih je bilo leta 1973 samo 199.

– Koliko storilcev kaznivih dejanj je bilo odkritih in koliko kaznivih dejanj je še ostalo zaviti v temo?
– Neraziskanih je ostalo 32 odstotkov vseh kaznivih dejanj, vendar so pojasnjeni vsi delikti zoper življenje in telo, kamor spadajo uboji, ropi, posilstva. Raziskana je večina vlomov, v več slučajih pa je ostala nepojasnjena kraja kokoši, tatvine pri sezonskih delavcih in nismo odkrili vseh, ki so odvezemali motorna vozila.

– Kaj štejete v minulem letu za največji uspeh vaše službe?
– Po mojem je uspeh v tem, da smo raziskali vsa težja kazniva

dejanja, kot so uboji ali poskusi ubojev, da smo raziskali primer štirinajsterice novomeških fantov, kjer je šlo za zelo razvejeno „dejavnost“. Pred novomeškimi okrožnim sodiščem so že prejeli kazni, odgovarjati pa bodo morali še v Karlovcu in Kopru, ker so tudi tam osumljeni več kaznivih dejanj. Še med tem procesom smo odkrili že novo trojko mladih, ki je tudi vlamljala v blagajne.

Velik uspeh in lep primer sodelovanja z občani pa je hitro odkritje vlomilca v tobačno skladišče v Novem mestu. Ker si je neki mimoidoči slučajno zapomnil številko kombija, ki je stal ponoči v bližini, smo odkrili Stipeta Laboroviča. Nazadnje je živel pri Karlovcu; v svoji hiši z dvojnimi stropi pa je imel pravo skladišče nakradenega blaga. Prej je ta človek 36 let preživel po zaporih.

– Gre pri lani odkritem gospodarskem kriminalu za obi-

čajne primere ali morda posebnosti našega območja?

Lani smo obravnavali 94 primerov gospodarskega kriminala. Značilno zanje je, da se širijo poverebe po trgovinah, predvsem na podeželju, in da nastajajo veliki primanjkljaji od 100.000 do 200.000 dinarjev. K temu pripomore slaba evidenca, slab strokovni nadzor in nedelavnost delavske kontrole. Precej je bilo tudi nedovoljene trgovine z lesom, kar je posebnost obkolpskih predelov, na splošno pa je manj zlorab in izkoriščanja službenega položaja iz koristoljublja. Da je tako, so pripomogli novi odnosi v organizacijah združenega dela, ki so bistveno pristrigili peruti tehnokratski oblasti posameznikov.

– Kaj štejete med lanskimi primeri za zaskrbnjujoče in družbi najbolj škodljivo?

Po mojem je najbolj zaskrbnjujoče, da mladi začenjajo pot v kriminalu s težkimi vlomi, kar je bila prej navada že izkušnih stranpotnikov. Ravno odkrivanju kaznivih dejanj, pri katerih so storili mladi, posvečamo največ pozornosti. Radi bi jih čimprej odkrili in prevzgojili, dokler ne zabredejo pregloboko.

– Kadrovsko se je vaša služba okrepla, napredujeta pa tudi znanost in tehnika – torej je verjetno vse manj možnosti, da bi kriminalci uspevali, mar ne?

„V naši regiji skušamo ustvariti tako stopnjo varnosti, da si kriminalci niti upali ne bi na „delo“. Res ni veliko možnosti, da bi ostali neodkriti in nekažnovani. Pa tudi preventivne akcije: kontrole zavarovanja, prenosa denarja iz trgovin v banko itd., ki se jih lotavamo, so zelo koristne. Ustvarjamo vzdušje, da storilci vedo, kako malo možnosti imajo za uspeh.“

RIA BAČER

KRIVA JE POLEDICA

11. februarja zjutraj je 19-letni Valentin Planinc iz Vrbinke pripeljal z mopedom na Cesto krških žrtev v Krškem, in ker je hotel prehitro zaviti na odcep, ga je na poledici zaneslo, da je trčil ob robnik in padel. Pri tem se je tako poškodoval, da so ga morali odpeljati v bolnišnico.

AVTO V VOZ

11. februarja zvečer je Franc Pangerčič iz Sp. Pohance vodil vprego, ki je bila zadaj sicer osvetljena, do Trebeža. Za njim je dokaj hitro pripeljal Janko Ostrelj iz Artič z avtom, zadnji trenutek opazil voz in ga hotel prehititi, vendar mu ni uspelo. Avtomobilist se je zaletel v voz in pri tem povzročil za 35.000 din škode. Avto je hudo razbit, poškodovan pa je bil tudi konj.

NESREČA NA MOSTU

Dne dvanajstega februarja popoldne je Slavko Štiber iz Krškega peljal z avtom proti Vidmu in na mostu čez Savo ustavil. Za njim je pripeljal mopedist Danijel Soln z Rake, se zaletel v avto in padel. Pri tem se je mopedist tako poškodoval, da so ga morali takoj prepeljati v bolnišnico.

Se bomo navdušili?

Da varnostni pas rešuje življenje, trdijo strokovnjaki in priporočajo avtomobilistom, naj vsaj na prvih sedeh namestijo ta pripomoček. V naših krajih so še redki, ki imajo varnostni pas, vendar je slišati, da bo prihodnje leto obvezen. Kaj sodijo o varnostnem pasu, smo vprašali ljudi, ki o tem nekaj vedo:

VLADO DER, vodja turistične tehnične baze na Otočcu: „Jaz sem za varnostni pas, ker sem prepričan, da bi bilo v nesrečah manj poškodb in manj življenjskih ali družinskih tragedij, če bi imeli potniki pripete pasove. Po mojem je med varnostnimi pasovi najbolj ustrezen H sistem, ki ga lastnikom avtomobilov priporočam. Seveda pa sama namestitev varnostnega pasu v avto nič ne pomaga, če ga voznik tudi ne pripne.“

IVAN ZIDARIČ, avtomobilstvo iz Brezice: „Ker imam tako službo, da kot voznik vlečnih vozil vsak dan vidim nesreče na cestah, poškodovane avtomobile in ljudi, trdim, da bi varnostni pas mnoge lahko rešil. Posebno so potniki v osebnih avtomobilih so izpostavljeni hudim poškodbam in zanje bi bil pas še najbolj potreben. Po drugi strani se bojim, da bi se vozniki z obvezno uvedbo varnostnega pasu počutili preveč varne in bi bili za vlatonom predzrni.“

ILIJA SIMIČ, diplomirani strojni inženir iz Novega mesta, zaposlen v IMV: „Sem pristaš varnostnega pasu. Najboljši dokaz je, da imam v svojem avtomobilu vgrajen pas in ga tudi uporabljam. Edino pri počasni vožnji skozi mesto, kadar gremo po nakupih in večkrat izstopim, pasu ne pripnem, sicer pa vselej. Da je varnostni pas koristen in celo nujen v naraščajočem cestnem prometu, so uvideli že v mnogih državah.“

R. B.

KRONIKA NESREČ

MIKLARJI: POLEDENELA CESTA – 11. februarja popoldne je Martin Vukšinič iz Boldraza vozil tovornjak proti Crnomlju, v ovinku pri Miklarjih pa je napravil pripeljal avtomobilske Stane Travnik iz Crnomlja. Voznika sta se opazila na kratko razdaljo in zavrla, toda na polednici cesti ju je zaneslo skupaj. Gmota škoda znaša 7.000 din.

SLATNIK: NEZNANEC JE ODPELJAL – Rozalija Drenik z Vel. Cikave je 11. februarja zvečer vozila osebni avto od Velikega proti Malemu Slatniku, naproti pa je pridrl v osebni avto z dolgimi lučmi. Drenikova je zapeljala na desni rob in ustavila, vendar jo je neznan avtomobilist opazil, nato pa odbrzel dalje. Na avtomobilu je za 500 din škode.

NOVO MESTO: LJUBLJANČAN JE ZBEJAL – 13. februarja popoldne je Novomešanec Jože Kunčič vozil osebni avtomobil po Glavnem trgu in ustavil pred prehodom za pešce. Ker je za njim pripeljal v prekratki razdalji Ljubljančan, je trčil v Kunčičev avto, naredil za 4.000 din škode, nato pa jo jadno odkuril proti Kandiji.

ČRMOŠNJICE: PODIRAL SMERNIKE – 13. februarja zvečer je Metličan dr. Želimir Bošnjak vozil avto od Novega mesta proti Metliki, med potjo pa je napravil po sredini pripeljal drug avto. Vozili sta se oplazili, nato je Metličana zaneslo na levo, podrl je več smernih cestnih kamnov, končno pa ostal. Neznani povzročitelj nesreče je odpeljal. Avto so potem v Črmošnjicah našli, voznika pa ni bilo.

VELIKO LOKA: NENADOMA NA CESTO – Jože Gorišek iz Mokega Vidma pri Vel. Loki se je 14. februarja zjutraj peljal z osebnim avtom od Karteljevega proti Novega mesta, v Veliki Bučni vasi pa je nenadoma stopil na cesto 86-letni Anton Osterman iz Dolenjih Kamenc. Avtomobilist je sicer zavrl, vendar je pešca vseeno zadel. Poškodovanega Ostermana so odpeljali v bolnišnico, gmotna škoda pa znaša 2.000 din.

KANIŽARICA: AVTO ZADEL KOLESEARJA – Mirko Trempuš iz Zoresarja je 14. februarja popoldne na kolesu s pomožnim motorjem zavil v levo in spremembo smeri nazkazal z roko. Za njim je pridrl v osebni avto neznanec in Trempuš zadel, da je padel na tla. Voznik avtomobila je sicer ustavil, vendar je odpeljal, ko je ugotovil, da kolesarju ni nič hudega. Za avtomobilistom poizvedujejo.

BRSLIN: TRČIL V OGRAJO – Jugoslav Radovanovič z Mirne je 14. februarja zvečer vozil osebni avto z

Mirne proti Novemu mestu, tu pa je avto začelo zanašati, je trčil v žično ograjo. Škoda znaša 2.000 din.

NOVO MESTO: PRI PŘEŠVANJU – 15. februarja popoldne je Novomešanec Anton Avsec z osebnim avtomobilom na Cesti herojev napadel drug avtomobil, napravil pripeljal avtomobilist Anton Avsec. Vozili sta trčili, da je škoda znaša 3.000 din.

DOL. POLJE: DRŠAL PO DOLU – 16. februarja zvečer je vas pripeljal z avtom Marjan Štepec iz Rumanje vasi, zaradi poledice ga je zaneslo s ceste na njivo, kjer je spet na cesto, kjer se je zadel v osebni avto Jožeta Pečjaka iz Polja, ki je stal na cestni rob. Škoda je bila velika. Voznik Pečjaka ni bil poškodovan, pri tem pa se je voznik tako poškodoval, da so ga odpeljali v bolnišnico.

DVAKRAT GORELO OB PROGI

13. februarja je kar na dveh mestih gorelo. Ogenj v gozdu pri Veliki Gori je popoldne takoj zbrl v gozdu prostovoljne gasilce, ki so ga pogasili. Zgorela je le praproščina, ker so s takojšnjo pomočjo preprečili večjo škodo. Gasilci Sočanske Vinice in Drežnika pa so pogasili ogenj v gozdu pri Sela lu. Pogorelo je le grmovje in površina na 4 hektarjih površine.

MEŠETARJENJE S KONZERVAMI

Ko so miličniki 10. februarja ponoči kontrolirali promet, so na avto pri Sentjurju opazili voznika, ob njem pa osebni avtomobil. Na tovornjaku je bila dvignjena cerada, lizivo se jim je zdelo, da pregledali tovar, pri tem so ugotovili, da je bil avtomobil naložen s konzervami LAMARIS iz Izole, tovora se je preveč. Voznik F. U., oba zaposlena podjetju GORJANCI, sta jasnjujeta, kako in zakaj prišlo do premeščanja zerv.

Ščurek ni bil rubin

Urarski pomočnik Alojz Bukovec o drobce-
nem kolesju, ki nam meri čas - Vse ure so
dobre

Nekakšna navada je postala, da predstavljamo v tej rubriki večinoma ljudi, ki se jim vedno mudi na vrsto sestankov, kjer razpravljajo, sklepajo, ugovarjajo itd. Da je čas zlato, velikokrat slišimo tudi na sestankih, zato ni naključje, da je tokrat gost naše rubrike urarski pomočnik Alojz Bukovec. Seveda Alojz ne govori o času, ampak o urah, ki ga merijo.

Urarski pomočnik je Alojz Bukovec že več kot 20 let, spominja se, da je sicer želel postati pilot, vendar je po volji usode pristal med

Alojz Bukovec: „Ni je ure, ki se ne bi dala popraviti.“

urami. Njegove prve izkušnje z urami so bolj boleče. Kot pobič, zavzet za „šraufanje“, je nekajkrat preveč vneto pogledal v drobno stričevih ur (stric je bil urar).

Ti časi so seveda zdavnaj mimo, ni je ure, ki se ne bi dala popraviti, če so le rezervni deli. Največ se kvarijo ročne ure in budilke, trdi Bukovec, kar pa seveda ni reklama za stenske ali kakšne drugačne ure. Ročnih ur in budilk je namreč največ in so nam najbolj pri

roki. Za roke pa se ve, kakšne so.

Ob obisku smo tudi enkrat dokončno in nepreklicno zvedeli, zakaj je na vsakem zvoniku po več ur, ki kažejo isti čas. Zato, da lahko več ljudi naenkrat pogleda nanje, ne da bi se „obrabile“. Ali pa tista sala, ko je neka tovarišica prišla po popravljenem uro in vprašala, kaj je bilo narobe. Urar je ročno odgovoril, da je med kolesje zašel ščurek. Tovarišica je brez besed plačala račun (v njenem stanovanju vendar ne more biti te mrčesi), urarju pa je bilo prizanešeno za vsa tista vprašanja o odvzetih in zamenjanih kamnih.

Ko smo že bili pri kamnih, je Bukovec pojasnil, da ljudje napačno „vse vedo“ o najrazličnejših rubinih in še hujših dragocenostih, ki da jih urarji jemljejo iz njihovih ur v svoj žep. Gre za posebno steklo, s katerim si ne ve urar kaj pomagati, rubini so služili za ležaje urnih osi samo v začetkih urarstva – pa še to samo pri najboljših.

Kakšno uro kupiti, vprašamo Bukovca. Pač po pravilu: vprašaj takrat, ko mojster ne računa. Spoznali smo, da so za pravega urarja ali vse ure dobre ali pa se noče zameriti nobeni stranki.

„Ure so v dandanašnjih časih tehnike kot avtomobili. Gotovo je, da se boš v trabantu brez okvar pripeljal pred vrata rezerviranega hotela ob morju. Zakaj torej kupovati mercedesa? Tisti, ki pozna odgovor, ve tudi vse o nakupovanju ur,“ pravi Bukovec.

Čprav nima niti trabanta niti mercedesa, ampak „omega“.

M. BAUER

S slavnostne seje izdajateljskega sveta Dolenjskega lista 13. februarja v Dolenjski galeriji: poleg članov izdajateljskega sveta in celotnega kolektiva ČZP Dolenjski list so se seje udeležili družbenopolitični delavci iz pokrajine, uredniki drugih slovenskih in nekaterih hrvaških časnikov in ostali gostje. (Foto: S. Mikulan)

»Nelojalni« kondenzatorji

Zaradi sklepa zvezne gospodarske zbornice leži v skladišču Iskrine tovarne v Žužemberku 3 milijone neprodanih kondenzatorjev

Iskrina tovarna keramičnih kondenzatorjev v Žužemberku ima v skladiščih 3 milijone kondenzatorjev, ki so bili namenjeni romunskemu kupcu, zdaj, ko je pogodba zaradi sklepa častnega razsodišča pri zvezni gospodarski zbornici razveljavljena, pa čakajo boljše čase in seveda kupce. Zaradi zalog je proizvodnja, tako temu prvotno, nekompletno zasedena.

Kako je prišlo do treh milijonov neprodanih kondenzatorjev pripoveduje Vekoslav Gabrič, tehnični vodja Iskrine TOZD v Žužemberku. Iskrina prodajna organizacija Iskra Commerce je sklenila avgusta lani z romunskim kupcem pogodbo o prodaji 7 milijonov kondenzatorjev iz Žužemberka. Dobavili naj bi jih letos, prihodnje leto pa še 20 milijonov. V Žužemberku so po sklenitvi pogodbe začeli delati. Romunom so pošiljali kondenzatorje že prej, vendar v manjših količinah.

V približno istem času, trdi Vekoslav Gabrič, je sklenila z isto romunsko firmo pogodbo o dobavi keramičnih kondenzatorjev tudi tovarna Gevgelija, ki je TOZD Elektrotehniške industrije Niš. Kondenzatorji iz Niša so precej dražji kot Iskrini, ki jih je v Romunijo ponudila po cenah, ki so približno enake za vzhodno in zahodno tržišče ter zelo ugodne.

Septembra lani je tovarna Gevgelija obtožila Iskrino nelojalne konkurence. Častno razsodišče pri zvezni gospodarski zbornici je sklicalo se-

stanek, ki so se ga udeležili tudi trgovski predstavniki obeh firm. Iskra Commerce je tožbo izgubila, zvezna gospodarska zbornica je prepovedala izvoz žužemberških kondenzatorjev v Romunijo.

Delavcem Iskrine TOZD v Žužemberku ni jasno, zakaj je Iskra Commerce izgubila tožbo, njihovi keramični kondenzatorji so namreč cenejši kot iz tovarne Gevgelija, kvaliteta je najmanj enakovredna, izbira bolj pestra.

Celo več, trdi Vekoslav Gabrič, ko El Niš še ni imel svoje tovarne keramičnih kondenzatorjev, jih je kupoval pri Iskri. Plačevali so jih ceneje kot zdaj iz lastne tovarne Gevgelija. Razen tega lahko samo tovarna v Žužemberku naredi dvakrat več keramičnih kondenzatorjev, kot jih potrebujemo na leto v Jugoslaviji, graditev tovarne Gevgelija je bil torej tipičen primer podvojitve kapacitet.

Tovarna Gevgelija stoji in dela na nerazvitem območju. Vse lepo in prav, zavedati se pa moramo, da je sklep o prepovedi izvoza keramičnih kondenzatorjev iz Žužemberka v Romunijo zelo prizadel ravno nerazvito območje – na drugem koncu države.

V prihodnji številki bomo objavili mnenje republiške gospodarske zbornice ter Iskre-Commerce, ki je sklenila pogodbo z romunsko firmo.

M. BAUER

Voda za Suho krajino

V šoli na Prevolah pri Hinjah je bil 14. februarja posvet o pripravah na akcijo „SUHA KRAJINA 75“, ki ga je sklicala občinska konferenca ZSM Slovenije. Novo mesto in ga je vodil njen predsednik Marjan Pavlin. Med drugimi so bili na posvetu navzoči: Zlatko Vogrič iz Republiške konference ZSM Slovenije, Avgust Avbar, predsednik IS SO Novo mesto, Janez Lesjak, predsednik SO Grosuplje, Anton Križ, član IS SO Kočevje in predstavniki KS Hinje, KS Žužemberk, KS Struge, ZSMS Kočevje, Vodovoda Novo mesto ter Komunalnega podjetja Kočevje. Potem ko so se odločili o akcijah v letu 1975, je bil govorec pripravil dolgoročnejšega programa akcije.

Letos bodo dali prednost gradnji vodovoda s Prevol v vasi Pleš, Hinje in Lazina ter gradnji ceste Višnje – Brezov dol, gradili pa bodo tudi stavbo za nastanitve, ki bi pozneje lahko služila za industrijski objekt, ki je na območju krajevne skupnosti Hinje zelo potreben.

M. S.

PLENARNA SEJA SINDIKATOV

V torek, 25. februarja, bo ob 13. uri v dvorani občinskega sveta Zveze sindikatov Novo mesto plenarna seja, na kateri bodo razpravljali in sklepali o poslovanju, o notranji organizaciji in načinih delovanja občinskega sveta Zveze sindikatov Novo mesto, tekočem letnem delovnem načrtu ter o finančnem programu.

2000 prostih delovnih mest

Po prvih podatkih Komunalnega zavoda za zaposlovanje v Novem mestu je moč oceniti, da bo v tem letu na voljo v novomeški občini najmanj 2000 novih delovnih mest. Največ delavcev potrebuje Industrija motornih vozil; razpisala je 850 novih delovnih mest. IMV potrebuje v glavnem moško delovno silo, delovna mesta za ženske pa so na voljo v Krki, Labodu, Novoteksu in nekaterih drugih delovnih organizacijah.

M. S.

Suhokrajinski drobiž

KOMISIJA PRISTOJNA ZA SOCIALNO ZDRAVSTVENO VARNOST pri žužemberški krajevni skupnosti, je minuli mesec obravnavala okoli 25 vlog za odpis dolgov od prispevkov za kmetijstvo iz leta 1974. Iz števila vlog je razviden napredek v primerjavi s številom v lanskem letu, iz samih vlog pa se vidi, da jih je največ podanih zaradi boleznih v družinah in zaradi kopice majhnih otrok.

GASILCI V KRIŽIH PRI ŽUŽEMBERKU so že v prvem letu obstoja društva pričeli razmišljati o gradnji gasilskega doma. Besede postajajo dejanje, sredstva za gradnjo že zbirajo. Pred dnevi so imeli že lokacijsko razpravo, izbrati je treba med dvema lokacijama.

OBČANIZ VASI REBER IN ZALISEC so pred dnevi začeli postavljati drogove za nov električni daljnovod. Delo vodi DES TOZD Elektro Ljubljana-okolica, ki je tudi že postavila jambor za nov transformator.

CESTA SKOZI BORŠT V VAS VELIKI LIPOVEC je dobila stalnega cestarja, ki bo skrbel tudi za cesto Ajdovec – Brezova reber. Tako bo rešen problem, ki je bil večkrat obravnavan.

M. S.

MINI ANKETA:

Veliko jih je, ki bi letošnjo zimo prodali za pet „kovačev“, toda tudi takih ni malo, ki si manejo roke ob docela pomladanskih dneh. Med temi so najprej cestna podjetja, zaljubljenici in do konca tega meseca še ribiči, čisto nazadnje pa ne hotelska podjetja iz novomeške občine; le-ta zategadelj, ker pri nas še nikoli ni cvetel zimski turizem, prav visok sneg pa jim je pogosto celo nagajal. Tako vsaj pravijo nekateri receptorji:

Blaga zima polni hotele

Lojzka BOHTE, receptorja pri Metropolu: „Ko bi bila huda zima in visok sneg, potlej ljudje ne bi mogli potovati sem in tja. Zato smo pri nas kar veseli, da je zima suha, kajti zasedenost hotela je precejšnja. Ni sicer kakih petičnih tujcev, prenočujejo in ostalih gostinskih storitev se poslužujejo predvsem poslovni možje.“

Darinka BELOSEVIČ, receptorja v Kandiji: „Največ imamo gostov, ki prihajajo poslovno v IMV, Krko in Elo. Ti ostajajo po en dan ali več, na celomesečni oskrbi pa imamo delavce od Mostogradnje. Če bi bil sneg, bi imeli gostov gotovo precej manj, tako pa lahko rečem, da imamo letos celo nekoliko večji obisk kot lani.“

France ŠMAJDEK, receptor na Otočcu: „Največ imamo tranzitnih gostov. Morda bi bilo več pravih turistov, ki bi se dalj časa zadržali, ko bi bil sneg. Imamo precej gostov, ki jih privlačijo sodoben hotel z bazenom, solidna postrežba in primerne cene.“

Milena POPOVIČ, upravnica Šmarjeških Toplic: „Zaradi suhe in tople zime nimamo nič manj gostov. Več kot običajno smo jih imeli med počitnicami in prazniki, še več pa bi jih bilo, ko bi bil sneg. Kot sem že rekla, smo kljub taki zimi, kot je, zadovoljni z obiskom.“

Receptorja iz Dolenjskih Toplic: „Gostov imamo kot ponavadi, nekoliko večji obisk je bil samo decembra. Ko bi bilo kaj snega, bi v naš kraj prišlo več gostov, ki bi hodili skozi toplice na smuko v Črnaonjice in še kam.“

D. R.

SPODBUDA ŠPORTNI REKREACIJI DELAVCEV

Komisija za šport in rekreacijo pri občinskem svetu Zveze sindikatov Novo mesto namerava skupaj s komisijo za te dejavnosti pri samoupravni interesni skupnosti temeljno kulturne skupnosti Novo mesto prirediti regionalni tečaj za organizatorje športne rekreacije v delovnih organizacijah občin Trebnje, Črnomelj, Metlika, Krško, Sevnica in Novo mesto. Tečaj, ki naj bi bil v Novem mestu, bo trajal 7 dni. Tisti, ki ga bodo uspešno končali, bodo dobili diplomo in naziv organizatorja športne rekreacije. Prijave za tečaj sprejemajo do 28. februarja.

M. BAUER

Novomeška kronika

NOVOMEŠČANI IN MESTO – Zadnje čase večkrat slišimo in beremo o redu in čistoči okolja. Kot kaže, pa kljub temu zelo malo naredimo. Primer: vodnjak na Glavnem trgu, ki bi ga lahko preimenovali v smetnjak. Zadnje čase so se mu v pričevanju malomarnosti Novomeščanov pridružili tudi tisti koši za smeti, ki so jih huliganji pustili za „seme“. Žal so ti obrnjeni narobe, z njihovo vsebino pa se igra veter.

PRODAJALNA KRUAH PRETESNA – Pred novomeško prodajalno kruha se skoraj vsak dan nabere dolga vrsta ljudi, ki sega včasih skoraj do ceste. Nekateri starejše gospodinjstvo pravijo, da v gneči pogrešajo samo še – karte, pa bi se počutile tako kot pred 30 leti.

S TRANSFUZIJSKE POSTAJE – Prejšnji teden je daroval kri kar 88 krvodajalcev. Največ jih je prišlo iz IMV (28), Novoteksa (23) in Novolesa (13).

ROJSTVA – Rodile so: Terezija Kralj iz Jerebove 18 – Sabino, Milka Verbič iz Ljubljanske 15 – Blaža, Ljubica Murn iz Ulice talcev 4 a – Uroša, dr. Mila Viceič iz Ragovske 12 – Predraga in Danica Cerček iz Partizanov 4 – Romano.

POGREBI – Umrli so: Matilda Rogina v 102. letu starosti, gospodinja iz Prešernove 7 (Ljubljana), Terezija Matoh v 94. letu starosti, upokojenka iz Irče vasi 20, Marija

Kavčič v 57. letu starosti, invalidska upokojenka iz Slamčeve 7, in Jože Hrovat v 61. letu starosti, upokojenec iz Soteske 40.

TRŽNICA – Petkova tržnica ni bila tako živahna kot prejšnje tedne. Kislo vreme je sililo branjevke, da so s prodajo pohitele, zato so bile cene pridelkom nekoliko nižje kot zadnjič: merica rdečega radiča po 3 din, zelena solata po 12 do 14 din, cvetača po 22 dinarjev, jabolka po 4 do 7 din, grozdje po 10 do 12 din, banane po 9 din, jajčka po 1,50 do 1,70 din in skuta po 14 do 16 dinarjev.

Ena gospa je rekla, da je številni zimski nastopi jugoslovenskih pevcev zabavne glasbe v Novem mestu prav nič ne preseščajo. V sili celo hudič muhe žre, kaj šele pevci.

DBH in LB »na oklicih«

Izvršilna odbora Dolenjske banke in hranilnice ter Ljubljanske banke predlagala združitve - Upoštevano mnenje Posavja in Bele krajine

Na sestanku v Ljubljani sta izvršilna odbora Dolenjske banke in hranilnice ter Ljubljanske banke sklenila, da bosta upravljalcem obeh bank predlagala združitve. Načrtovana združitve seveda nima namena Dolenjske banke in hranilnice enostavno spremeniti v posavje povežati v okviru svoje bančne organizacije, pa tudi belokranjsko gospodarstvo ima mnenja o drugačnem povezovanju.

Posavski politični aktiv je nedolgo tega sklenil, naj bi za občine Sevnica, Krško in Brežice ustanovili eno območno bančno organizacijo, ker je sedanja delitev na celjski in novomeški del škodljiva konceptu dolgoročnega razvoja. V Beli krajini so mnenja, da bi se bolj enakovredno in enakopravno razvijali, če bi za koristi njihovega združenega dela skrbel posebna bančna podružnica.

Odločitev o vsem tem je prepuščena upravljalcem, ki bodo z glasovanjem prilagodili razširjeno banko koristim posameznih območij.

ZBOR ŠMIHELSKIH GASILCEV

V nedeljo, 23. februarja bo ob 8. uri v dvorani novega gasilskega doma v Smihelu pri Novem mestu občinski zbor društva.

NOVOMEŠKA TRIBUNA

Pomožni mlini počasi meljejo

Komisija za ugotavljanje izvora premoženja predolgo čaka na podatke

Konec meseca bo občinska skupščina v Brežicah imenovala novo komisijo za ugotavljanje izvora premoženja, dosedanja pa ji bo poročala o svojem delu. Njen mandat je trajal od junija 1972 do junija 1974.

Komisija je obravnavala prijave občanov, ki so jih ti predložili o svojem premoženju na poziv občinskega komiteja Zveze komunistov oziroma na zahtevo skupščine. Prijave so oddali vsi lastni in vodilni delavci ter obrtniki, za katere je veljala obvezna: skupščine. Komisija je sprejela tudi predloge za uvedbo

posebnega postopka, če je bilo treba odmeriti davek od nenapovedanega dohodka. Na javni poziv komiteja ZK je prijavilo svoje premoženje in pot do njega 183 občanov, vendar v nobenem primeru niso ugotovili nenapovedanih dohodkov.

Za uvedbo posebnega postopka pri odmeri davka je prejela komisija šest predlogov občinskega javnega tožilstva. V vseh šestih primerih je ukrepala z ustreznimi sklepi, po katerih naj bi prizadete naknadno obdavčili za nenapovedane dohodke. V enem primeru so postopek razširili še na dva davčna zavezanca.

Komisija je na prvi stopnji zaključila dva primera. V prvem primeru je postopek ustavila, ker zanj ni bilo osnove, v drugem primeru pa je izdala odločbo za obdavčitev. Ta primer še ni zaključen, ker se je davčni zavezanec pritožil. Zadevo rešujejo zdaj v Ljubljani. Kar v treh primerih pa komisija svojega dela ni dokončala, ker ji pristojni organi niso predložili potrebnih podatkov pred potekom mandata. En zavezanec bi bil moral za listine poskrbeti sam, pa je zamudil, čeprav bi komisija ob teh dokazih postopek verjetno ustavila.

Praksa je pokazala, da pristojni organi v občini in zunaj nje s pravočasnim dajanjem podatkov komisiji niso pomagali in da nekatere zadeve zaradi tega še zdaj niso rešene. Komisija pa na drugi strani ugotavlja, da so imeli tudi cenilci premoženja težave pri svojem delu, ker so jih prizadeti sprejemali kot vsiljivce in jim s svojim vedenjem oteževali cenitev.

J. T.

FRANC HEDL NOVI UREDNIK RADIA BREŽICE

S 1. februarjem je prevzel dolžnosti urednika lokalne radijske postaje v Brežicah Franc Hedl, prosvetni delavec v Šolskem centru v Brežicah. Dosedanji urednik Lado Podgoršek se je zaposlil pri Delu kot dopisnik za Posavje.

PIONIR BO GRADIL STOLPNICE

Na nedavni licitaciji za gradbenega izvajalca stolpnice ob bizeljski cesti v Brežicah bila sprejeta ponudba podjetja Pionir. Za stanovanjsko interesno skupnost bo Pionir gradil osemnadestropno stolpnico, ki mora biti vseljiva do 20. novembra letos. Ob njej bodo stale še tri stolpnice za potrebe pripadnikov Jugoslovanske armade.

V MUZEJU 12000 OBISKOVALCEV

Skoki zbirke Posavskega muzeja v Brežicah se je lani sprehodi dvanajst tisoč obiskovalcev. Našteli so 193 skupin, od tega 116 šolskih. Vse šolske skupine so imele vodstvo, da so dobile o muzeju celovitejšo podobo. Strokovno spemstvo po muzeju so dodelili na željo tudi drugim skupinam in posameznikom. Obiskovalci so lani popukili 2300 razglednic in 800 izvodov dveh muzejskih publikacij. To sta vodnika „Brežice“ in „Po poteh slovensko-hrvaškega kmečkega upora 1573“.

NAROČILO PROGRAMA

Pogodbo o socialnem razvoju Posavja bodo podpisale vse tri občinske skupščine, delo pa bo prevzel Institut za regionalno ekonomiko in socialni razvoj v Ljubljani. Program bo izdelal za obdobje desetih let, od 1976 do 1985.

Denar za ceste se steka

27. februarja bo v Brežicah sprejet odlok o uvedbi občinskega samoprispevka za sofinanciranje programa za asfaltiranje občinskih cest. Zaposleni in upokojenki bodo plačevali po 1 odstotek od osebnega dohodka oziroma pokojnine, kmetje pa zneske, ki so določeni za njihovo davčno osnovo. Za osnovo od 100 do 799 dinarjev je letni prispevek 200 dinarjev, za osnovo katastrskega dohodka od 80 do 1999 dinarjev je 300 dinarjev, za osnovo od 2000 do 3999 je letni prispevek 500 dinarjev, za osnovo od 4000 do 6999 dinarjev 700 dinarjev, za osnovo od 7000 do 9999 dinarjev – 900 dinarjev in za osnovo katastrskega dohodka nad deset tisoč dinarjev je prispevek za ceste 1100 dinarjev.

Vsi lastniki osebnih avtomobilov in motornih koles bodo pri registraciji vozil plačali za modernizacijo občinskih cest po 50 odstotkov takse na motorna vozila, lastniki počitniških hišic na območju brežiške občine pa 50 odstotkov predpisanega davka na premoženje.

Samoprispevka so oproščeni upokojenci do 2000 dinarjev mesečno in kmetje s katastrskim dohodkom do 100 dinarjev na gospodarstvo. Oprostitev velja tudi za študente vseh vrst šol ter za občane, ki jih oprošča samoprispevka že zakon.

Samoprispevek za ceste se bo stekal pet let, od 1. februarja letos do 31. januarja 1980.

Zdomka Anica Lipej bi se do jeseni rada vrnila, da bi hčerka obiskovala slovensko šolo. Nadeja se, da bo do takrat dobila delo v brežiškem obratu Jutrarnjke. Delo v konfekcijski stroki pozna, saj je že v Nemčiji delala za šivalnim strojem. (Foto: J. Teppey)

V hribovskih vaseh so volji ponos gospodarjev. (Foto: Jožica Teppey)

Tri občine - en šolski center

V Posavju predlagajo načrtno izobraževanje v srednjih šolah

Za danes je sklicana razširjena seja komisije za idejno politična vprašanja in izobraževanje pri medobčinskem svetu ZKS Posavje. Na dnevnem redu je razprava o gradivu in pripravah na povezovanje srednjih in strokovnih šol v Posavju.

Potrebno po skupnem srednješolskem centru v pokrajini utemeljuje koncept enotnega razvoja Posavja, ki so ga občinske skupščine in samoupravne interesne skupnosti decembra 1974 slovesno podpisale v Sevnici. S tem so sprejele nase vrsto dolžnosti, saj razvoj posavske regije ni odvisen le od naložb v nove obrate in tovarne, ampak tudi od načrtnih investicij za izobraževanje.

V Posavju te načrtnosti ni bilo. Pokazalo se je, da nekaterih poklicev nihče ne izobražuje, drugih pa je celo preveč. Nujna je torej večja povezanost med gospodarstvom in izobraževalnimi ustanovami. Pregled potreb po kadrih za gospodarstvo, šolstvo, zdravstvo in druge dejavnosti je treba pripraviti za celotno regijo, saj bo šele to dalo pravo sliko in pomagalo usmeriti razvoj šolstva na tem območju.

Kdor hitro da, dvakrat da

Občani ne skoparijo

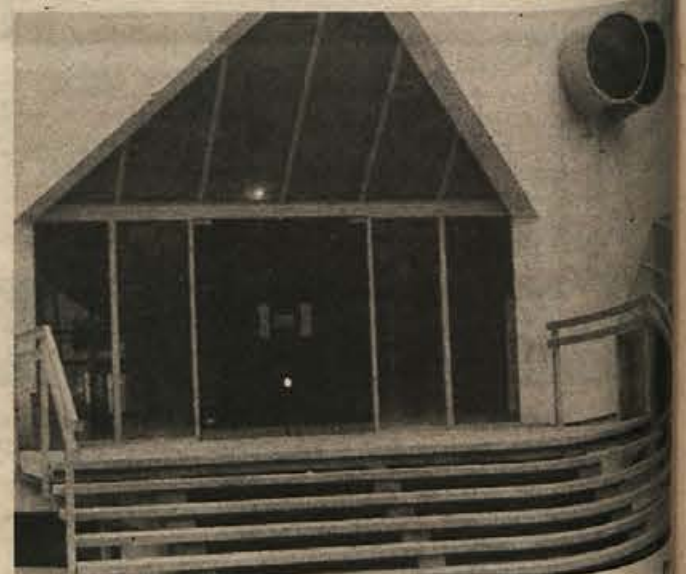
V krški občini zberejo ljudje ogromne vsote za komunalno urejanje posameznih krajev. Včasih se kdo obregne, češ lahko vam, ker asfaltirate brez referendumov.

„Toda prepričan sem, da v tem ni nič narobe,“ izjavlja Ciril Plut, podpredsednik občinske skupščine. „Za skupni referendum se ne odločimo, ker so nekateri kraji že veliko prispevali, drugi pa ne. Tako je na primer krajevna skupnost Podbočje v enem letu zbrala 800 tisoč dinarjev, krajevna skupnost Senovo pa lani 700 tisoč in k temu prispevala še 300 tisoč din v delu.“

V takem načinu vidijo mnogi celo prednost, saj se potrebna sredstva za vodovod ali ceste zberejo v izredno kratkem času. V obdobju inflacije to veliko pomeni. V tem primeru se lahko izognejo podražitvam, saj vseh material plačajo takoj. Pa tudi sicer se železo najbolje kuje, dokler je vroče. Ljudje se zaženejo in v dveh ali treh mesecih opravijo večino dela.

Letos so sklenili v občini oskrbeti s pitno vodo še zadnje vasi in zaselke na obrobju Zozjanskega in na Gorjancih. Ko to so namenili 1,2 milijona dinarjev. Povsod bodo pomagali občani in s prostovoljnimi delom oplemenitili pomoč skupnosti.

J. TEPPEY

Vhod v novo trgovsko hišo na levem bregu Save v Krškem. Kupce bo sprejela konec februarja. (Foto: Jožica Teppey)

KRŠKE NOVICE

KMALU „KVIZ“ – V organizaciji republiške konference ZSMS in Zadržne zveze bo že 22. februarja izločilno tekmovanje mladih kmetovalcev v kvizu „Kaj veš o kmetijstvu“. Finalno tekmovanje, na katerem bo nastopilo 8 najboljših ekip, bo 22. marca v Kostanjevici.

PO NAČRTIH – Krška delavska univerza bo v kratkem organizirala seminar za člane samoupravne delavske kontrole. Kljub temu da so imeli v pripravah naj težave s predavateljskim kadrom, ga bodo verjetno uspešno zaključili.

O KOSTANJEVICI – Minuli teden so v „Domu kulture“ zavrteli film z naslovom „Zeleni otok“. Za zagrebško RTV in Evrovizijo ga je posnel pokojni Božo Milačič. Ob tej priložnosti so pokojnikovi soprogi izročili listino, s katero so Milačiča proglasili za častnega člana „Dolenjskega kulturnega festivala“.

SE ČAKAJO – Po tem ko so Rožnem postavili pod streho novega bni dom in uredili tudi notranjost, del, je ostalo v „surovem“ stanju še nadstropje. Prizadevni kmetje radi vanj pritegnili manjši občan, ki zaposloval predvsem žensko delovno silo, ki je ne manjka.

O PROGRAMU – Po krajem organizacijah Rdečega krška komiteja so v aprilu pripravili referendurne skupščine. Na njih bodo odločali tudi letošnji delovni program občinskega odbora, ki so ga že pripravili in je dokaj obsežen.

OBETAVNI NAČRTI – Komisija za šport pri občinski komisiji ZSMS bo prihodnje sredo na sestanku sprejela letošnji referendurni program. Vanj bodo vključili poleg tega pa že razmišljajo o kem tekmovanju v malem nogometu. Seveda bo komisija organizirala tudi že tradicionalne športne počastitve dneva mladosti.

KRŠKI TEDNIK

BREŽIŠKE VESTI

Samokritični kljub uspehom

Lisca: skrbna organiziranost proizvodnje in samouprave

V sredo, 12. februarja, je obiskala Konfekcijo Lisca Ivanka Vrhovščak, generalna sekretarka republiškega sveta Zveze sindikatov s sodelavci. Po ogledu sevniških proizvodnih prostorov je sledil izčrpen razgovor s sindikalnimi delavci tovarne, drugih političnih organizacij in samoupravnih organov.

Po zadnji reorganizaciji ima ta 1.450-članski kolektiv 6 temeljnih organizacij združenega dela, v vsaki TOZD imajo ustanovljeno tudi sindikalno organizacijo. Novostanovljene sindikalne skupine, kjer se ponavadi ne sestaja več delavcev kot 35, ocenjujejo za uspešno obliko. Zanimiva ugotovitev iz preteklosti tovarne, ki stopa letos v drugo desetletje dela, je, da se je pri preboju na vrh proizvodnje intimnega ženskega perila v državi v glavnem naslanjala na svoj denar (lastni viri predstavljajo kar 92 odst. kapitala).

ZA MARIKATERO DELEGACIJO MIMO

Te dni je bilo končano izobraževanje delegatov, kjer so v treh predavanjih posredovali delegatov za zbor združenega dela in krajevnih skupnosti občinske skupščine nekatere osnove, ki jim naj bi lajšale delo in razjasnile nekatere nejasnosti. Udeležba delegatov ni bila najboljša. Od skupno 395 delegatov se jih je prvega predavanja udeležilo le 189; proti koncu se je udeležba rahlo izboljšala (drugo predavanje 194 in tretje 212 udeležencev). Delegacija krajevnih skupnosti Sevnica, ki ima 21 delegatov, je npr. na prvem predavanju imela le 4 delegate, na drugem enega več, nazadnje 9. Iz vrste manjših delovnih enot sploh niso poslali svojih delegatov.

Zrcalo dobre organiziranosti je skladišče Lisce, stanje v njem spremlja računalnik.

tične organizacije, samoupravne organe in delavce, tako se ne bi dogajalo, da bi akcija zastajala že pred tovarniškimi vrati.

LEP IZVOZ

Konfekcija Lisca je v minulem letu izvozila za 34 milijonov dinarjev svojih izdelkov. Izvažala je v 9 zahodnoevropskih držav, 4 vzhodne, trije afriških držav, v ZDA, Iran in Kuvajt. Letos bodo z novomeškim Labodom in ljubljanskim Jugotekstilom pričeli graditi tovarno v Keniji.

Ocenjevali so tudi izkušnje o delu delegatskega sistema, kjer ima marsikateri delegat še težave z razumevanjem obsežnih gradiv, okrepijo bo treba stik z volivci. Čeprav je delo samoupravnih interesnih skupnosti steklo šele pred nedavnim, bi želeli več usklajevanja med posameznimi skupnostmi. V Lisci posvečajo veliko pozornost planiranju, zato bi želeli, da bi bile številne stopnje prispevkov znane že pred sestavljanjem programov, kar bi morali uresničiti prihodnje leto.

A. ŽELEZNIK

SODELOVANJE S KOOPERANTI

Pri TOZD za kooperacijo pri sevniškem Kmetijskem kombinatu je bilo v minulem letu vključenih 1.089 kooperantov. V pogodbeni proizvodnji so kmetje oddali v minulem letu 1.831.000 litrov mleka, 330 ton masla in 49 ton črnega ribeza. Izvedli so tudi odkup krompirja in grozdja. Ugotovljajo, da se kooperanti v zadostnem številu odločajo za preusmeritev proizvodnje, čeprav cene kmetijskih pridelkov niso primerne. V programu novogradenj in preurejanju hlevov je zajetih 15 hlevov. To pomeni spet 149 novih stojišč govedi, kjer bi kmetje lahko namolzi 295.000 litrov mleka in priredili 54 ton mesa.

GRADIVO VNAPREJ

Občinska skupščina Sevnica je pričela pošiljati delegatom gradivo po delih tako, da ga imajo delegati za razpravo še več časa. Takšno pošiljanje gradiv bo delegacijam omogočilo pripravo javnih razprav, če bodo to smatrali za potrebno. Na ta način so poslali osnutek resolucije o gospodarski politiki in razvoju občine za to leto, predlog za spremembo odloka o davkih občanov, dogovor o financiranju skupnosti slovenskih občin in predlog odloka o določitvi števila sodnikov za posavsko sodišče združenega dela.

Rada imam to delo

Vseskozi šiva za Jutranjko

„Vse ne moremo v tovarno, smo pa tudi prestare.“ pravi 66-letna Ivanka Fric iz Tržišča, ki vseeno šiva za sevniško Jutranjko že od vsega začetka. Gre za delo na domu. Ivanka je bila kot marsikatera druga v še bolj oddaljenih krajih vseskozi zadovoljna s tem delom.

„Rada delam, to je že kar moja zabava, kot so mi rože in še marsikaj okrog hiše.“ Može seveda brž pristavi, da je šivanje zanjo boljše, kot da se vedno peha zunaj okrog hiše: „Kar pomirja jo. Ko pošiljko dokonča, vse skupaj rad odnesem nazaj v tovarno.“ pove mož.

„Kar mučno je že bilo, ko so v tovarni ustavili dobavo blaga skoraj vs januar. Sedaj so stvar za nas uredili kot popoldansko

Ivanka Fric: „Da bi le imeli delo! Vsak dinar pride prav.“

obrt, vendar tako, da s tem nimamo kakšnih posebnih sitnosti.“ pristavita.

Ivanka pravzaprav ni izučena šivilja. „Imela sem osem otrok, skromno smo živeli, šivati sem se navadila, ko sem parala in prenejala eno oblekico za drugo, da so jih lahko otroci ponosili.“

A. Ž.

Mirenska Kolinska bo odkupila vse pogodbene količine krompirja, kot je bilo dogovorjeno med tovarno in kmetijsko zadrugo. Na sliki: pakiranje izdelkov. (Foto: Železnik)

Dobro obrnjeni dinarji za vas

Sorazmerno skromen sklad za pospeševanje kmetijstva je mnogo prispeval k napredku kmetijstva v občini - Denar letos pravočasno

V trebanjski občini skrbno obrnejo vsak dinar, namenjen napredku kmetijstva. Ko so ob nedavnem obisku sekretarja za kmetijstvo inž. Milovana Zidarja ocenjevali uspehe zadnjih štirih let, je le-ta lahko le ugotovil, da so napredovali kot še nikoli.

Pregled dela občinskega sklada za pospeševanje v

minulem letu pove, da je razpolagal s 319.001 dinarji; med največjimi postavkami je bilo ravno izobraževanje kmetovalcev. Pred dvema letoma je občinsko upravo zapustil pospeševalec, dobro zastavljeno delo je nato nadaljevala pospeševalna služba pri kmetijski zadrugi, naloge sklada za reprodukcijo živine pa je prevzela trebanjska veterinarska postaja.

Samo v minulem letu je kupilo traktorje 60 gospodarjev. Strokovnjaki so kmetovalce usmerili v glavnem na dva tipa traktorjev. Tudi pri nakupu drugih strojev pazijo, da ne bi po dvoriščih stalo preveč raznorodnih strojev, za katere potem re bi bilo delov. Samo v minulem letu so kmetje kupili 20 samonakladalnih prikolic. V tem času so pripravili tudi 27 načrtov za preureditev ali novogradnjo hlevov. Na novo so ustanovili še 6 popolnih in 3 nepopolne strojne skupnosti za pridelovanje krompirja in silažno koruzo. Predračunska vrednost naložb v zasebno kmetijstvo je znašala lani nad 10 milijonov dinarjev.

V minulem letu je končalo šolo za kmetovalce 5 mladincev, v drugem letniku nadaljujejo šolanje trije, v prvi letnik so se z območja občine vpisali trije. Po novem teh dijakov ne bo več štipendiral kmetijski sklad.

temveč naj bi dobivali štipendije preko dogovora o štipendiranju v občini.

V načrtu kmetijskega sklada za letos namenajo več denarjev za obsežnejše sodelovanje s kmečkimi ženami. Letos namenajo podpreti 15 načrtov za gradnjo kmetijskih objektov sodelovati pri regresiranju 6 proizvodnih linij za krompir in dveh za silažno koruzo, ravno tako želijo še povečati zanimanje za nakup novega semenskega krompirja (regres je 30 par pri kilogramu), regresirati nabavo plemenskih krav, analize zemljišč in krme.

A. ŽELEZNIK

Zavihali bodo rokave

Mirenski Partizan bi radi preuredili

Lansko jesen ustanovljeni šestčlanski gradbeni odbor pri TVD Partizan je že pripravil vse potrebne papirje za preureditev nekdanjega sokolskega doma na Mirni. „Sedaj pa bo!“ je dejal predsednik tega odbora Bojan Kolenc, ko so na zadnjem zboru občanov potrdili letošnji program krajevnih skupnosti, kjer so za ta dela namenili 150 tisočakov. Kraj ne premore kulturne dvorane z vsaj 250 do 300 sedeži; po načrtih, ki jih imajo, bi dom prav lahko preuredili tudi za to. Hkrati bi dom povečali tako, da bi v njem dobili še garderobe, klubski prostor, stanovanje za hišnika in ostale pritlikline.

O tem, kako naj bi se akcije lotili, ni nejasnosti. „Računamo na podporo mladine in kot po navadi tudi na mirenske kolektive. V Dani so že objavili izdelavo ostrejša. Nekateri zidarji so izjavili, da bi delali udarniško. Pravzaprav naj bi letos opravili vsa groba zidarska dela, v prihodnjem letu bi se lotili notranje ureditve. Radi bi zagotovili tudi notranjo opremo.“ pravi predsednik gradbenega odbora.

Računajo tudi na podporo kulturne in telesnokulturne skupnosti. Del kraja od šole, doma TVD Partizan do podmirenskega gradu je športni rezervat, ureditev doma Partizan bo samo pomagala zaokrožiti to celoto. Z deli nameravajo pričeti že marca.

A. Ž.

„NAŠA KRI“ V TREBNJEM

Člani prosvetnega društva Ivan Cankar iz Velike Loke so pričeli gostovati po občini. Minulo soboto so s Finžgarjevim delom „Naša kri“ uspešno gostovali na Mirni, to soboto ob 19. uri pa bodo nastopili v trebanjskem prosvetnem domu.

NOVE ORGANIZACIJE ZK

Občinska organizacija Zveze komunizma po poslednji močnejši se z dve organizaciji: novo organizacijo bodo ustanovili na Trebelnem, kje na vsem območju krajevnih skupnosti ni bilo organizacije, in na občinskem sodišču. Za še neposrednejši stik z mladimi bo v bodoč skrbel tudi aktiv mladih komunistov.

IZ KRAJA V KRAJ

HRANITE PAPIR! Rdeči križ bo v sodelovanju z ljubljansko Unijo papir servis pripravil akcijo zbiranja starega papirja v večjih krajih občine. Ta papir je marsikje le še v napolni, papirna industrija pa mora odpadni papir celo uvažati. Prvo akcijo zbiranja starega papirja predvidevajo za mesec maj, drugo pa za jesen.

JEZIKOVNI TECAJ IN SE KAJ Trebanjska delavska univerza zbira še danes prijave za začetni tečaj angleščine. Mnogo fantov se zanima za srednjo tehniško šolo strojne smeri. Šolanje v Novem mestu je namreč preveč od rok; če bi jo lahko pripravili v Trebnjem, kot kaže, ne bi manjkalo kandidatov. Vse več izobraževalnih oblik že močno prerašča zmogljivosti te male ustanove.

PRAZNI RAZREDI? Vpis učencev v prvi razred za novo šolsko leto obeta na Trebelnem kaj malo učencev. Kaže, da se bo nabralo le 6 malih šolarjev, le malo boljše kaže na Jelševcu, kjer se jih je vpisalo 11.

Bodo torej nove šole ostale brez učencev?

TRŽNICA SPET V ROKAJ UPRAVE - Vse kaže, da bodo Trebnjem branjevi še nekaj čas prodajali svoje stvari, kjer bo na naneslo. Nekatere rešitve za lokacijo nove tržnice so namreč neprimerni prostor, ki bi sicer prišel v postopku krajevnih skupnosti zaenkrat tu ne koristi, ker ni v zazidalnem ni črtu.

BREZ JUTRANJEGA KOZARČKA - Trebanjska občina poslednje bo več tista bela vrana med občinami, ki so že uveljavile prepoved tčenja alkoholnih pijač v jutranjih urah. Po objavi v skupščinskem Dolenjskem listu bo prepoved točen, alkoholnih pijač veljala ob delavnih dneh do 7. ure. Kazni za gostince, ki bi prekršili odlok, niso majhne. Z odlok se je zavzemal predvsem koordinatorji odbor za boj proti alkoholizmu pri občinski konferenci SZDL, v katerem delujejo zdravstveni delavci in drugi, ki pri svoji strokovnem delu ugotavljajo škodljive posledice pitja navsezgodaj.

Ob 70-letnici Valentina Hribarja, znanega družbenopolitičnega in upravnega delavca iz Sevnice, so mu minuli petek čestitali nekdanji sodelavci in predstavniki družbenopolitičnih organizacij. Na sliki: slavljenec v imenu sodelavcev občinske uprave čestita Zofka Korzen. (Foto: Železnik)

SEVNIŠKI PABERKI

SPET GOSTOVANJE - V okviru abonmajskega gledališkega predstava, ki jih pripravlja Zavod za kulturo, bostovalci Senta Jakobčani z „Drugim svetom“. Nekaj vstopnic je še na voljo. Tokrat bosta dve predstavi: prva bo v sevniškem Partizanu že popoldne ob 16. uri, večerna pa ob 19.30.

turističnem društvu so tožili, da raznih skupin ni bilo mogoče spraviti skupaj, čeprav so to močno želeli.

PO ZOBE K SOSEDOM - Avtobusi iz Krmelja proti Mokronogu so dostikrat podobni zobozdravstveni čakalnici, saj se dosti ljudi vozi k tamkajšnji zobozdravnici. Seveda bi si pot raje prihranili in opravili vse potrebno v domači ambulanti, ko bi bilo to mogoče.

NIMAJO DENARJA ZA REGISTRACIJO - Sevniški gasilci so imeli lani okrog 20.000 dinarjev vzdrževalnih stroškov za orodni voz in avtocisterno. Tehnični pregled in registracija za avtocisterno sta celo že potekla v minulem mesecu, gasilci pa tožijo, da za to nimajo denarja. Nova požarnovarnostna skupnost je sicer ustanovljena, rima pa denarja.

SEVNIŠKI VESTNIK

TREBANJSKE NOVICE

KS Podzemelj: krog vasi z industrijskim tokom se je že razširil

„Za sosedo orjem — ne zmore vsega dela, moža pa ima v Nemčiji,“ je povedal Janez Grabrijan iz Dragošev (na sliki). Delal je v deževnem in mrzlem vremenu, pa ni bil slabe volje. Lep dokaz, da na vasi soseska pomoč živi. (Foto: R. Bačer)

Izterjava prispevka za starostno zavarovanje kmetov povzroča v črnomaljski občini hude težave. Lani 1412 zavezancev ni plačalo tega prispevka. Davčna odmera je znašala 1.880.000 din, do konca leta pa so prejeli le 53 odstotkov tega denarja. Vzrok je predvsem v tem, ker je samo 20 odstotkov zavarovancev kmetov mlajših od 60 let, vsi drugi pa so starejši in za delo na kmetijah nezmožni ali pa malo zmožni. Tako ne pridelajo in ne zaslužijo veliko in davke težko plačujejo. V treh letih, odkar obstaja tovrstno zavarovanje, je črnomaljska občina postala dolžna 1 milijon dinarjev Skupnosti pokojninskega zavarovanja. Zakon sicer občini dovoljuje rubež, toda kaj bi občina s kravo ali zakotno njivo, prizadeti občan pa bi postal še socialno ogrožena oseba!

Krajevna skupnost Podzemelj obsega 11 vasi s 185 gospodarstvi. Razporejene so v ravnini ob Kolpi, kjer se že začenja obkoljski turizem. Zaradi njega, pa tudi samih občanov si je svet KS Podzemelj zastavil vrsto obsežnih nalog.

Te so: elektrifikacija vasi z industrijskim tokom, popravila vseh poti in cest, izgradnja mrliške vežice, razširitev pokopališča itd. Tako se je začel širiti krog vasi z industrijskim tokom. Vaščani so sami opravili vsa dela pri napeljevanju omrežja, prispevali pa so tudi drogeve. Tudi krajevna skupnost je pomagala in sedaj samo še štiri vasi nimajo industrijskega toka.

S prostovoljnimi delom so se občani izkazali pri gradnji mrliške vežice: v delo so vložili več kot 1.200 prostovoljnih ur, za gradnjo pa so porabili okoli 30.000,00 dinarjev. Lotili so se tudi pokopališča. Zemljišče zanj je že odmerjeno, urejeni so tudi lastniški odnosi. Kot kaže, se bodo dela nadaljevala že spomladi.

Ker je pitna voda v teh krajih precej slaba, so na pobočju Kučarja zgradili zbiralnik za vodo. V njem se bo zbralo okoli 150 kubičnih metrov vode. Občane sedaj zanima, kdaj se bo nadaljevala gradnja vodovoda po vaseh, ker ljudje še vedno uporabljajo kapnico. Vodovod je postavljen le na Krasincu, postavili pa so ga vaščani sami. Tudi njihovo delo je podprla krajevna skupnost.

Na območju krajevne skupnosti je še kamnolom. Upravlja ga TGP Metlikw. Prav bi bilo, ko bi s kamnolomom razpolagala tudi KS. Sedaj pride težko do kamna, ker je predrag. Le

tako bi lahko uredili poti, ki so oddaljene od važnejših cest (Prilozje, Boginja vas, Primostek in Otok). Mnoge zanima, kaj je z asfaltiranjem ceste skozi Podzemelj do kopališča na Kolpi. Občani so plačali določen prispevek, cesta pa je še vedno taka, kot je bila. Nedvomno je, da bi na kopališče zavilo precej več turistov, ko bi bila cesta asfaltirana. Tako odgovorni varčujejo še naprej na nepravem mestu in zavirajo turizem.

Borčevska ambulanta

Občinska organizacija ZZZB NOV Metlika je po krajevnih skupnostih razdelila nove štampiljke. Z njihovimi odtisi se bodo borci izkazali, da so člani ZZZB NOV Jugoslavije. Prednost štampiljk je v tem, da imajo člani z njo pravico do dispanserske borčevske ambulante. To sta v Novem mestu organizirali novomeška splošna bolnica in občinska konferenca ZZZB NOV Novo mesto. Ambulanta je odprta vsak torek in četrtek od 14. do 18. ure. Z njeno pomočjo bodo imeli borci od zdravstvene službe precej več koristi kot do sedaj.

Borci lahko dobijo natančnejše informacije v pisarni ZZZB NOV Metlika. Odprta je vsak dan od 7. do 11. ure, razen ob sobotah in nedeljah.

T. G.

Bolj ceniti prostovoljno delo

Temeljna telesnokulturna skupnost je s poletom zastavila delo, odločili pa so se za varčevanje, kjer ga je le mogoče uvesti

Z ustanovitvijo samoupravnih interesnih skupnosti je pravilno ovrednotena tudi telesna kultura kot sestavni del vzgoje mladih in rekreacije delovnih ljudi in občanov. Kljub vsem težavam gre za napredek, zapisan tudi kot ugotovitev na zadnji seji izvršilnega odbora TTKS v Črnomlju.

Temeljna telesnokulturna skupnost je prejela razmeroma mnogo več sredstev, kot jih je bilo fizikalni dejavnosti odmerjenih zadnja leta. Gre pa za denar, ki ga ustvarjajo delovni ljudje, zato se športniki zavedajo, da bodo še vnaprej delovali na prostovoljni osnovi. Na prostovoljni osnovi so tudi vodilna mesta v društvih. Ker so posamezniki že doslej žrtvovali veliko svojega prostega časa za amatersko delo v športu, pa mnogi niso prejeli niti ustne pohvale, bo potrebno amaterizem v prihodnje bolj ceniti. Ustrezna priznanja za sedanje aktivno in minulo delo so v občini tudi za delavce na športnem področju skorodna nuja.

Člani izvršilnega odbora so predlagali varčevanje na vsakem koraku,

najprej pa so sami dali zgled s sklepom, da se odpovedujejo plačevanju sejnin. Isto bo veljalo tudi za vse člane komisij in druge društvene organe. Plačevali bodo le prevozne stroške za člane, ki so oddaljeni nad 5 km; tem bo šlo po sklepu izvršilnega odbora tudi 20 din nadomestila za izgubljen delovni čas.

Po vseh društvih so se začeli (ali pa se bodo v kratkem) intenzivno

ukvarjati z urejanjem internih aktov (pravil, statutov) z registracijo itd. Društvo, ki ne bo imelo teh stvari urejenih do 31. marca letos, ne bo dobilo nobene finančne pomoči od temeljne telesnokulturne skupnosti. Prav tako morajo po sklepu izvršilnega odbora vsa društva do konca marca opraviti občni zbor, na katerem morajo dati podrobno poročilo o delu, poročati morajo o tekmovalnih uspehih, razgrniti svoje finančno poslovanje, izdelati letošnji tekmovalni načrt in celoten delovni program za l. 1975. Ena važnih nalog, ki jih morajo opraviti športna društva, je tudi sestava razvojnega načrta za obdobje 1976-1980.

Ambulanta v tovarni

Najbrž je pri nas malo kolektivov, ki bi imeli zdravstveno službo organizirano na taki ravni kot v semiški tovarni kondenzatorjev. Tu so uredili sodobno ambulanto in jo opremili z več sodobnimi aparati — imajo tudi svoj EKG aparat — ambulanta pa posluje redno vsak dan dopoldne. Posebnost Iskrine zdravstvene službe je tudi v tem, da jo vodi dr. Katica Kvasič, ena redkih specialistov za medicino dela na Dolenjskem. Dr. Kvasičeva je o svojem delu povedala:

„Lahko le pohvalim razumevanje, ki ga kaže Iskrin kolektiv za zdravstveno službo. Razen mene je v ambulanti stalno zaposlena tudi medicinska sestra. Imamo vso potrebno opremo, svoj laboratorij, elektronski aparat za merjenje tlaka in pritiska, komplet EKG aparat itd. Pri nas bolniki ne čakajo. Zjutraj oddajo knjižice,

gredo na delo za stroje ali v pisarno, ko je posameznik na vrsti, pa ga sestra po telefonu pokliče naravnost z delovnega mesta. Tako ne izgubljajo delovnih ur. Na dan pride na pregled po 40 do 60 bolnikov. Delamo

vsak dan od 7. do 13 ure, tako organizacijo pa imajo vpeljano že približno pol leta. Sicer pa je ambulanta v tovarni že celih pet let.“

R. B.

Kje je amaterizem?

Amaterizem je bil pred leti v metliški občini lepo razvit. Redno sta delovali gledališka in folklorna skupina, mladi tamburaši so na nastopih zeli dolge aplavze, vsako leto smo videli na odru igrice, ki so jo pripravili šolski otroci, zivalni so bili lutkarji, modelarji, taborniki itd.

Danes lahko ugotovimo le, da vsega tega ni več. Če hočemo, da bo vse to ponovno zaživelo, moramo najprej spreminiti svoj odnos do ljubiteljske dejavnosti, kajti v preteklosti so dobivali najbolj prizadevni namesto spodbude kritiko, namesto pomoči polena pod noge. Resnica je tudi, da je vse manj ljudi, ki bi bili pripravljeni narediti kaj zastoj, da nismo vzgojili kadra, ki bi lahko uspešno vodil in razvijal amatersko dejavnost, da ni primernih prostorov in zadovoljivih sredstev. Na drugi strani pa je kopica ljudi, ki so pripravljeni delati, a jih nihče ne organizira.

Da tovrstna dejavnost mladino zanima, kaže primer mladine iz Drašič, ki je pripravila igrice Micki bo treba moža. Naj ob tem poudarim, da so bili pri učenju igrice prepuščeni sami

sebi, amaterizem pa zahteva brez dvoma več načrtnosti, vztrajnosti, pomoči izkušenih in ne nazadnje vseh, ki jim mrtvilo na področju amaterizma ni španska vas. Če mladim namreč ne organiziramo načrtne porabe prostega časa, se lahko njihova „svoboda“ izkriji.

Čas bi že bil, da se zadeva premakne z mrtve točke, kajti samo z ugotovitvami in željami ne bomo naredili ničesar — potrebne so akcije!

T. G.

Za red in lepo okolje

Dejstvo je, da je čistoča v Metliki v zadnjih letih močno nazadovala in da je mesto daleč od tistega obdobja, ko je slovelo kot eno najbolj urejenih in snažnih in republik. Nekateri organizacije (Zveza socialistične mladine Slovenije, občinski odbor Rdečega kriza in šole) so sicer v zadnjih letih organizirale nekaj očiščevalnih akcij, vendar brez večjega in trajnega rezultata. Kaže, da je večina Metličanov izgubila smisel za red in lepo okolje. To potrjujejo tudi številne kritike in pisma, ki nam jih pošiljajo nekateri občani in v njih predlagajo, kako naj bi s pomočjo časopisa izobraževali nevestne občane. Problem je verjetno samo v tem, kako disciplinirati tiste, ki nimajo čuta za red in čistočo in ki uničujejo že tako redke zelenice.

Res je, da lahko k lepemu okolju prispevajo tudi hišni sveti. Do sedaj so bili pre malo aktivni. To dokazuje okolica blokov, ki je v marsikaterem delu Metlike sramotno urejena. Zato bi bilo prav, ko bi stanovalci odslej poskrbeli tudi za zelenice, kajti za red in lepo okolje se ne bojujemo samo zaradi nws samih, pač pa tudi za naše goste.

J. PEZELJ

Lani smo pisali, da ni dovolj umetnih gnojil. Letos je drugače, toda zaradi velikih podrazitev umetna gnojila zastajajo v tovarniških skladiščih. Na sliki: kmet gnoji z domačim gnojem. (Foto: J. P.)

SPREHOD PO METLIKI

NI MU ODRGALO ROKE — Pred štirinajstimi dnevi je bilo v Dolenjskem listu zapisano, da je v tovarni Beti odrgalo delavcu roko. Res se je ponesrečil delavec Matkovič, toda pri poškodbi mu ni odrgalo roke, dobil je le večjo rano.

RAZGIBANO DELO RK — Prejšnji teden je pripravil odbor RK Beti skupaj z občinskim odborom RK predavanje za tamkajšnje delavce: Bolniški stalež — splošni gospodarski problem. Predavanja so potekala po temeljnih organizacijah združenega dela.

ŠE NOVICA IZ BETI — V začetku prejšnjega tedna so se zbrali na sestanku člani Zveze komunistov in analizirali politične, gospodarske in ekonomske odnose po 3. seji CK ZKS. Ob koncu so sprejeli stališča in sklepe za reševanje nastalih problemov.

LETO KVALITETE — Leto 75 bodo v Beti proglasili za leto kvalitete, kar obeta še vestnejše in boljše opravljanje dela, na drugi strani pa še natančnejše izdelke, kakor smo jih tudi sicer vajeni iz te belokranjske trikotnažne industrije.

KJE SPIJO METLIČANI?

Neki Metličan se je z avtomobilom zaletel v hišo, prebil zid in s prižganimi žarometi obstal sredi izbe, kjer je spala družina, ki jo je močan hrup spravil na noge. Metličan je zlezal iz avtomobila in zavpil: „Ali vas ni sram spati na cesti?“

ČRNOMALJSKI DROBIR

PETINDVAJSET KANDIDATOV — 17. februarja se je v Črnomlju začel tečaj prve pomoči, ki ga organizira Rdeči križ. Namenjen je šoferskim kandidatom, predavanja v prostorih AMD pa vodijo domači zdravniki.

MAŠKARADNI REKORD — Zadnjih 20 let v Črnomlju ni bilo toliko maskar kot za letošnjega pusta. Na pustni torek proti večeru je bilo po mestu vse polno maskiranih občanov, zvečer pa so se zbrali večinoma v hotelu Lahinja, kjer so izbirali najlepšo masko. Tudi drugi dan se maskare še niso umirile, temveč so po gostilnah „pokopavale“ pusta.

STRELIŠČE ODRPTO — 17. februarja so v okviru letošnjega občinskega praznika na Trgu svobode svečano odprli nove klubske prostore in strelišče. Temeljna telesnokulturna skupnost je s tem veliko pridobila. Po slavnosti so se začela športna tekmovanja v streljanju, kegljanju in šahu med skupinama bratskih občin Duga Resa in Črnomelj.

PRIPRAVE NA PRAZNIK — Prejšnji teden so na več objektih in gradbiščih hiteli z zadnjimi deli, z urejanjem okolice in pripravami za ugoden ali odprtje, ker je bilo v sklopu slavnosti za občinski praznik potrebno dela končati.

DANES STARI TRG, JUTRI VINICA

Danes, 20. februarja, ob 9. uri dopoldne bodo del slavnosti za občinski praznik občutli prebivalci krajevne skupnosti Stari trg. Začela se bodo namreč gradbeni dela pri modernizaciji in asfaltiranju cestnega omrežja skozi Prelesje, Kot in Zagodac.

Jutri, 21. februarja, pa bo prav tako dopoldne slavnost na Vinici, ko bodo položili temeljni kamen in začeli gradnjo poslovno stanovanjskega objekta.

VSİ TRIJE ZBORI

V sredo, 26. februarja, bodo v Črnomlju zasedali zbor združenega dela, zbor krajevnih skupnosti in družbenopolitični zbor občinske skupščine. Dnevni red obsega 12 točk, med katerimi je nekaj odlokov in dogovorov, od ostalih točk pa je najpomembnejša predlog programa javnih del, ki je bil poprej v javni razpravi na terenu. Tehtne predloge in pripombe občanov so skušali upoštevati.

Črnomaljski poročevalec

metliški tednik

Alkoholizem, zlo vse naše družbe

Zato je družba dolžna pomagati tudi pri njegovem odstranjenju, ne le spravljati v žep davek od alkoholnih pijac - Devet pokroviteljev

V Kočevju je bila pred kratkim skupščina kluba zdravljenih alkoholikov. Klub šteje 34 članov - bivših alkoholikov, od katerih jih 24 ne pije več, 10 pa je opazovalcev. Člani se sestajajo enkrat na teden. Udeležba na sestankih je nad 60-odstotna.

Skupščina ni imela le občinski pomen, saj so se udeležili in sodelovali v razpravi oziroma izmenjavi izkušenj razen predstavnikov Centra za zdravljenje alkoholizma Skofljica in Zveze klubov zdravljenih alkoholikov iz Ljubljane še predstavniki klubov ali terapeuti raznih klubov iz vse Slovenije. Ugotovili so, da mnogi

člani, tudi tisti, ki se ukvarjajo s preprečevanjem tega družbenega zla, se menijo, naj bi bili klubi zdravljenih alkoholikov zbirališča in zdravilišča za alkoholike. Tako mnenje je zmotno, saj je treba alkoholika prej zdraviti izven kluba, klub pa mu potem pomaga, da se spet vključuje v družbeno življenje in se tako izogne

pitju alkohola. To pomeni, da je treba osvestiti vse tiste službe, ki se ukvarjajo z zdravljenjem alkoholikov.

Pri zdravljenju alkoholikov je zelo pomembna ne le pomoč družine alkoholika, ampak tudi pomoč delovnih organizacij, ki imajo alkoholike, tako alkoholikom kot zdravstveni službi in klubom. Take pomoči in razumevanja je vedno več tudi v kočevski občini, saj je bilo med pokrovitelji skupščine kluba kar devet največjih kočevskih delovnih organizacij.

Na skupščini so izvolili nov upravni in nadzorni odbor kluba, medtem ko bodo predsednika kluba izvolili na prvi seji upravnega odbora.

J. PRIMC

Na fotografiji so vsi učenci osnovne šole Kočevje, ki so prejeli letošnje šolske nagrade in pohvale za najboljše literarne, likovne in fotografske prispevke ter glasbeno izvajanje. (Foto: France Brus)

Nagrade mladim ustvarjalcem

Vsako leto ob Prešernovem dnevu podelijo na osnovni šoli Kočevje Prešernove nagrade

S peštrim kulturnim programom so počili učenci osnovne šole Kočevje spomin na velikega pesnika Franceta Prešerna, katerega pesmi so tudi v najtežjih dneh naše revolucije vodile borce za osvoboditev

domovine in ohranitev slovenske besede in pesmi.

Zanimiva posebnost šolske proslave je bila gostja Stelka Droljeva, ki je na umetniški način prikazala učencem in drugim udeležencem proslave nekaj najlepših Prešernovih pesmi.

Vodstvo šole je na tej svečanosti podelilo knjižne nagrade in pohvale učencem, ki so poslali najboljše prispevke na razpisni Prešernov nagradni natečaj. Za literarne prispevke je prejelo nagrade 17 učencev, za likovne prispevke dva učenca, za glasbeno izvajanje na klavir in harmoniko trije ter en učenec za lepo izdelano fotografijo.

Ob zaključku proslave so tudi člani Lovske družine Mala gora Kočevje podelili svoje značke petim učencem, ki so napisali najboljše spise o lovski razstavi, ki je bila jeseni v domu telesne kulture v Kočevju.

VILKO ILC

IGRA ZA ŠOLARJE

ZKPO Kočevje bo organizirala jutri, 21. februarja, ob 13.30 in 17. uri gostovanje članov Mladinskega gledališča iz Ljubljane, ki bodo odigrali za kočevske otroke ter otroke iz Podpreške in Trave igrice francoskega pisatelja Marcela Acharida "Hočete igrati z mano". Obe predstavi bosta v Seškovem domu v Kočevju. Igrico je prevedela v slovensščino Alenka Moder. Režija, glasbena oprema, scena in kostumi pa so delo Franceta Jamnika.

V. I.

Solidarni upokojenci

Na Kočevskem so se solidarnostne akcije za pomoč Kozjanskemu udeležili tudi upokojenci. Pobudo za pobiranje prostovoljnih prispevkov med upokojenci je dal upravni odbor društva.

Akcija je trajala dva meseca. V njej je sodelovalo 22 upokojencev, ki so zbrali skupaj 28.358 din. Denar so odvedli usklajevalnemu odboru za odpravo posledic potresa na Kozjanskem. Pri zbiranju sredstev so bili zelo požrtvovalni: Edo Tome iz Osilnice, Stane Gabrič iz Kočevske Reke, Marija Ozbolt iz Kočevja, Milka Turk iz Drage, Jože Veselič iz Livolda in še nekateri.

V tej človekoljubni akciji so se izkazali predvsem tisti, ki imajo majhne pokojnine. Največji znesek (200 din) je prispevala Marija Levstik iz Livolga. Upokojenska akcija za Kozjansko je dobro uspela, pri čemer je večina upokojencev na Kočevskem dokazala svojo solidarnost.

DROBNE IZ KOČEVJA

DROBIZ SE JE VRNIL - Sedaj je lažje pri ravnih nakupih. Minule dni so bile s tem težave, ker posebno dopolnne nisi mogel menjati denarja. V trgovinah in gostilnah si moral potem še kaj kupiti ali zaužiti, da je prišel nakup na "okroglo", če je šlo za gosta v gostišču, pa je lahko tudi on prišel ven "okrogel".

KODEKS - AVTO-MOTO društvo Kočevje je dalo svojim članom poleg društvenega materiala tudi prospekt življenjskega zavarovanja Zavarovalnice SAVA iz Ljubljane. V njem so podrobno popisane vse možnosti zavarovanja; podkrepljene pa so s tabelami. Prospekt je popestren z barvnimi slikami reprodukcij slik Maksima Gasparija. Je zelo ličen in strokovno izdelan. Voznikom motornih vozil je društvo AMD Kočevje priložilo k materialu članstva tudi zakon o temeljnih varnostnih v cestnem prometu in knjižico Kodeks etike udeležencev v cestnem prometu.

NOVI ČLANI - V komisiji za opravljanje izpitov za voznike motornih vozil vseh kategorij za občino Kočevje in Ribnico, ki ima sedež v Kočevju, bo prišlo do kadrovskih sprememb. Predlogi so že dani v potrditev občinam. O sestavi nove

komisije bodo poročali, brž ko bo potrjena.

KLAVRNO ZA PRAZNIK NORCEV - Pust je minil v Kočevju kaj klavrnou. Razen nekaj pustnih plesov po gostinskih obratih v soboto ni bilo nobenih prireditev. Na sam pustni torek pa še to ne, ker se vsi izgovarjajo na drage godbenike. Domača godba stane najmanj stari milijon dinarjev, lokali pa premorejo komaj do 300 sedežev. Tako je lahko zračunati, koliko velja samo godba za enega gosta.

občan vprašuje

medved odgovarja

- Kam pa dirkaš s plinsko masko? Saj se ni začela vojna!
- V bar motela Jasnica, kjer je spet predavanje nekoga značnega političnega delavca. Vendar tam tako smrdi po scalini, da brez maske komaj dihaš.

SPREMEMBE VODSTVA

Izvršni odbor občinske konference SZDL Kočevje je razpravljal o prošnji predsednika Janeza Merharja, naj ga razreši te dolžnosti. To prošnjo ponavlja predsednik že okoli dve leti.

Izvršni odbor je predlagal, naj bi prošnji ugodili in predsednika razrešili že na prihodnji seji konference. Hkrati je bilo predlagano, naj bi posle predsednika prevzel Nace Karničnik, dosedanji sekretar konference SZDL, medtem ko naj bi za sekretarja konference izvolili Petra Šobarja, zdaj direktorja Delavske univerze Kočevje.

POMOČ DO POKLICIA

Na osnovni šoli Kočevje bodo v kratkem pričeli za učence osmih razredov predvajati filme o poklicih. S prikazovanjem filmov in razgovori o zanimivostih, težavah in odgovornosti v posameznih poklicih želijo učencem pomagati pri izbiri poklica.

V. I.

ŠOLARJI V PRAGOZDU

Na osnovni šoli Kočevje že dve šolski leti uspešno deluje gozdarski krožek, ki ga vodi diplomirani inženir gozdarstva Anton Prelesnik. Krožek obiskujejo učenci višje stopnje, ki jih veselita gozd in narava.

Ker je bilo med zimskimi počitnicami vreme kolikor toliko ugodno, so člani gozdarskega krožka in pionirji Planinskega društva izvedli dvodnevi pohod po gozdovih Stojne. Prvi dan, 26. januarja, so si ogledali izvir reke Rinže ter po naporni hoji dospeli le v koči in tam prenočili.

Drugi dan so pohod nadaljevali skozi pragozd ob Leonorine je ne. Ogledali so si tudi njeno notranjost. Prijetno utrujeni in polni lepih vtisov smo se nato vrnili domov.

J. PODRŽAJ

Priznanja šoferjem

Krapežu in Mišetu plaketa bratstva in enotnosti

Pred nedavnim je bil v prostorih restavracije NAMA občni zbor Zveze šoferjev in avtomobanikov Kočevje-Ribnica. Na njem so pregledali dosedanje delo s področja šolanja poklicnih voznikov motornih vozil, kakor tudi sodelovanje z organizacijami, ki se ukvarjajo z vzgojno in preventivno dejavnostjo v prometu. Na občnem zboru so sprejeli tudi nova pravila o organiziranosti, letni delovni in finančni načrt ter izvolili nov upravni odbor. Predsednik ZSAM Slovenije Mirko Novak je vse prisotne obvestil, kateri poklicni vozniki bodo imeli benefi-

ciran delovni staž. To vprašanje je bilo namreč že vrsto let na dnevnem redu raznih sestankov te organizacije.

Ob zaključku so podelili diplome in priznanja za delo v organizaciji. Za 10 let članstva so prejeli priznanje trije člani, za 15 let pa 6 članov. 5 članov je prejelo srebrni, 2 člana zlati znak ZSAM, kar 10 članov pa plaketo tovarištva.

Visoko odlikovanje ZSAM, plaketo bratstva in enotnosti II. reda, sta prejela Konrad Miše in Pavle Krapež.

F. BRUS

Predsednik ZSAM Slovenije Mirko Novak predaja priznanje Jozetu Ponikvarju, predsedniku šolske komisije ZSAM Kočevje-Ribnica. (Foto: F. Brus)

Razstavo slik mladega ribniškega samouka Antona Cebina v Petkovi galeriji v Ribnici si je ogledalo veliko odraslih, še več pa mladine. Ze otvoritve se niso udeležili le Ribničanje, ampak tudi Lončarji, Sodražani in drugi. (Foto: J. Primc)

Domači samouk v Petkovi galeriji

Petkova galerija odpira vrata tudi domačim samoukom

V počastitev letošnjega Prešernovega dne je v Petkovi galeriji v ribniškem gradu razstavljal mladi slikar samouk, sicer trgovski pomočnik, Anton Čebina iz Ribnice. Razstavil je olja in akvarele.

Predsednik ribniške samoupravne interesne skupnosti za področje kulture prof. Janez Debeljak, ki je govoril na otvoritvi razstave, je Čebina ocenil kot iskrenega samo-

rastnika, čigar delo je po vsebini in izrazu odsev domače Ribniške doline.

Nadalje je govoril o življenju in delu našega velikega pesnika Prešerna, ki je nabiral prvo učenost prav v Ribnici. Na Stekličkovih hiši, kjer je hodil Prešeren v šolo, so Ribničani lani odkrili spominsko ploščo. Prešeren je bil odličan učenec, zato je bil vpisan v zlato knjigo odličnja-

kov. Prav po tem zgledu so na ribniški osemletki dr. Franceta Prešerna uvedli zlato knjigo odličnjakov, v katero vpisujejo učence, ki vseh osem razredov osnovne šole izdelajo z odličnim uspehom.

V kulturnem delu sporeda ob otvoritvi razstave so sodelovali še harmonikarji glasbene šole in pevski zbor osnovne šole Franceta Prešerna iz Ribnice.

J. P.

Spet: »Slabo pripravljen zbor«

Kritika naj bo objektivna - Kriv je stari izvršni odbor OO sindikata

V 6. številki Dolenskega lista smo pod naslovom "Slabo pripravljen zbor" brali o občnem zboru osnovne organizacije sindikata ribniške občinske uprave. Strinjam se s piscem, da je bil zbor slabo pripravljen, kar je bilo posledica dela izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata v prejšnjem sestavu, ki je bil premalo dela-

nih kongresov pa ni bilo preprosto in je zahtevalo veliko dela članov izvršnih odborov OOS, ZK in mladinske organizacije v delovnih skup-

nostih. Izredna skrb je bila posvečena kadrovanju v nova vodstva OOS. Pri vsem tem pa je vodstvo občinskega sindikalnega sveta krepko sodelovalo.

Z zadovoljstvom ugotavljamo, da je novo sindikalno vodstvo v občinski upravi na čelu s predsedniko Vido Grilovo začelo z delom na pravem koncu. To pa je tudi jamstvo za uspešno delo v bodoče.

KAREL ORAZEM

Proizvodni obrat na Goro

Le tako bi rešili pet vasi propadanja

Vas Kračali, ki mej z Notranjsko, je zelo oddaljena od Sodražice in še bolj od Ribnice. Zato je občanom skoraj nemogoče hoditi v službo, posebno pozimi, če zapade mnogo snega. Iz Kračalov hodijo v službo zato samo dva moška in dve ženski.

Vas Kračali, ki šteje sicer 17 števil, hitro nazaduje: štiri hiše so že prazne, tri pa se bodo kmalu izpraznile. Mladina zapušča vas in se ne vrača.

Ostali prebivalci se kme-

tujejo, čeprav kmetijstvo ni donosno. To ugotovitev potrjuje tudi dejstvo, da ostajajo na vasi le še stari ljudje, ki ležejo večinoma že na peč.

Zelja vaščanov je, da bi v vasi ustanovili proizvodni obrat. To je tudi edina možnost, da bi mladina ostala doma. Obrat bi bil lahko v preurejeni stari šoli oziroma v njenem novem prizidku, ki sicer še ni popolnoma dograjen. Z ustanovitvijo obrata bi bila rešena propada vsa Gora, ki šteje skupaj pet vasi.

Novice iz Ortneka

VODA TEČE V HRIB - Preko Ortneka že teče voda v hrib na Velike Poljane. Velikopoljanci so pokazali, kaj zmorejo in kaj pomeni, če so složni. Pohvala in čestitke veljajo vsem vaščanom, ki so kakorkoli pripomogli do te zmage, posebno pa vodji vseh vodnih del Jozetu Andoljšku, ki se je ves posvetil temu delu za blaginjo vseh vaščanov. Tudi gornji in dolnji Podpoličani gradijo vodovod. Zelim jim prav takih uspehov, kot so jih dosegli Velikopoljanci.

ELEKTRIKA ZA FINKOVO - Napeljujejo tudi elektriko v vasico Finkovo. Upamo, da bo tudi v tej vasi kmalu zasvetila elektrika in bodo zaropotali električni stroji v gospodarstvu, televizija pa jim bo odprla okno v svet.

PRVI LETOSNJI IZLET - Za začetek letošnje izletniške sezone bodo ribniški vandrovci v nedeljo, 9. marca, obiskali Cerčno in bolnico „Franjo“. Potovali bodo preko Idrice.

je, vračali se bodo preko Skofje Loke.

V. P.

medved odgovarja

- Po čem sklepaš, da ribniški vodja delegacije za ustanovitev občinske skupnosti za socialno skrbstvo ni prebral materiala?

- Ker je delegatom napisal, da vabilo velja tudi kot pooblastilo delegatu, čeprav je bilo pooblastilo priloženo materialu za sestanek.

Potrebni so pregledi

Ribničanje opozarjajo, da bi morala samoupravna stanovanjska skupnost bolje gospodariti z družbenimi stanovanji, predvsem pa skrbeti za njihovo vzdrževanje. Za vzdrževanje stanovanj so predvideni normativi, vendar jih skoraj nihče ne upošteva: niti stanovanjska skupnost niti stanovalci. Po teh normativih so namreč dolžni plačati nekatera vzdrževalna dela sami stanovalci, druga pa stanovanjska skupnost iz dela sredstev, ki se zbirajo v obliki stanarin.

Te normative je treba bolje spoštovati predvsem zato, ker se sicer dela škoda. Tako je na primer bolje okno prepleskati kot dopustiti, da segnje in bi bilo treba potem kupiti novega. Novo okno bo gotovo dražje, kot bi bilo pleskanje. Podobno velja tudi za druge dele stanovanja.

Če se stanovalci sami oziroma hišni sveti ne spomnijo, kaj je treba po določenem času popraviti, naj to stori samoupravna stanovanjska skupnost. Nekateri stanovalci bi se sicer pritoževali, češ da je stanovanje nedotakljivo in da ne puste komisiji vstopa. To bi storili gotovo prav tisti, ki najmanj varujejo stanovanje in naprave v njem, medtem ko bi ostali tak poseg pozdravili. Zaradi pravočasnega vzdrževanja je namreč manj stroškov, zato bi bilo treba stanarine tudi manj podraževati. Ob takih pregledih pa bi odkrili še druge pomanjklivosti (na primer, da puščajo pipe ali da teče voda v stranišču itd.), ki spet zvišujejo stanovalcem stroške (za vodo in drugo).

Vendar je povsem gotovo, da komisije ne bi smele vpadati v stanovanja nenapovedane, saj bi tudi sicer redoljubne stanovalce lahko presenetile v najmanj primeren trenutku in jih spravile v nevšečen položaj. Razen tega bi se najavitev komisije zalegla, da bi mnogi stanovalci kar sami od sebe uredili pomanjklivosti, ki so jih dolžni sami odpraviti.

P-c

KOMISIJA ZA PRAZNIK

Na zadnji seji predsedstva občinske skupščine Ribnica, ki je bila 10. februarja, so imenovali komisijo, ki bo organizirala proslavo letošnjega občinskega praznika. Predsednik komisije je podpredsednik občinske skupščine Janez Novak.

Pripoved kmeta Gregoriča

Zadnji spomin 95-letnega Janeza Gregoriča

In tedaj sem to orožje dal partizanom. Pozno popoldne 16. maja 1942 je v zvoniku farne cerkve na Taboru udarilo plat zvozna. Zvonilo je dolgo in klicalo na pomoč. Ljudje so mislili, da kje gori, zakaj na nebu so se svetili rdeči oblaki in ugasnili z večerno zarjo. Travnški gasilci so bili mahoma nared. Odhiteli so z motorno črpalko gasit nekam proti Hribu. Iz zvonika pa so začeli belogardisti streljati nanje. Izbrali so si izvrstno strateško ročko, na griču s cerkvi, pokopališčem in župniščem, kjer so se utrjevali.

Tisti dan smo bili vsi zmedeni. Vse je brezglavo tekalo sem in tja. Nekateri so se začeli skrivati doma, drugi so bežali v gozd, zakaj začelo se je govoriti,

Slikar Dušan Matoh in njegovo delo „Ribniška četa“, ki prikazuje ustanovitev ribniške čete pod Velbom v Veliki gori. Verno so prikazani borci čete s komandirjem Filipom Tekavcem (ima rusko kapo na glavi) in takratnim okrožnim partijskim sekretarjem Jožetom Šeskom. (Foto: J. Primc)

OBISK PRI RIBNIŠKEM SLIKARJU SAMORASTNIKU

»Morda sem se mlad res odločil napak«

Zdaj pa je za šolo prekasno, ker so tu otroci - Časi stradalajočih umetnikov so minili - Slike bo prodajal šele po razstavi - Deset let dela tudi za ribniško »Spominkarstvo«

30-letni Dušan Matoh iz Ribnice bo v počastitev praznika občine Ribnica prihodnji mesec razstavljal svoje slike v Petkovi galeriji v ribniškem gradu. To je že tretji domači samouk, ki se bo predstavil v Petkovi galeriji. Pred kratkim smo ga obiskali, da bi ga predstavili našim bralcem.

DL: - Kdaj ste začeli slikati in kakšnih del ste se najprej lotili?

ODG: - Veselje za risanje sem imel že v osnovni šoli. Vsi učitelji so me pregovarjali, naj grem vsaj v šolo za umetno obrt. Vse pa se je zasukalo tako, da sem poročen, imam dva otroka, zaposlen pa sem pri Službi družbenega knjigovodstva v Ljubljani, kjer dela tudi žena.

DL: - V našem časopisu smo vaših že prikazali vaše izdelke iz

lesa oziroma na lesu, ki so bili prav umetniško izdelani. Zakaj rajše ne ostanete pri umetniški obdelavi lesa, saj so se vaši spominki mnogim zelo priljubili?

ODG: - Tisti moji Ribničani s krožno in oblečeni, visoki pol metra in več, niso bili kipi, ampak spominki oziroma „manekeni“, kot jim rečem jaz. Delal sem spominke, poslikaval lesene krožnike, izgal v lesu vejiko sliko Ribnice, vendar vse

to ni prava umetnost. To je le dekorativna ali pa ljudska umetnost oziroma ribniška umetnost. Taka umetnost na primer ne more biti nikoli predstavljena v Moderni galeriji, zato zame tudi ni prava umetnost.

DL: - Kdaj ste se lotili torej slikanja na platno in kaj pravijo o vaših slikah kritiki oziroma umetniki?

ODG: - Prve slike na platno sem „namahal“ pred dvema ali tremi leti. Pokazal sem jih kritiku Mesnelu, ki je polhalil moje slike in mi hkrati še marsikaj svetoval, kar skušam pri slikanju upoštevati. Priporočil me je tudi znanemu slikarju Jožetu Centi iz Ribnice, ki mi je dejal, da me bo priporočil v šoli oziroma na akade-

miji za likovno umetnost. Vendar je prekasno: imam že dva otroka, treba je delati zanj. Za redno šolo sem prestar, pač pa bi se lahko udeleževal kakšnih tečajev pri akademiji. Pravi čas za akademijo sem zamudil. Morda sem se takrat odločil napakno, morda mi niso znali prav svetovati... Kar je, je. Slikarstvo mi bo poleg redne službe zabava. Danes ni več takih umetnikov, kot je bil Van Gogh, ki je stradal, da je lahko kupil barve in platno.

DL: - Kakšna je glavna vsebina vaših slik?

ODG: - „Ribniška četa“ prikazuje ustanovitev te čete pod „Velbom“ v Veliki gori: „Krst pri Savičih“ prikazuje boj Crtomirovih in Valjunovih vojakov; „Tihozitje“ in „Vrizec“, je kritik Mesnela zelo dobro ocenil. Razen tega sem naslikal več krajin in aktov, poizkusil sem pa tudi že z abstraktnim slikarstvom.

DL: - Bi želeli še sami kaj povedati o svojem delu in načrtih?

ODG: - Želim, da sem od lani član Društva likovnih samorastnikov v Ljubljani. Člani društva imamo svoj atelje, lahko ceneje kupujemo slikarske potrebščine in imamo nekatere druge ugodnosti. Vse to mi je prišlo zelo prav, posebno dokler sem imel le enosobno stanovanje in sem moral slikati v glavnem doma v Ribnici. Želim si pa tudi, da bi kasneje razstavljal v Likovnem salonu v Kočevju in še kje.

JOŽE PRIMC

DIM DUŠI

Več ko je v Ribnici centralnih ogrevanj, bolj je onesnaženo okolje in občani težje dihaajo. Včasih se dim vali čisto pri tleh, da starejši in bolne kar duši. Še pred približno desetimi leti takih težav ni bilo. Razen centralnega ogrevanja onesnažujejo zrak tudi druge peči.

Gradnja doma JLA v Ribnici hitro napreduje, ker uporablja izvajalec del SGP Grosuplje pri delu tudi precej mehanizacije in ker pravo pomladansko vreme, čeprav je po koledarju zima, omogoča delo. (Foto: J. Primc)

z neje dezertiralo in znova šlo na nasprotno stran.

ZEMLJO KMETOM

Tiste majske dni je komisar Matevž Hacé govoril Potočano pod Kovačevim hramom pred Kapčevo gostilno v Travniku o Osvobodilni fronti, novi ljudski oblasti in agrarni reformi, ki jo bodo začeli izvajati že naslednje dni. Najprej bodo razdelili zemljo odseljenih Kočevarjev v vaseh Lazec, Podreska in Draga, zatem pa še drugod. Vsi so mu zaupali, saj je bil Matevž vendar sam delavec in kmet, ki najbolje ve, kaj čutijo in želijo. Kmalu zatem je iz Loškega potoka krenilo osemdeset ljudi proti jugu, kjer je Matevž res začel deliti zemljo. „Jaz nisem šel z njimi, zakaj imel sem dovolj dela in skrbi s svojim gruntom,“ je zaključil kmet Gregorič. Vendar so se mu zdeli spomini na te dni tako umevni, da jih je ohranil do svojih zadnjih dni.

Smeli je izpustil župnika Pravharja in kaplana Puharja, ostali jetniki pa so z njimi odšli v partizane. Toda več jih je po-

bo vse zmllel. Toda kaplan, župnik in županov sin niso marali nič slišati o tem. Zato so partizani mahoma sklenili obroč v vznožju griča in iz vseh strani začeli pritiskati na vrh. Streljanje se je bolj in bolj razplamtevalo. V hudem boju so partizani vrgli belogardiste iz obzidja, zavzeli župnišče, malo cerkev in pokopališče. Belogardisti so se zatekli v glavno cerkev in zavlekli v zvonik. Partizani so jih znova pozvali k vdaji, pa zopet nič. Noro so streljali iz line zvonika.

„Tedaj so partizani nanosili kup sena in slame pred vrata zvonika. Videl sem. Tudi Znidarjev Korle je tekel z velikim šopom sena. Zakurili so, zažgali vrata in dim je potegnil v zvonik, da je iz lin puhalo kakor iz tovarniškega dimnika. Bili so začeli kihati in jokati. Na ves glas so prosili usmiljenja. In partizani so jim popustili. Odnehali so s streljanjem,“ je povedal kmet Gregorič.

Partizani so obkolili cerkev. Cerkvena vrata so se odprla in

Privabiti ljudi k nam

Več ko nas bo, hitreje bomo napredovali - Odganjanje ljudi pa pomeni zapiranje vase in propad

Komu pripadajo zemljišča v Ortneku? To vprašanje je še vedno odprto in vsak se izogiba nanj odgovoriti. V Ortneku je veliko sveta, ki se spreminja iz nekdanje rodovitne zemlje v puščo in močvirje. Nikogar ni, ki bi se resno zavzel za ta lepi kos Ortneške doline, ki ima veliko prednosti za turizem. Smo v objemu bogatih in lepih smrekovih gozdov ob asfaltni cesti, ki pelje preko Kočevja in Delne na morje. Tu teče bister potoček, ki je nekdam veljal za ribiški raj, saj je bilo ob njegovih bregovih vedno dovolj ribičev, ki so radi predvsem ob nedeljah tu namakali. Danes je nekdam privlačni Ortnek pozabljen...

Slišati pa je, da se za kos zemlje v Ortneku, in sicer za bivši zelenjavni vrt, zanima znani Ortnečan, ki bi si tu rad postavil hišico z majhnim vrtom. Naletel pa je na nasprotovanje, namesto da bi se veselili obnovitelja ortneške romantike in mu nudili vso pomoč, ker bi poživil zapuščen kottiček našega nekdanj čislana.

negi kraja. Vsako zamisel o odganjanju romantike Ortneka bi morala biti podprta s pomočjo. Le tako bomo vrtili Ortneku tisto veljavo, ki jo je kdaj imel.

Posebnega zanimanja za Ortneku ni, ker nima gospodarja in sicer vsak boji neveselosti, pa tudi za tisti občani in neodločni občinski organi. Smo kratkoročno in samosvoji, zato nam grozi bomo izgubili tudi trgovino. Tudi bo naš kraj propadel. Vendar ga lahko rešimo, če ne bomo odganjali svojih ljudi iz naših krajev.

TRIKRAT LOČENO

V kratkem bodo predvidoma ločene seje zborov občinske skupščine Ribnica, nato pa še skupni zbor krajevnih skupnosti bo drugim razpravljal o reorganizaciji krajevnih skupnosti in prenosu komunalnih del, zbor združenja dela o položaju v gospodarstvu, družbeno-politični zbor pa o javljanju ustave v krajevnih skupstih in (T)OZD ter o prenosu javnih skupnosti. Na skupnem bodo na dnevnem redu tudi drugi dogovori in samoupravni zaključki.

ZAVAROVANA ŽIVINA

Letos bodo prvič v ribniški občini organizirali zavarovanje živalskega sveta. Skupno bo zavarovanih predvidoma 800 dobitnikov. To je potrebno zato, ker bodo veterinarske storitve leto dražje za 231 odstotkov, kar pomeni kmeta velik strošek. Zavarovanje veljalo za pogin in za zdravstvene živili. Vsak kmet bo plačal za 150 dni zavarovanja, skupno pa 86 din za glavo, po 30 dni bo dodala še kmetijska zadruga.

PREDAVANJA ZA KMETE

Do konca februarja se bodo območjih Ribnica, Dolenjske, Loški potok, Sodražica in Ortočje ribniški občini zvrstila predavanja kmetu o upravljanju in vzdrževanju traktorja, o higijenskem pridobivanju mleka in gnojenju travnikov, o strokovnjaki Kmetijskega inštituta in ljubljanskih mlekar.

RAZVILI SO PRAPOR

Pred začetkom obnove osnovne organizacije sindikata Donitu Sodražica, ki je bil ustanovljen 26. januarja, so imeli pred slovesnost. Nekdanji predsednik občinskega sindikata Janez Lesar je v sindikalni organizaciji Donitu Sodražica prapor, ki je bil ustanovljen bivšega občinskega sindikata sveta Sodražica. Tovarš Lesar ob izročitvi prapora med drugim dejal, naj bo članom sindikata prapor spodbuda za nadaljnje delo. Osnovna organizacija prapora v Donitu je verjetno ustanovljena, ki ima svoj prapor, kar so lahko ponosni.

PROSTA DELOVNA MESTA

OZD DANA

TOVARNA RASTLINSKIH
SPECIALITET IN DESTILACIJA
MIRNA

Komisija za medsebojna razmerja objavlja naslednja prosta delovna mesta:

1. DELOVNO MESTO PLAN IN ANALIZE
2. 2. TEHNOLOGA ZA DELO V PROIZVODNJI IN RAZVOJU
3. 2. KEMIJSKA TEHNIKA ZA DELO V LABORATORIJU
4. SKUPINOVODJA V PREDELAVI SADJA
5. VODJA POLNILNICE
6. NABAVNI REFERENT
7. 2. PRODAJNA REFERENTA
8. ADMINISTRATOR
9. VODJA AVTOPARKA
10. SKUPINOVODJA KLJUČAVNICARJEV
11. SKUPINOVODJA AVTOMEHNIKOV
12. SKUPINOVODJA ELEKTRIČARJEV
13. SKUPINOVODJA KURJAČEV PARNIH KOTLOV
14. SKLADIŠČNIK POLIZDELKOV
15. SKLADIŠČNIK IZDELKOV
16. POMOČNIK SKLADIŠČNIKA POLIZDELKOV
17. VODOVODNI INSTALATER
18. TRGOVSKI POTNIK ZA PRODAJO INTERROM PROIZVODOV ZA PODROČJE SLOVENIJE IN HRVATSKE
19. FAKTURIST
20. 2. EVIDENTICARJA
21. 2. VRATARJA - ČUVAJA

POGOJI:

- Pod 1.: diplomirani ekonomist s 3 leti izkušenj na podobnem delovnem mestu.
Pod 2.: visoka ali višja izobrazba iz kemije ali živilske tehnologije; praksa zaželena.
Pod 3.: srednja šola kemijske smeri z opravljenim pripravniškim stažem.
Pod 4.: srednja šola kemijske ali kmetijske smeri s 3 leti izkušenj.
Pod 5.: srednja šola kemijske ali kmetijske smeri s 3 leti izkušenj.
Pod 6. in 7.: srednja šola in 3 leta izkušenj v komercialnih poslih, delo je pretežno terensko. Zaželeni moški.
Pod 8.: srednja šola in 3 leta izkušenj ali poklicna šola in 5 let izkušenj.
Pod 9.: srednja prometna šola ali VKV avtomehanic s 3 oziroma 5 leti izkušenj.
Pod 10., 11., 12.: VKV ali KV ključavničar, avtomehanic, električar s 3 oziroma 5 leti izkušenj.
Pod 13.: VKV ali KV kurjač parnih kotlov z avtomatiziranim kurjenjem in 3 oziroma 5 leti izkušenj.
Pod 14. in 15.: KV delavec trgovske stroke ali skladiščnik z izpitom in 3 oziroma 5 leti izkušenj.
Pod 16.: PK delavec in 5 let izkušenj pri delu v skladišču.
Pod 17.: KV vodovodni instalater in 3 leta izkušenj.
Pod 18.: srednja ali poklicna šola trgovske stroke in 5 oziroma 7 let izkušenj v komercialni stroki.
Pod 19.: srednja ali poklicna šola s 3 oziroma 5 leti izkušenj.
Pod 20.: poklicna administrativna šola ali ustrezen tečaj z izpitom in 5 oziroma 7 let izkušenj.
Pod 21.: osnovna šola, moralno neoporečnost.

Za vsa delovna mesta se zahteva 3-mesečno poizkusno delo. Vsa delovna mesta se zasedajo za nedoločen čas, razen pod točko 19, ki se zasede za določen čas 1 leto.
Osebnih dohodkov po sporazumu o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Rok za sprejetanje prijav je 15 dni po objavi. Prijave z dokazili o strokovnosti pošljite v splošni sektor „DANE“, tovarne rastlinskih specialitet in destilacije, Mirna.

PROSTA DELOVNA MESTA

SKUPNOST POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA V SR SLOVENIJI
PODRUŽNICA NOVO MESTO

RAZPISUJE
PROSTA DELOVNA MESTA:

1. SAMOSTOJNEGA REFERENTA ZA POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE,
2. SAMOSTOJNEGA REFERENTA ZA MATIČNO EVIDENCO,
3. PRIPRAVNIKA Z VIŠJO ŠOLSKO IZOBRAZBO,
4. ADMINISTRATORJA INVALIDSKE KOMISIJE.

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:
Pod 1. točko: višja šolska izobrazba, pravne ali upravne smeri in 3 leta delovnih izkušenj.
Pod 2. in 3. točko: višja šolska izobrazba pravne ali upravne smeri.
Pod 4. točko: dvoletna administrativna šola ali osemletka, in enoletni strojepisni tečaj - znanje strojepisja.
Kandidati naj pošljejo prijave z ustreznimi dokazili Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji, podružnica Novo mesto, Prešernov trg 9. Prijavni rok je 15 dni po objavi razpisa.

ZBOR VARČEVALCEV!

Ljubljanska banka
PODRUŽNICA
ČRNOMELJ

Vse varčevalce LB-podružnice Črnomelj vabimo na I. zbor varčevalcev, ki bo dne 27. 2. 1975 ob 16. uri v sejni sobi občinske skupščine Črnomelj, dne 27. 2. 1975 ob 16. uri v sejni sobi občinske skupščine Črnomelj.

Zbor bo potekal po naslednjem dnevnem redu:

1. Udeležba občanov - varčevalcev v soodločanju pri določenih poslih banke.
2. Poročilo o dosedanjem delu odbora varčevalcev.
3. Poročilo o proslavi aktivnosti Ljubljanske banke v poslovanju s prebivalstvom per 31. 12. 1974 (za banko kot celoto in podružnico banke).
4. Načrt sredstev in kreditov prebivalstva za leto 1975.
5. Volitve:
  - a. odbora varčevalcev,
  - b. delegata v svet varčevalcev banke.

Po novi ustavni ureditvi Jugoslavije so pridobili varčevalci bank pravico, da na podlagi svojih hranilnih vlog soodločajo o tistem delu poslovanja banke, ki zadeva gospodarjenje z njihovimi sredstvi.

LB podružnica Črnomelj

ZA NAKUP STANOVANJ V ČRNOMLJU

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE ČRNOMELJ, enota za gradnjo stanovanj, razpisuje na podlagi pravilnika o kreditiranju stanovanjske gradnje

II. NATEČAJ

A. POSOJILA ORGANIZACIJAM ZA NAKUP NAJEMNIH STANOVANJ ZA DELAVCE V RAZPISNI VSOTI
DIN 2.000.000,00

Posojilo za nakup najemnih stanovanj za delavce lahko najamejo OZD, TOZD, DPS in ostale organizacije (v nadaljnjem besedilu - organizacije), ki združujejo sredstva za stanovanjsko gradnjo po družbenem dogovoru. Organizacija dobi posojilo na podlagi razpisa, če izpolnjuje naslednje pogoje:

- da kupuje stanovanja v okviru občinskega programa stanovanjske graditve,
- da sodeluje s 130-odst. lastno udeležbo k zaprosenemu znesku,
- da je sposobna vračati posojilo.

Odplačilna doba za posojilo bo določena po kreditni sposobnosti organizacije, vendar ne more biti daljša od 20 let. Obrestna mera je 4%.

Posojiljemalec začne posojilo vračati takoj po izkoriščenju, najpozneje pa v enem letu po sklenitvi pogodbe.

B. POSOJILO ZA ZIDAVO DRUŽINSKE STANOVANJSKE HIŠE V OSEBNI LASTI V RAZPISNI VSOTI
DIN 500.000,00

Delavec organizacije, ki združuje svoja sredstva pri stanovanjski skupnosti po določenem družbenem dogovoru in namensko varčuje v banki za stanovanjsko posojilo ali dobi stanovanjsko posojilo od organizacije, v kateri združuje svoje delo, ter zida na območju občine Črnomelj, lahko dobi na podlagi razpisa posojilo za zidavo družinske stanovanjske hiše v osebni lasti.

Prednost za posojilo po tem razpisu ima delavec, ki:

- ima manjši povprečni mesečni dohodek na družinskega člana,
- zida družinsko stanovanjsko hišo v okviru določenega stanovanjskega standarda,
- zida stanovanjsko hišo ob upoštevanju elementov za standardno stanovanjsko hišo,
- ima družinsko stanovanjsko hišo zgrajeno do višje gradbene faze,
- bo s preselitvijo v novozgrajeno hišo sprostil družbeno najemno stanovanje.

Delavec lahko dobi posojilo do 40.000,00 din z rokom vračila do 20 let oz. po kreditni sposobnosti. Obrestna mera je 4%.

Vsa podrobnejša pojasnila v zvezi s pogoji natečaja lahko dobijo zainteresirani na sedežu Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Črnomelj, v Črnomlju, Ul. Mirana Jarca 3, kjer se tudi sprejemajo prošnje. Natečaj traja do 7. 3. 1975, kasneje dospel vlog ne bodo upoštevane!

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Črnomelj
Enota za gradnjo stanovanj

PROSTO DELOVNO MESTO

OBČINSKA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST SEVNICA

razpisuje prosto delovno mesto

EKONOMSKEGA TEHNIKA

Pogoji: dve leti prakse v računovodstvu
Prijave s prilogami o strokovnosti pošljite na OIS Sevnica, Heroja Maroka 17, v desetih dneh po objavi. Nastop službe možen takoj.

PROSTA DELOVNA MESTA!

OZD KONFEKCIJA

Lisca

SEVNICA

razpisuje prosta delovna mesta:

1. DIREKTOR DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB
2. ŠEF FINANČNO-RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA (REELEKCIJA)
3. ŠEF PROIZVODNEGA SEKTORJA (REELEKCIJA)
4. ŠEF NABAVNEGA SEKTORJA
5. ŠEF PRODAJNEGA SEKTORJA (REELEKCIJA)

Pogoji:

pod 1: da ima visoko ali višjo izobrazbo ekonomske ali konfekcijske stroke in vsaj 5 let prakse na ustreznih delovnih mestih v gospodarstvu, ali da ima srednjo strokovno izobrazbo ekonomske ali konfekcijske stroke in vsaj 8 let prakse na ustreznih delovnih mestih v gospodarstvu, ali da z več desetletnim uspešnim delom na ustreznih delovnih mestih v gospodarskih organizacijah konfekcijske stroke dokazuje, da lahko uspešno vodi DSSS OZD Lisca, da obvlada nemški ali angleški jezik in ima organizacijske sposobnosti.

da ima moralno politične kvalitete.

pod 2: da ima visoko ali višjo izobrazbo ekonomske stroke in vsaj 5 let uspešne prakse na vodilnih delovnih mestih v računovodstvu,

da ima srednjo ali priznano srednjo izobrazbo ekonomske stroke in vsaj 10 let uspešne prakse na vodilnih delovnih mestih v računovodstvu,

da ima moralno politične kvalitete

pod 3: da ima visoko ali višjo izobrazbo tekstilne stroke in vsaj 5 let uspešne prakse na vodilnih delovnih mestih v proizvodnji tekstilne konfekcije,

da ima srednjo izobrazbo tekstilne stroke z vsaj 10 let uspešne prakse na vodilnih delovnih mestih v proizvodnji tekstilne konfekcije,

da obvlada nemški ali angleški jezik,

da ima moralno politične kvalitete.

Pod 4: da ima visoko ali višjo strokovno izobrazbo ekonomske ali komercialne stroke in vsaj 5 let prakse na ustreznih delovnih mestih v gospodarskih organizacijah tekstilne industrije,

ali da ima srednjo strokovno izobrazbo ekonomske ali komercialne stroke in vsaj 8 let prakse na ustreznih delovnih mestih v gospodarskih organizacijah tekstilne konfekcije,

ali da vsaj z 10-letnim uspešnim delom dokazuje, da lahko uspešno vodi nabavne posle OZD Lisca, da obvlada nemški ali angleški jezik,

da ima moralno politične kvalitete.

Pod 5: da ima visoko ali višjo strokovno izobrazbo ekonomske ali komercialne stroke in vsaj 5 let prakse na ustreznih delovnih mestih v gospodarskih organizacijah tekstilne konfekcije,

ali da ima srednjo strokovno izobrazbo ekonomske ali komercialne stroke in vsaj 8 let prakse na ustreznih delovnih mestih v gospodarskih organizacijah tekstilne konfekcije,

ali da vsaj z 10-letnim uspešnim delom dokazuje, da lahko uspešno vodi prodajne posle OZD Lisca, da obvlada nemški ali angleški jezik,

da ima moralno politične kvalitete.
Interesenti naj dastavijo prijave z dokazili v 15 dneh po objavi na naslov:

OZD konfekcija Lisca, kadroviski sektor 68290 Sevnica

Trgovsko gostinsko podjetje na veliko in malo „POSAVJE“ Brežice, TOZD - GOSTINSTVO

OBJAVLJA

na podlagi 6. člena samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu prosta delovna mesta

1. 2. KUHARIC
2. 1. SNAŽILKE

Poleg splošnih pogojev morajo kandidatke izpolnjevati še naslednje pogoje:

1. KV kuharica z nekaj prakse, lahko so tudi začetnice;
2. NK delavka

Kot poseben pogoj je za objavljena delovna mesta določeno poskusno delo, ki bo trajalo en mesec in pol. Poskusno delo bo opravljeno le s pristankom delavca.

Pismene prijave je treba poslati v roku 15 dni po objavi delovnega mesta na naslov:

Trgovsko-gostinsko podjetje na veliko in malo „Posavje“ Brežice-Splošni sektor.

Prijavi je potrebno priložiti listine o tem, da prijavitelj kandidat izpolnjuje pogoje, ki so navedeni v tej objavi.

Izbira kandidata bo opravljena najpozneje v 10 dneh po poteku objavnega roka. Kandidati bodo pismeno obveščeni o izbiri.

GOSJA PERESA NAŠIH BRALCEV

KAJ JE NOVEGA

20. II. '75

31

PRILOGA

TRDINOV
NOTESI

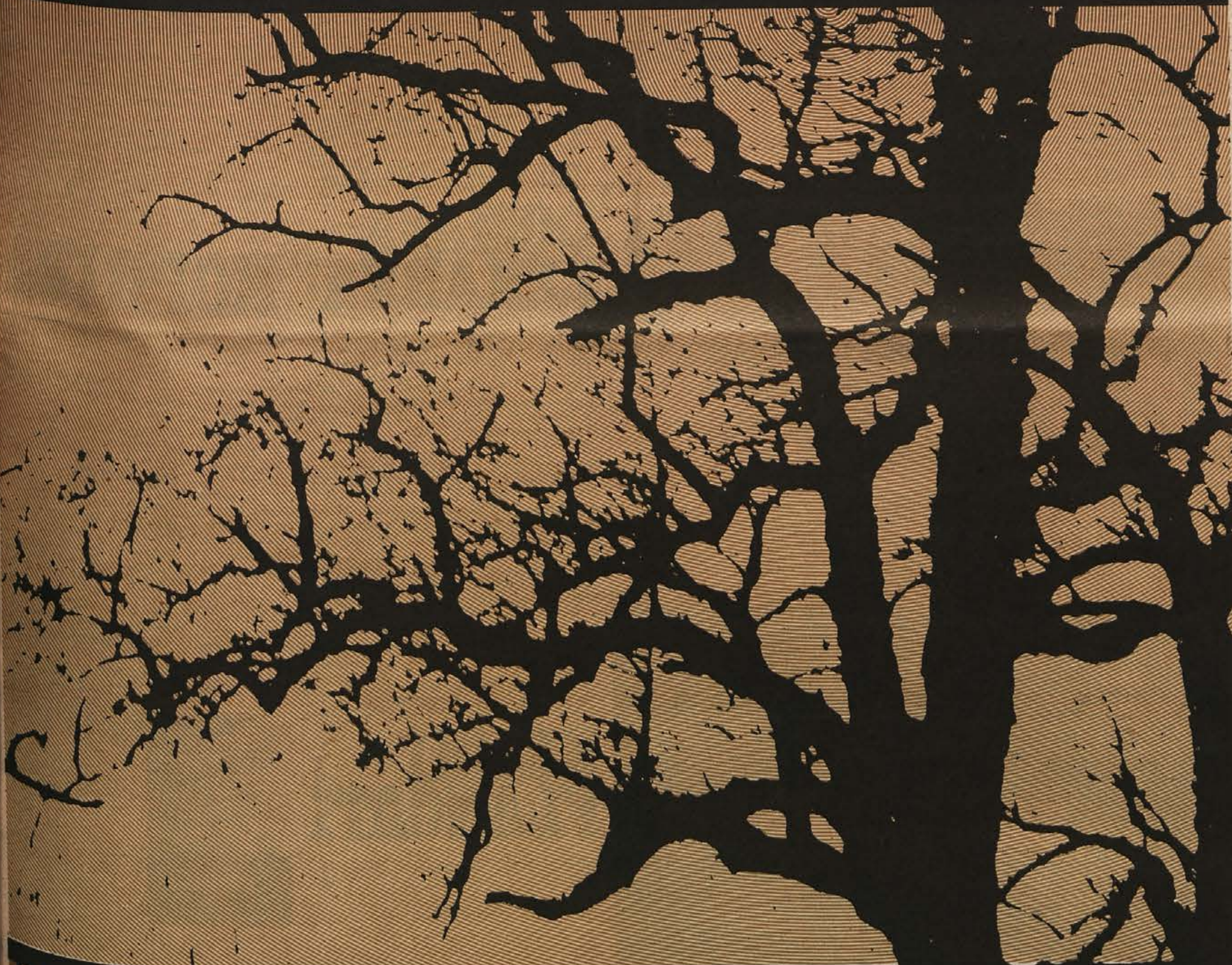
GRADOVI IN
USODE
POGANCE

V slavnostni prilogi Dolenjskega lista smo prejšnji četrtek objavili izide natečaja za GOSJE PERO. Najboljših pet zgodb naših bralcev je bilo prav tako objavljenih v slavnostni prilogi. Kot smo obljubili, bomo poslej v Prilogi vsak drugi teden objavili tiste spise iz natečaja za GOSJE PERO, ki so zaradi svoje kakovosti zaslužili objavo. V natečaju smo dobili 208 zgodb, ki so konkurirale za objavo: v vsaki Pri-

logi bomo objavili eno, morebiti tudi dve ali tri krajše.

Kajpak ne bomo pojedli dane besede: vsaka zgodba, objavljena pod zaglavjem GOSJE PERO, bo avtorju prinesla po 150 dinarjev, v uredništvu pa tudi razmišljamo o tem, da bi podobne natečaje prirejali bolj pogosto, ker smo bili tokrat presenečeni nad domišljijo, bogastvom in doživetji naših sodelavcev.

UREDNIŠTVO
V GOSTEH

HINJE

Pod naslovom V ZOBOTREBČIH NI REŠITVE objavljamo na tretji strani Priloge zapis z našega prvega popoldanskega uredništva. V gosteh smo bili v Hinjah v Suhi krajini: štirje novinarji Dolenjskega lista so šest ur poslušali prebivalce tega dela Suhe krajine, ki so govorili o težavah in uspehih, o nacrtih svojega kraja in o življenju sploh. Poslej bomo v vsaki Prilogi objavili podoben zapis. Uredništvo bomo imeli namreč vsakih štirinajst dni v gosteh v eni izmed bolj odročnih dolenjskih vasi, kamor novinarji le redko zaidejo. Vedno bomo pisali tem, kar nam bodo prebivalci povedali: naj bo o dobrih ali grenkih stvareh, o uspehih ali težavah, kritizirali bomo z bralci, če bo potrebno, in se veselili narejenega. Naslednji zapis bo govoril o Pišecah v brežiški občini.

LAČNI NISO KRIVI

Angleški ekonomist T. R. Malthus je na začetku prejšnjega stoletja razvil teorijo, da so prebivalci revnejših dežel sami krivi, če so lačni; to zato, ker jih je preveč in se prehitro množijo. Po Malthusu je zagledati treba omejevanje nataliteto tistih, ki nimajo dovolj sredstev za preživljanje. Malthusova teorija je ovrgla marksistična politična ekonomija, ki je dokazala, da je bil takrat za bedo sužnjem in prebivalcev kolonij (to je današnjih nerazvitih dežel) kriv kolonializem ter da je bogastvo bogatih slonelo na ropanju revnih in nerazvitih.

Danes je hrana spet postala eno najkočljivejših vprašanj sveta, zato so se nekateri začeli vračati k Malthusu, češ da mož morebiti le ni imel tako zgrešenih pojmov. Toda zadnja dognanja kažejo, da marksistični ekonomski, ki zavračajo Malthusovo teorijo, niso v zmoti.

Dejstvo je, da trenutna poprečna proizvodnja žita in riža zagotavlja vsakemu prebivalcu

Zemlje na dan za 1500 kalorij hrane. Toda „razdelitev“ proizvodnje in zaloge žita in riža je taka, da se visoko razvite dežele (le-te predstavljajo samo 10 odstotkov sveta) borijo s preveliko proizvodnjo in zalogo, medtem pa v nerazvitih deželah ljudje umirajo od lakote. Očitno torej je, da se lakota, ki preti večini sveta, zrcali v neustreznih mednarodnih ekonomskih odnosih oz. kriza hrane je hkrati kriza mednarodnih ekonomskih odnosov.

Po Malthusovem ključu bi za rešitev problema lakote morale nerazvite dežele ustaviti „proizvodnjo ljudi“, to pa je podobno, toda v osnovi povsem nasprotno naslednjemu: visoko razvite dežele, ki imajo velik presežek hrane, zmanjšujejo proizvodnjo, z že ustvarjenimi presežki pa pogosto izsiljujejo nerazvite in lačne.

Torej je docela očitno, kdo je kriv za problem lakote, ki danes pesti svet.

EDINA NA SVETU

Dobrih glasbenikov sč skoraj ne moremo predstavljati brez odličnega instrumenta. Dostikrat se pomen dobre glasbene opreme in instrumentov tako precenjuje, da slabi glasbeniki posegajo po najboljših in najdražjih znamkah glasbil, misleč, da je to pot, ki pelje v glasbeni vrh. Po drugi strani pa lahko zabeležimo primere, ko res dobri glasbeniki uporabljajo glasbila brez slovečega imena.

Zanimiv primer je solo kitarist Brian May, ki igra na edinstveno kitaro na svetu. Glasbilo nima slovečega imena, saj zanj velja samo naziv „home made“ (doma narejeno). Brian May je namreč kitaro izdelal sam.

Na začetku svoje kariere si je mladi in še ne slavni kitarist želel kupiti kitaro Stratocaster, vendar je bila njena cena previsoka. Kakšne slabe, cenene kitare pa tudi ni maral. Pljunil je v roke in začel izdelovati posamezne dele kitare

kar sam. Na srečo je imel doma vse potrebne orodje za obdelavo lesa in kovin. Z očetom se narisala več načrtov za glasbilo, dokler ni našla najboljšo inačico. Pri izdelavi je uporabil tudi mahagonij, ki ga je po naključju našel vzdignega v neki stoletni kamin, ko se bližini porušili staro hišo. S posebno pozornostjo je izdelal tremolo, za katerega trdi, da eden redkih, ki strune napenja in opuša brez nevarnosti, da se kitaro razglasi.

Zataknilo pa se mu je pri izdelavi magnetov. Sprva jih je naredil kar sam, vendar niso dali enotnih impulzov, zato je kupil tri druge ter malo spremenil. Drugače pa je na kitaro malo elektronike, brez katere bi mnogi kitaristi sploh ne zmogli igrati tako kot sicer.

Vse delo skupaj mu je vzelo dve leti in končno začel igrati na svojo kitaro, je ugotovil, da take ni mogoče kupiti v nobeni trgovini, da prekaša vse svoje vrstnice slavni znamki.

POMOŽNO LEŽIŠČE

Pomožno ležišče lahko potegnemo tudi izpod osnovnega ležišča, kot kaže naša slika. Videti je kot predal in je na kolesih. Tako ležišče je popolnoma enakovredno zgornjemu, izdelati pa ga mora mizar, ker ga v trgovini ne boste našli.

Če potrebujete dodatno ležišče, razmislite o tem predlogu. Tak kavč nima nobenega dragega in lahko pokvarljivega mehanizma, je lep in praktičen. Primeren je zlasti za otroško sobo ali za sobo za goste.

DIPL. ARH. MARTA RAČEČIČ

DOMAČA LEKARNA: KOPRIVA

Navadne travniške koprive navadno niti ne pogledamo, ker ne vemo, kako je koristna. Ta rastlina zdravi več vrst boleznih pri ljudeh in živalih. Če na primer mlade koprive posušimo in malo osolimo ter jih damo kravam kot krmo, nam bodo dajale več mleka. Sir, smetana in maslo bodo okusnejši, kot če krave jedo drugo suho krmo, seno, otavo, deteljo itd.

Če konjem dajemo koprive, bodo veselo razpoloženi, vzorni, mirni in bolj zdravi. Konjem dajemo vsako leto 10 dni po štirikrat na dan po dve pesti semena od koprive, pomešanega med otrobe.

Kokoši bodo nesle več jajc in

bolj debela bodo, če jim dajemo jesti skuhanje in sesekljane koprive, pomešane z otrobi. Če človek krvavi, naberi vrhe svežih kopriv, jih stolči in izcedi sok ter mu daj piti štirikrat na dan po eno žlico. Proti prsnim boleznim, kašljaviosti pij odcedek od koprive dvakrat na dan po en kozarec. Za tako bolezen skuhamo cvet, listje in steblo ter koren skupaj, dodamo pa koruzni zдроб. To tudi čisti sluz in zdravi zasenčenost pljuč.

Proti grži pomaga odcedek čaja suhih kopriv, če ga piješ petkrat na dan. Če hočeš, da se hitro skuha žilavo meso, vrzi nekaj listov sveže koprive v vodo in meso bo kmalu mehko.

Da so koprive dobre za revmi, je med ljudmi že dolgo znano. Naberi sveže koprive se dvakrat na dan toliče, kjer čutiš bolečine revme, tudi je ta postopek pekoče dobro potpeti, ker zares pomaga. Tudi dojilja bo imela mleka, če vsak drugi dan po 1 žličko koprivega soka skuhamo in jemo kot čaj. Čaj koprive gasi žejo, ohladi telo in je dober za prebavo. Čiščenje želodca in sečne nič nim ječmenom.

Naj omenim še, da se svinje hitro redijo, če jim dajemo sesekljane koprive, pomešane s krompirjem in debelo zdrobljenim ječmenom.

IVAN MASTINIČ

KRHKI FLANCATI

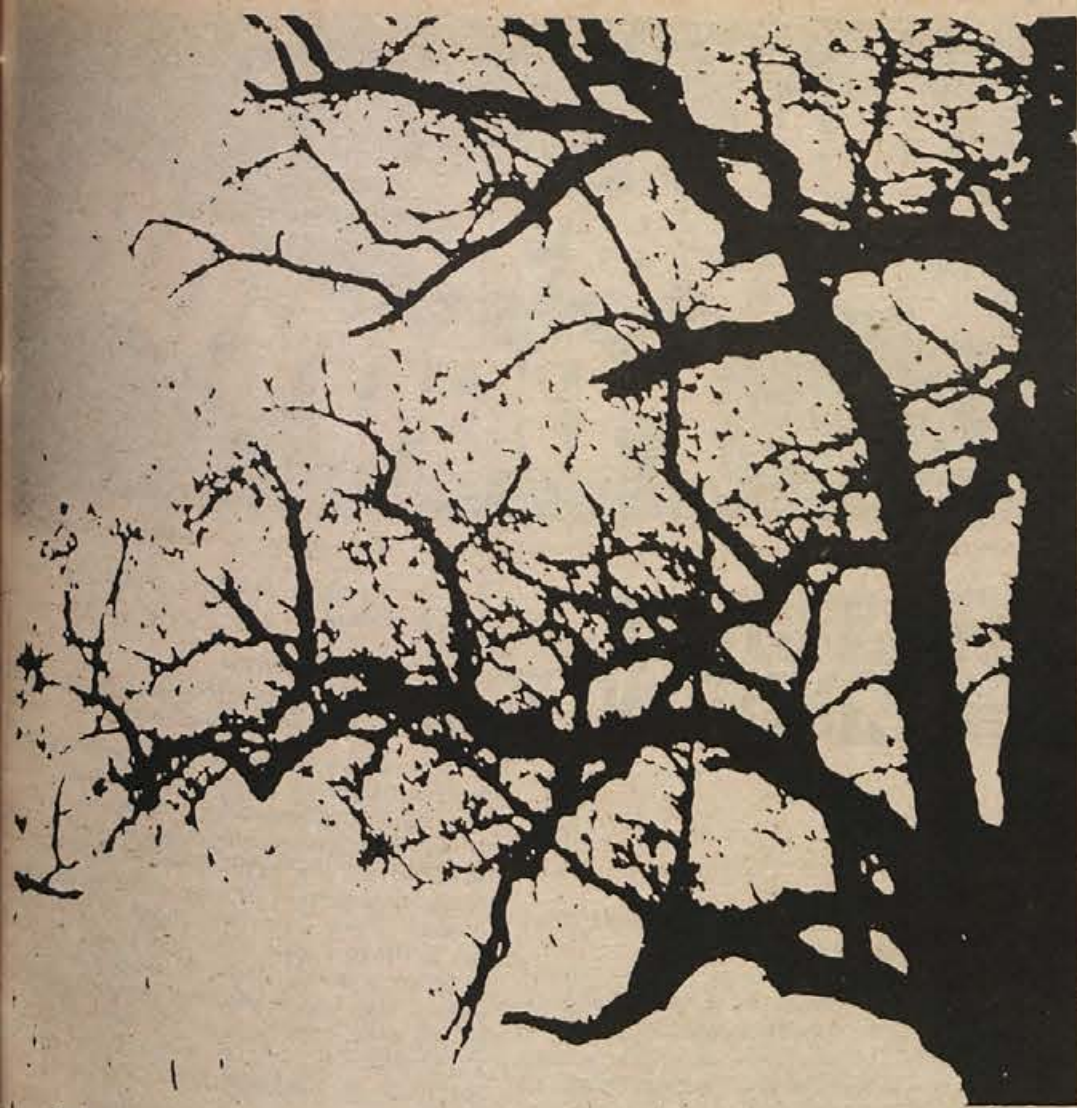
Veliko jih je, ki poznajo dobro Recljevo kuhinjo v Šentjerneju, kjer znajo gostu postreči predvsem z dobrimi domačimi jedmi. Gostilničarka Pavla Recelj je povedala, kako pripravljajo krhke flancate, ki se jih lahko loti tudi vsaka začetnica v kuhinji.

„Iz 0,25 dkg masla, 1 dcl belega vina, 1/2 dcl ruma, 6

rumenjakov in moke po potrebi ugnetem testu. Dodam nekaj žlic smetane in pustim počivati pol ure. Potem testo razvaljam pol centimetra na debelo in ga razrežem v poljubno obliko. Običajno delamo flancate s koleščkom. Režemo testo na dolge trakove, ki jih nato lahko oblikujemo v zanke, v vrtnice itd. To polagamo v posodo, kjer se je dobro segreti mešanica

olja in masti. Ko flancati zarumenijo, polagam na cedilo ali na mazo bel papir, potem se jih posipam s sladkorjem v prahu. S flancati ni veliko dela, pa dober in ekonomičen dodatek tudi za večjo družino. Posebno v februarju, marcju, v času zabav, je to nekaj navada, da so na mazu flancati.

UREDNIŠTVO
V GOSTEH

HINJE

V ZOBOTREBCEH NI REŠITVE

„Peč se je podrla, kako sem jaz klel, baba je umrla, kako sem bil vesel. Baba je umrla, v nebesa je šla, copate pozabila, nazaj je prišla.“
V zakajeni gostilni poje vaški harmonikar. Kmetje in delavci sedijo za mizami in se naslanjajo na šank; trda noč je zunaj in mraz se spušča nad vas. Ura je že skoraj deseta, delavnik je — gostilna je polna, kot ni navadno niti ob sobotah ali nedeljah. Od nekod prinesejo še eno harmoniko, zdaj se raztegata dva mehova. Kako to?

Ljudi ni zvalila v gostilno ne pijača ne dve harmoniki, ki se v Hinjah tudi redko oglasita skupaj. Prišli so, da spregovore o svojem kraju, o težavah, ki jih pestijo, o načrtih, ki jih imajo, o žalostnih in veselih stvareh, o tovarnici, v katero polagajo vse svoje upe in pričakovanja, o cestah, ki jih nihče ne popravlja, o tem, kako so odrezani od sveta, o zapuščenih in praznih kmetijah, o mladini, ki odhaja — skratka, spregovoriti o svojem življenju. Prav to pa pričakuje od njih uredništvo, ki je prišlo k njim v goste. Pri Dolenjskem listu smo se odločili, da bomo vsakih 14 dni s posebno novinarsko ekipo obiskali različne kraje na območju, ki ga pokriva Dolenjski list. Izbirali bomo predvsem tiste kraje, v katere novinarji redko zaidejo in o katerih se malo piše in ve.

Novinarji Andrej Bartelj, Marjan Bauer, Milan Markelj in Jože Splichal smo bili v sredo, 5. februarja, v Papeževi gostilni na Hribu pri Hinjah. Prisluhnilli smo besedam vseh, ki so obiskali naše „uredništvo v gosteh“ in izluščili podobo tega kraja in Suhe krajine.

avtobus v enem letu za staro železo

Iz Novega mesta ni mogoče priti v Hinje z avtobusom. Že ta skromni podatek govori o tem, kako je ta del Suhe krajine odrezan od sveta.

Jože Nose, doma iz Strug pri Dobrem polju, vozi Sapov avtobus Hinje — Ljubljana: „Odcep živirče — Pleš je že leto dni brez cestarja in zato zelo zanemarjen. Vožnja z avtobusom je skoraj nemogoča, avtobus se uniči v enem letu! Letos, ko je zima blaga, so prihranili precej denarja, ker ni bilo treba ceste ne plužiti ne posipati. Ta denar bi lahko dali za popravilo.“

O tej cesti so govorili tudi drugi in povedali, da so že večkrat predlagali, naj se cesta uredi, saj je zelo važna prometna zveza z Ljubljano, kjer si služi vsakdanji kruh marsikateri prebivalec Suhe krajine.

Po tej cesti vozi tudi šofer Litostrojevega delavskega avtobusa Rado Čermelj: „Ljudje so dobri, samo trpijo, ker morajo tako daleč na delo. Mnogi spijo na poti, utrujeni so. Avtobus je vsak dan poln.“

Angel Brečeljnik, doma iz Hinj, sprevodnik na avtobusu, ki vozi na redni liniji, pravi: „Lahko bi ostal na kmetiji, a sem jo raje pustil. Zemlja je slaba in še tisto, kar obrodi, uničuje divjad. Zdaj sem zadovoljen, ker sem v službi. Če hoče mlad človek kaj narediti in si ustvariti

družino, ne more ostati na zemlji, mora v službo. To je njegova edina pot.“

skupni želji je ime tovarna

Zveze z Ljubljano, čeprav slabo, imajo. Mnogo huje je, da z občinskim središčem Novim mestom nimajo zveze: kdor se hoče peljati v Novo mesto, mora peš štiri kilometre in pol do odcepa na cesti Dvor — Kočevje. Ljudje so že večkrat predlagali, naj bi čez Hinje preusmerili avtobus, ki pelje iz Novega mesta čez Dobropolje v Ljubljano. Jože Perko iz Hinj, delavec v Litostroju: „Vstanem ob pol štirih zjutraj in se vrnem ob štirih popoldne. Zdoma sem več kot dvanajst ur, pol šišta preživim še na vožnji.“

Če bi bile dobre zveze z Novim mestom, bi se mnogi raje zaposlili v mestu.

Nekaj se jih vozi na delo v Litostroju v Ljubljano, nekaj v Novoles v Stražo. A najraje bi delali doma. Ne mine sestanek političnih organizacij, da ne bi padla beseda o obratu.

Milan Habjan, ravnatelj osnovne šole na Prevolah: „Naredili smo analizo v vseh 11 vaseh krajevne skupnosti. Danes je 196 ljudi, od tega 84 žensk — največ, kar 66, je takih, ki še nimajo 30 let — ki bi se takoj zaposlile v tovarnici doma. Ni važno, kakšna bi bila. Važno je, da bi zaposlili nekvalificirane. Lahko bi jih priučili, saj imajo prav vsi vsaj 7 razredov osnovne šole. Tovarna bi zadržala odhajanje ljudi v tujino in domača industrijska središča. Zadnje ure bijejo za te kraje! Tudi precej mladih, ki so že odšli drugam, bi se vrnili nazaj. Tudi kmetije ne bi bile zapuščene...“

Tone Škufca, tajnik krajevne skupnosti Hinje, je dopolnil Habjana: „Naša krajevna skupnost šteje 1100 prebivalcev, 400 manj kot pred vojno. Petina ljudi je starejših od 65 let. Težko obdelujejo zemljo, še posebno, ker so pogoji težki in ker ni strojev. Splošen vtis je, da ostajajo doma stari in onemogli, mladina pa beži v mesta. V zadnjem desetletju se prijavi vsako leto poprečno 8 do 10 ljudi, odjavi pa 30 do 40. V knjige zapišemo 15 do 20 smrti in le 10 do 15 rojstev. Če se stvari ne bodo hitro spremenile, bo nastal zelo hud socialni problem!“

en vagon deklet in mir pred divjadjo

Kdo so tisti, ki še vztrajajo? To so tisti, ki se vozijo na delo v Ljubljano in Stražo, nekaj pa je tudi kmetov. Žal je med njimi zelo malo mladih gospodarjev. Kolikor jih je, nimajo prihodnosti. So samski, ker ne dobijo deklet, ki bi hotele v odročne kraje. Eden od najmlajših gospodarjev

je v šali dejal: „Pri nas potrebujemo tovarno in vagon deklet!“

Lojze Papež, kmet iz Hinj: „Ostal sem na kmetiji. Ne morem v službo, skrbim za ostarelo mater in tudi škoda se mi zdi zapustiti zemljo. Njive obdelujem, samo kaj, ko mi toliko škode naredi divjad!“

Franc Novak, kmet iz Hinj: „Preživljati moram očeta in mater. Zdi se mi, da delamo samo za divjad in dajatve. Ni dovolj šamo pisati, storite že kaj!“

Franc Grm, kmet iz Pleša: „Dokler bom gibal, bo še kaj s kmetijo. Potem bo propadla. Imam dva otroka, toda nobeden noče ostati doma, ker nima bodočnosti. Če bi imeli zagotovljeno delo, bi prav radi ostali. Ogromno škodo dela divjad, boli pa me, da je odškodnina včasih smešno majhna. Za en ar uničenega krompirja so mi ponujali 7200 starih dinarjev!“

Stane Štih s Hriba pri Hinjah, čuvaj, ki dela v Ljubljani: „Odškodnine so resnično majhne. Zato smo zahtevali, naj občinska skupščina na eni od prihodnih sej razpravlja o tem. Veliko so nam obljubljali, pa malo uresničili. Še vedno upamo na presenečenje: nekaj se bo moralo zgoditi! Doma bom ostal, če bo kdaj boljše, sicer pa ne.“

Feliks Vidmar, kovač iz Hinj, dela v Litostroju: „Moj oče je imel na domačiji dva para volov, dve kravi, kakšno tele, 17 ovac; vse je preživel, zdaj pa jaz še dveh krav in konjička ne morem! Divjad vse uniči. Imam štiri otroke: eden je grafik v Ljubljani, eden študira za elektroinženirja, najstarejša je administratorica pri Savi, mlajša hodi na poljansko gimnazijo. 18 let sem bil kovač doma, potem sem moral v Litostroju; zdaj sem tam že 12 let. Še vedno upam, da bo vsaj eden od otrok prišel domov, da kmetija in domačija ne bosta propadli. Vodovod in tovarnica, to bi nas rešilo. Morebiti pride potem sin za inženirja v rojstno vas...“

Tone Novak, 22-letni gospodar s Pleša: „Ko je oče umrl, me je mati preprosil, da sem ostal na kmetiji, ker sem edini otrok. Čeprav imam 22 ha zemlje, vidim, da se od kmetovanja ne da živeti. Moral bom v službo, popoldne bom pa obdeloval zemljo. Na zemlji je potrebno trdo delati; današnja dekleta imajo raje lažje življenje in ne marajo nas, kmetov. Sadim le še krompir in koruzo, pšenice se mi ne splača več, ker vso uniči divjad. Izračunal sem, da mi je ob zadnji letini divjad naredila za 4 tisoč dinarjev škode, povrnjenih sem dobil 1.300 dinarjev! Starostnega zavarovanja ne bom plačeval, saj ne vem, če bom sploh živel do 65. leta — če bom šel v službo, bom tako drugače zavarovan.“

tudi lado se bo odselil

Lado Koman, kmečki sin s Pleša: „Pred kratkim sem prišel od vojakov in se mislim preseliti v Ljubljano, kjer bom dobil delo. Doma imamo malo zemlje, oče je bolan. Tudi brat se vozi v Ljubljano, sestra se je poročila s fantom iz domače vasi, potem sta se odselila v Zagorje. Z avtobusom se mi ne da: potem bi le delal in se voziral. Mlad sem še in bi imel rad kaj od življenja.“

V teh krajih so celo družine z 12 otroki, a so se vsi odselili in zemlja je ostala v pušči, hiša pa razpada. Marsikomu je edini vir zaslužka nabi-

ranje gob in „delanje klinčkov“. Lani so kmetje v tej krajevni skupnosti prodali zadrugi za 360.000 dinarjev zobotrebcev. Sredi kmetov so, pa ni na Hribu niti ene krave več in morajo po mleko v Hinje.

Odhajanje mladih, upadanje proizvodnje, zapuščene kmetije resno opozarjajo, da bi v primeru splošnega ljudskega odpora ta predel ne nutil tistega, kar bi sicer lahko. Ali ne bi kazalo pri načrtovanju razvoja Suhe krajine misliti tudi na to?

Tudi na drugih področjih življenja se kaže slab materialni položaj prebivalstva. Kulturnega življenja ni, čeprav so včasih imeli godbo. Danes se morajo zadovoljiti z eno ali dvema gasilskima veselicama na leto. Tudi potujoči kino je redkokoli časa in bi se radi zbirali v gasilskem domu na raznih kulturnih prireditvah, ko bi lahko uredili gretje, klopi in majhen oder.

Milan Habjan pravi: „Kulturno življenje se odvija predvsem na šoli, kjer ob raznih praznikih pripravimo prireditve odprtega značaja. Ljudje radi prihajajo. Da bi poživili kulturno življenje in jih vključil vanj, sem poskušal ustanoviti moški pevski zbor. Prijavilo se jih je osem, po nekaj vajah pa še teh ni bilo več. Morda je vzrok raztresenost prebivalcev ali pa to, ker so mladi doma le ob koncu tedna. V načrtu imamo, da bi vsaj potujoči kino prišel k nam dvakrat na mesec. Ustanoviti nameravamo mladinsko organizacijo in šolsko športno društvo, v katerega bi se vključili tudi mladi nogometaši, ki so si sami uredili igrišče za mali nogomet in si nakupili najnujnejšo opremo, ne zmorejo pa organizacije tekmovali.“

svetli žarki temne podobe

Mladi se najraje zbirajo v nogometnem klubu; to je pravzaprav edina aktivna organizacija. Nastopili so v večjih okoliških krajih in ponosno povedo, da niso slabi, saj niso doma še nobene tekme izgubili...

Slika, ki so jo narisali prebivalci te krajevne skupnosti, ki so tako številno prišli na naše „uredništvo v gosteh“, je temna. V to temo pa prodirajo svetli žarki. Prebivalci upajo, da bodo dobili svoj industrijski obrat, da bodo z boljšimi cestami imeli tudi boljše prometne zveze, da bodo tudi zobozdravstveno službo uredili tako kot zdravstveno, da jih bo tudi boljši telefon povezal s svetom...

Prvi korak k napredku naj bi jim pomagale narediti mladinske delovne brigade. Vaščani pravijo, da ne marajo miloščine, saj so pripravljeni sodelovati z vsemi močmi. Vaščani Hinj in okolice bi radi zvedeli, ali bo brigada prišla k njim, ker se želijo nanjo pripraviti!

Ljudje se zavedajo, da gre za pomembne stvari, saj bo to večletna zvezna mladinska delovna akcija, v kateri naj bi gradili vodovode, pogozdovani planjave, urejali ceste in naselja, skratka: rešili vprašanja, ki so življenjskega pomena za prebivalce teh krajev.

Zato je razumljivo, da v Hinjah in okolici ne strpno čakajo na začetek akcije, za katero pravijo, da je njihovo zadnje upanje na poti v napredek.

Slovečki švedski reporter Kurt Berglund ni imel lahkega dela, ko se je odločil, da bo v domačih logih našel črnolaso lepoticico. No, uspelo mu je, čeprav si niti on niti mi ne upamo trditi, da je s tem razbil mit o samo svetlolaso lepih Nordijkah.

toni gasperič POGOVOR

KULTURNI PREDSEDNIK

— Halo! Temeljna kulturna skupnost? Tovariša predsednika bi prosil k telefonu.

— Tovariša predsednika ni, žal mi je. Morali boste klicati bolnišnico, če je kaj važnega. Veste, včeraj je bil tovariš predsednik v kinu. Ni imel sreče. Od dvesto petdesetih sedežev, kolikor jih je v dvorani, si je izbral prav tistega, na katerega je med predstavo padel malo večji kos ometa. Naravnost tovarišu predsedniku na glavo. Drugače pa pokličite čez dober teden, prosim. Na svidenje.

ČEZ DOBER TEDEN:

— Halo! Temeljna kulturna skupnost? Bi lahko govoril s tovarišem predsednikom?

— Nemogoče, tovariš. Predsednika ni v pisarni. Ne vemo natančno, ali je doma ali pa še zmeraj v čakalnici zdravstvenega doma. Dovolite, da vam pojasnim. Včeraj je gostovalo pri nas Mestno gledališče s Hadžičevo Naročeno komedijo. Smešna stvar, vam rečem. Tovariš predsednik je iz skromnosti sedel bolj zadaj, kjer se navadno gnete mularija. Nekdo izmed gledalcev je bil okajen, pa je motil predstavo. Tovariša predsednika je to jezilo in je vročekrvneža malce potrepil po rami. Ta se je nanagroma obrnil, pljunil v desno, stegnil desno roko in jo položil našemu predsedniku na levo stran obraza. Da ste ga, videli danes zjutraj! Bil je kot

preveč zrela cibora. Pokličite, prosim, čez dober teden. Na svidenje!

KLIC PO NEKAJ DNEH:

— Halo! Temeljna kulturna skupnost? Bi govoril s tovarišem predsednikom.

— Tovariša predsednika ni že tri dni v slovenski. Pred tremi dnevi je namreč sedel v svojega in se odpeljal obiskat bližnje vas, kjer vodi kulturna igralska skupina Finžgarjevo Verigo. Se naš tovariš predsednik malce razume za režijske stvari, da bi dal igro bolj zanimivo režijo, se je postavil na oder, da bi dal igro bolj zanimivo režijo. Tako se je vživel v igro, da je na odru skočil visoko v zrak. Ko je spet pristal na odru, se je udrila odrska deska in naš predsednik je zletel v klet. Dali so mu nogo v mavco, dobili so mu tudi nekaj manjših prask po glavi. Vse to je bilo v petek. Tri tedne bo na bolniški. Pokličite, prosim, po enaindvajsetih dneh.

KLIC PO ENAINDVAJSETIH DNEH:

— Halo! Temeljna kulturna skupnost? Bi govoril s tovarišem predsednikom. Je to mogoče?

— Trenutek, prosim.

— Da, želite?

— Pripravljam poročilo o stanju kulturne občine. Mi lahko kaj poveš o tem?

— Zakaj pa ne? Moram priznati, da smo zadnjem času zelo napredovali: uvedli smo daljši abonma, posebne filmske predstave, knjižničarja, ki je pa trenutno bolan, ker imeli primerne peči za ogrevanje, poleg tega smo uspešno izvedli akcijo na zborih delavcev, stopnji prispevkov iz bruto osebnih dohodkov. Več kot zadovoljivo. Pa še to zapišite: leta 1973 si je posamezno predstavo ogledalo prečno petdeset ljudi, letos pa že kar polsto, kar kaže na rast zanimanja ljudi za kulturno dejavnost.

ŽENSKA LEPOTA

lojze sever

NASTANEK

Prve temelje so zastavili že Rimljani, ker ima kraj lepo prometno lego. Razen imena, ki izvira iz tistih časov, in ostankov rimskih cest se ni ohranilo prav nič. Pravzaprav imamo le nekaj kamnov, pa še ne tistih ne piše, čigavi so bili niti čeno so rabili. Bolj pomembno je, da nam tu ležijo in da jim pripisujemo velik pomen. Najbolj zanimiv je tisti kamen, ki so ga nameravali vgraditi v temelj nove šole, vendar so se ga odgovorni možje od veselja že prej napili, da so nanj pozabili. Čudaj stoji v koprivah mladini v svetel podok o minljivi slavi in za delca, da zgodovina ne laže.

Na robu stare naselbine od vodi je bila vrsta trgovin in kovačij, ki so sčasoma propadle. V središču so se, zlasti pozneje, pojavile številne trgovnice, mesarije, pekarije, pošta in gostilne. Krepke, kar duhat je bilo gostiln. Poptotniki in potepuhi so zahajali vanje (menda je še celo Martin Krpan kdaj pa kdaj prisedel), a najbolj

je tekla pijača od miz ob sedmih dneh, ko se je trlo kupcev, prodajalcev in meštarjev, ki so zalivali dober kup ali pa razočaranje.

— Tudi domači večno žejni pijanci so prišlo hoditi gasit željo, ki je pri njih večna, da gostilne niso bile nikdar prazne. Marsikateri zaslužek, krava ali par volov in celi grunti z bogatimi gozdomi so tu storili svoj konec in menjali lastnika.

— Vsi morate iz vseh teh prebrenjati, se bdeili le gospod zabnik. Če so s Ribnice venoma evariji in se polnem jezili, ker ni bilo denarcev za vbojaj me svoje farane pred škodljivim vplivom teh hudičevih kačij. Če so gresniki zjutraj v polno zvečer iz zadnje vrgli s potno dravo alkohola in praznini žepom na cesto. Ženske so jekale, molile in delale pokoro, pomagale pa niso eno ne drugo.

DOLENJEC V LJUBLJANI

evgen jurič

'MOKER IZLET

Znanec mi je povedal inačice šale, ki kroži zdaj po Sloveniji. Šala je takšna:

— Kaj pravijo trije Štajerci, ki padejo v Dravo?

— To še spijemo, pa gremo.

— In kaj pravijo trije Dolenjci, ki padejo v Krko?

— To še spijemo, pa gremo — v zidanico.

Od srca sem se ji nasmejal in se brž odločil: na Dolenjsko jo mahnem! Nekaj me je vleko...

In sem šel. Pridem v Ribnico — in že sedim Pri Cenetu sredi vesele družbe. Bil je ravno plačilni dan in povedali so mi, da je v Ribnici navada na ta dan zapiti, kolikor je le mogoče.

Po šestem litru sem rekel svojemu ribniškemu prijatelju:

„Hej, Urban, ne bova več pila...“

„Saj VEČ res ne moreva,“ se je zasmejal in naročil (ker so že zapirali) še tri litre.

„Tako naju ne bodo mogli tako brž ven vreči,“ mi je pojasnil.

Komaj sem zdržal napore, a sem dal vse od sebe, šlo je. Naslednjega dne sem nadaljeval pot po Dolenjski. Prišel sem v Kočevje in tam srečal znanca, ki je zdravnik.

„Zadnjič,“ mi je pripovedoval, „ko sem ordinacijo prisekal možak srednjih let, konca zapit. Roke so se mu močno tresele.“

— Vi pa precej pijete, kaj? — sem dejal.

— Niti ne, — je odvrnil in mi pokazal kako se mu roke tresejo, — jaz namreč ne no vsaj polovico polijem.“

Potem mi je znanec pravil, da je ob nekem drugem primeru, ko je imel spet opojen pijanec, poklical v ordinacijo ženo.

„Ali vaš mož veliko pije?“ — „jo je...“

„Ne,“ je odvrnila, „pije normalno.“

„Koliko ga pa vsak dan?“

„Takole kakšnih pet litrov...“

Ustrašil sem se neizmernih količin, ki so jih pili, in se odločil, da se ne bom več zgodbah, čeprav v šalah, pa mi tudi prijavila.

Odločil sem se, da bom — do nadaljnjega — abstinent. Ko pa sem to omenil in me dolenjskima prijateljema Andreju in Martinu, sta planila pokonci in mi v isti sekundi jala, da sem pač Ljubljančan, torej moram na katerega se ni mogoče zanesti.

„Sicer pa abstinence ne boš dolgo zdržal,“ so sokovi predragi,“ sta dodala.

In prav sta imela.

MEŠČAN NA DOLENJSKI

MALO

MESTO

VŽIVLJENJU MORAŠ BITI ODLOČNA

vse bolj se mi je smilila. Njen pogled je odtaval po sobi okoli. Ko je pogledala mene, so se ji solze v očeh posušile. Materinsko se mi je nasmehnila in mi rekla: „Mojega sinka je pobrala bolezen. Tudi mož mi je kmalu umrl. Ostala sem sama, brez moža in brez otroka, ki sem ju oba ljubila. Domotožje me je stisnilo. Nisem mogla več ostati v tuji republiki in vrnila sem se v rodno Belo krajino.“

„Živite zdaj sami?“
„Ne! Živim pri sorodnikih, a jim ni najbolj ljubo, da sem z njimi.“

Pripovedovanje me je močno prevzelo in niti opazila nisem, da mi po licih polze solze. Teta Milica jih je opazila.

„Zakaj jočeš, otrok moj? Ne smeš jokati! V življenju moraš biti odločna! Da te ne doleti kaj hudega, da te bo spremljala sreča!“

Teh besed ne bom nikoli pozabila.

Prišel je zadnji dan starega leta. Ob polnoči smo si vsi bolniki stisnili roke, jaz pa sem od srca zaželela svoji dragi znanci, teti Milici, veliko sreče. Ona mi je zaželela, da bi mi nikoli ne bilo treba ponovno priti v bolnišnico.

Nekaj dni po novem letu je prišel trenutek, ki sem ga dolgo s strahom čakala. Ko je zdravnik stopil v sobo, se je obrnil k teti Milici in ji dejal: „Tetka, jutri greste lahko domov.“

V grlu me je stisnilo ob misli, da ne bom najbrž nikoli več videla svoje tetke, ki sem jo tako vzljubila.

Ko se je tetka pripravljala na odhod, so jo na vsakem koraku spremljale moje oči.

„Zbogom, otrok moj, kmalu ozdravi! Tako rada bi ostala namesto tebe!“ mi je rekla ob slovesu.

Zajokala sem. Tudi nji so solze privrele na oči. „Zbogom, tetka, zbogom... saj bom kmalu ozdravela,“ sem hlipala.

Poljubila me je in mi stisnila roko. Potem je odšla. Stekla sem k oknu, da jo še enkrat vidim. Na cesti sem jo videla, kako gre počasi in vsa sključena.

„Zbogom, tetka, zbogom! Nikoli te ne bom pozabila...“ sem tiho šepetala ob oknu...

Tudi jaz sem kmalu zapustila bolnišnico. Mineva že leto, a tetke Milice se še zdaj živo spominjam in večkrat mi je, da bi zajokala — takrat pa zagledam v daljavi dvoje milih oči, ki mi tiho govore: „Ne smeš jokati! V življenju moraš biti odločna...“

MARIJA HRIBAR

može splichal

STARE ZGODBE V NOVI OBILEKI

ROKOV NJACI

Kdo volha?“ zavpije stražar napne puško. „Ferkar!“ odgovori prišlec dostavi smeje, ko je oni pri odgovoru petelina pri eno zopet odpel ter v stran opil, da pusti došlega mimo: Da bi te črni petek, Kofendež stari! Ali ti ne dišim že od aleč? Jaz sem tebe zavohal že Kobaleževem kozolcu kraj Stranj, stara capa je ležala tam, stavi, da je bila tvoja; njemu dolgemu nosu pa men- ne diši drugega nego kos me- suhega in slanega? ... Ves ta prizor, ki se je prikaval Tončkovi očem, ko je prišel iz prelaza, je imel nekaj čudnega, divjega, a Tone Obloški ga moral biti vajen, kajti stopil je v krog ležečih in čepečih rokovnjačev — da so bili to, bra- se že davno ve — in potipal z dolgo drenovo palico, ki jo je držal celo pod gornjim kon- tam in, kadar je hodil, postav- al daleč predse, bližnjega mo- aka po hrbtu, rekoč: „Ali si zopet ti tega bekrma- pokumal, Kozobrin?“

Rekši, pokaže s palico na pol pečenega janjca.

Tako je napisal Jurčič, oziroma bolje rečeno, po njegovih načrtih Kersnik, ki je nadaljeval Rokovnjače od 11. poglavja, potem ko je Jurčič 1881 umrl. In kako bi pisali danes?

„Bos drmolil!“ je zatulil družbi Džeri, ki je dopoldne dobil še en špon in je bil tako rekoč pokopan za prvo polletje vsaj iz slovenskega jezika.

„Hura!“ so zatulili še ostali. Bos, ki je kot strela pridrmolel s fatrovo benčinolahtriko, da bi se vsi mački razbežali, če jih ne bi že prej povozil, je fratersko zabremzal, da se je naredila črta na asfaltu, potem pa se je spustil v razpadajoči mlin, rekoč: „Da bi vas črni petek, kameradil!“

Kameradi so ga viharno pozdravili; dopoldne je bil prišel iz čuze, okularje je imel zatečene od skrbi.

Kljub temu da so ga plavi angeli dali v šraufstok zaradi dreka, je bil njegov prvi stavek, potem ko je stopil v krog leže-

čih in čepečih huliganov — da so bili to, bralec že davno ve — in počil najbližjega kamerada po hrbtu: „Kdo ima kaj dreka?“

„Teško je,“ so zmajevali kameradi, drek je vse dražji. Zdaj je treba zanj izpljuniti pet batov!

Bos je bil jezen, saj v čuzi ni imel dreka.

„Gremol!“ je zavrtel z glavo. Štirje so se stlačili v lahtriko, ki je zdrmoleda v akcijo — po cekine za drek!

(Za bolj razumljivo branje je potrebno nekaj pojasnil: volhati — prihajati; ferkar — prijatelj; bekrman — jagnje; pokumati — ukrasti so besede iz nekdanjega rokovnjaškega žargona.

Današnji izrazi: bos — vodja; drmoleti — peljati se; špon — cvek, nezadostna ocena; benčinolahtrika — avto; čuza — ječa; okularji — oči; plavi angel — miličnik; v šraufstok dati — zaslješvati; drek — mamilo; kamerad — prijatelj; izpljuniti — plačati; bat — deset dinarjev, stari tisočak; cekini — denar.)

ISPIRIRAN PRI SAMORASTNIŠKIH DOMA

SANDI LESKOVEC

Po končanih dveh razredih gimnazije ga oče, ki je ves bolehen po drugi svetovni vojni prišel iz taborišča Dachau in zaradi tega ni bil sposoben delati, ni mogel več vzdrževati. Pet otrok je bilo pri hiši in premalo denarja. Oče je dejal: „Otroci, čimprej pridite h kruhu!“

In je Sandi pustil šolo ter se šel učiti za mizarja. Še danes se spominja, kot bi bilo včeraj, kako mu je pokojni slikar Vlado Lamut, ki ga je učil risanje, dejal: „Karkoli boš delal, boš zgrešil poklic. Zate je slikanje in kiparjenje!“

Sandi se spominja, kako je šel k izpitu v Gotno vas in kako ga je srečal Lamut ter ga vprašal, kam gre. Ko mu je povedal, da gre delat zadnji izpit za mizarja, je šel Lamut z njim, rekoč: „Po izpitu mi boš naredil lesen prenosni kovček za slikarske potrebščine, kaj?“ In mu ga je naredil – iz dva milimetra debele bukovine.

39-letni Leskovec, doma z Mirne, je mizar samo po poklicu, sicer pa je vodja kontrole v lesnem obratu na Dobu. „S kaznjenci imam opravka in moram reči, da me kiparjenje doma pomiri, kot da bi vzel tableto za pomiritev živcev...“

Leskovec se pravzaprav vse življenje ukvarja s kiparjenjem, a so ga pozno odkrili. Šele lani je bil prvič na taboru samorastnikov v Trebnjem: „To mi je ogromno pomagalo. Ne le da sem dobil več zaupanja vase, ko so starejši in bolj izkušeni kolegi pohvalili moje delo, ampak sem v Trebnjem dobil odgovore na različna vprašanja, kar mi je v veliko pomoč pri delu. Veliko pa mi je pomenilo tudi, ko sem leta 1973 na taboru – tabore sem vedno obiskoval – pokazal kiparju Puntarju puško, katere kopito sem sam izrezljal, in je dejal, da česa takega on ne bi zmoget. Tako sem dobil pogum, največjo pohvalo pa so mi dali organizatorji, ko so moje reliefe vzeli na razstavo jugoslovanske naive. To je bila pravzaprav edina razstava, na kateri sem doslej sodeloval.“

Zares, Leskovec doslej še ni imel samostojne razstave. Letos avgusta jo bo pripravil v Trebnjem, prav tako so ga že povabili na tabor samorastnikov. „Z veseljem bom šel!“ trdi, ker meni, da se lahko tam še veliko nauči.

Sicer pa se Leskovec, ki ga na Mirni in v okolici poznajo tudi po tem, da je naredil številne reliefe po sodih v vinskih hramih in na puškah, prej ni ukvarjal samo z reliefi. Z enim samim tečajčkom, kot ga sam imenuje, je vrsto let delal na Mirni tudi kot režiser in igralec. Potem, ko je videl, da se bo moral odločiti med tem in kiparjenjem, se je odločil dati režiserstvu slovo. Nazadnje je 1969 postavil na oder Ganglovega Sina, s katerim so gostovali na 15 odrih, med drugim tudi v novomeškem domu kulture. To je bilo slovo od dramatike.

Leskovec se spominja, kako je že v šoli delal najrazličnejše risbe in podobne stvari za šolske potrebe. Z neke slabe slike je vso noč prebrskoval. Aškerca pa naročil učiteljice slovensčine – zbiraj pa je bil vprašan slovensčino in dobil od nje Planil je v jok in potem izhlipal, kako je bil učiteljica pa mu je enico kajpak zbrisala.

Menda je Leskovec edini kipar pri slovenskih samorastnikih, ki se ukvarja izključno z reliefi. Poskusil je tudi z okroglim kiparjenjem, ki pa mu zdi lažje. „V okroglem lesu ni potrebno dragega, kot izrezati podobo po svoji zamisli. Reljef pa je kompozicijsko zahteven. En centimeter debeline imam na razpolago in v tem centimetru je potrebno ustvariti različne globine.“

Pri ustvarjanju teh globin ima Leskovec vedno dosti težav zaradi slabega orodja. „Velikokrat moram delati po uro ali dve pa vidim, da mi primernim nožem lahko tisto naredil z enim samim zamahom. Zato sem že razmišljal, da bi pogledal v Italijo ali Avstrijo in si tam naročil potrebno orodje.“

Če mu slabo orodje povzroča dosti preglav, ima Leskovec nedvomno srečo, da se je učil mizarja. „Ker poznam les in njegovo rast, brez težav obrnem nož tako, kot je najbolje. S tem si prihranim prenekatero nevšečnost, ki me sicer doletele, zlasti pri izdelavi detajlov.“

Leskovec ima družino: žena Milena, dva mirenški tovarni IMV, 11-letni Vito in 10-letna Vanja pa hodita v šolo. Ko pride v delo, gre vedno k svojemu konjičku ali obsedenosti, hočete. Težko zdrži pri delu sam; kadar delati v kleti, se skoraj gotovo čez čas pravi stanovanje, v jedilnico, kjer se mu otroci smejijo okrog dela...

Doslej je naredil kakih 60 reliefov. Zdelo se mu je po cele popoldneve, da bo pripravil izbor za banjsko razstavo. Prav tako so se oglasili tudi iz Berlina, kjer naj bi pripravil samostojno razstavo.

Ob reliefnem kiparstvu ima Leskovec še en konjička: vsaj enkrat na teden vzame puško in gre v gozd. Puška je bolj simbolična, strelja predvsem lisice. Slovci pa kot dober streljalec ima kakih 25 diplom za zmage na streljskih tekmovanjih. Večkrat se je kot najboljši streljalec tudi na slovenska prvenstva, čeprav nič niti nira. Najraje strelja na glinaste golobe in silhete jelenov.

Sprehodi po gozdu mu navadno dajo pobud za delo, motive pa Leskovec večinoma črpa iz sveta, v katerem je živel. Rad upodobi zlasti stare kmečke hiše, s slamo krite – takšne še imela njegova pokojna stara mama... Hči nadaljuje tradicijo: mamin stari oče je bil redar, oče je imel posluh za take stvari in tudi brat je bil žilico, čeprav je sicer ključavničar.

a. bartelj DOBER DAN, DOLENJCI

STANE POTOČAR-LAZAR

Ob neki priložnosti je Stane Potočar pripovedoval, kako je kmalu po svojem prihodu v partizane soborcem skuhal tako kosilo, da ga zlepa niso mogli pozabiti. Marsikateri je zatrjeval, da tudi doma ni jedel tako dobre in okusne jedi. Povedati pa je treba, da Potočar ni bil nikoli kuhar, samo vsake stvari se je lotil s srcem, premišljeno, a zagrizeno, pa naj je šlo za delo na kmetiji, v gostilni ali mesariji v svoji rojstni vasi Mirni peči ali kasneje, ko je na čelu bombaške skupine jurišal na sovražnikove bunkerje.

„Tudi pretepa z izzivači iz ‚Društva slovenskih fantov‘ se nisem nikoli branil. V tem društvu so bili v glavnem klerikalno usmerjeni fantje iz okoliških vasi, mi Mirnopečani pa smo bili skoraj vsi v Sokolu in Društvu kmečkih fantov in deklet, ki sta bila napredno, bolj revolucionarno usmerjeni društvi, v katerih je bilo čutiti močan vpliv Komunistične partije. Zato ni čudno, da so se iz mojega kraja vsi člani Sokola pridružili partizanom,“ se ponosno spominja svojih sovaščanov načelnik generalštaba JLA, generalpolkovnik

Stane Potočar – Lazar.

Potočar je že od svojega dvajsetega leta skoraj nepretrgoma vojak. V stari Jugoslaviji je služil vojsko v kraljevi gardi; prav gotovo so ga tja določili zaradi njegove postave, saj je pravi orjak. Ko je starojugoslovanska vojska po nemškem napadu kmalu razpadla, je mladi Potočar okoli sebe zbral skupino 15 Slovencev in se z njo skoraj od Čačka brez izgub prebil domov. Že takrat je pokazal odlike, po katerih je kasneje kot partizanski komandant še posebej slovel: hrabrost, izredno organizacijsko sposobnost in skrb za življenje svojih borcev.

„Ko me je sestra Vilma zagledala na kandijski postaji v Novem mestu, kamor sem se s vlakom pripeljal iz Karlovca, je onemela. Šele čez nekaj časa se je zavedela in mi planila v objem. Po vasi so se namreč raznesle govorice, da sem umrl med bombardiranjem v Srbiji.“ Tako je za svoje domače „od mrtvih vstal“ kot njegov svetopisemski soimenjak Lazar, čeprav Potočar ni mislil nanj, ko si je moral že drugi dan v partizanih izbrati

partizansko ime. „Na hitro sem se moral odločiti, kako se bom imenoval poslej. Spomnil sem se sina nekega polkovnika iz Beograda, pri katerem sem bil nekajkrat, ker je bila tam za vzgojiteljico moja sestra, in rekel, da bom Lazar. In tako mi je to ime ostalo do danes...“

Pri Potočarjevih je bilo 10 otrok: 5 bratov in prav toliko sester. Od bratov je živ le Stane; trije so padli v partizanih, eden pa je vso vojno pretrpel v taboriščih in je umrl za posledicami tistega nečloveškega življenja. Tudi sestra Vilma je bila v partizanih in je tam izgubila življenje.

Takoj po prihodu domov se je Stane vključil v Osvobodilno fronto in začel delati za partizane: prinašal jim je hrano in orožje, sredi belega dne je na saneh ranjenega partizana odpeljal v novomeško bolnišnico. Zato ni čudno, da so ga Italijani kmalu vpisali na seznam tistih, ki jih je treba spraviti v taborišče. Vendar Potočar ni čakal, da ga bodo zgrabili in odgnali kot živino v klavnico. Takoj je zbral okoli sebe svoje prijatelje, jim raz-

ložil položaj in v enem dnevu, 16. marca 1944, iz Mirne peči odšlo v partizane 16 fantov. Skupaj so se četni komandirja Dušana Šušterja in Duleta.

„Že prvo noč v partizanih sem preživel v snegu. Naslednji dan pa sem rekel: ‚Fantje, nisem prišel v partizane zato, da bom v njih ležal. Bomo morali kaj delati!‘ Naredil je nekaj in napadli so italijansko patrolo v Kačji vasi. Tem napadom so dosegli, da poslej tam niso hodile patrole. Do orožja pa so novinci prišli tako, da so ga vzeli ‚Slovenskim fantom‘, ki se kasneje v glavnem vključili v belo gardo.“

Odhod mirnopoške skupine v partizane je med ljudmi velik odmev. Ljudje so govorili: ‚Oni že vedo, kaj je prav.‘ Po mitingu, ki so ga pripravili na Trški gori, so začeli okoliški fantje velikemu številu prihajati v partizane.

Stane Potočar-Lazar je od borca napredoval do komandanta bataljona, poleti 1943 je bil komandant Gubčeve brigade, nato je postal komandant Dolenjske na Primorsko za komandanta divizije; do konca 1944 je bil komandant korpusa. Takrat je imel čin polkovnika. Leta 1945 je odšel v Sovjetsko zvezo v oficerstvo in ostal tam eno leto. Vseskozi so ga odlično ocenjevali zaradi njegovih številnih sposobnosti organizatorja, hrabrega vojaka, človeka. Vedno je skrbel za življenje soborcev, vedno se je trudil, da bi jih pravih vrstah in to mu je v očeh partizanov bilo največjo vrednost.

„Mislim, da partizanski boj na Dolenjski ni bil še dovolj ovrednoten in postavljen na tisto mesto, na naši zgodovini, ki mu gre. Dolenjska je bila no prispevala, bila je res zibelka partizanskega boja od začetka do konca vojne. Od tu se je gibanje širilo na vse strani. Pri nas so se formirale Tomšičeva, Gubčeva, Cankarjeva brigada, ki so imele podporo med ljudstvom. Dolenjska je bila hko ponosna na svojo veliko vlogo med NOB.“

Res pa je tudi, da se mladi tega pravih vrstah dajo. Današnji rod bi moral biti bolj ponosen na vse, kar so z orožjem, v boju dosegli njihovi predniki. Zlasti Novo mesto kot središče te revolucije moralo biti na tem področju bolj delovno mesto, moje bi moral biti shod bivših borcev pravih vrstah celo mesto, za vse ljudi, ne pa da se izteče iz srečanje starih prijateljev. Bolji me, ko se spominjam, kako stare borce privajajo na stranski del, da si svoje opravili. S tem pa jih naravnost povabim, roke raznim nergačem. Nad tem bi se morali zamisliti. Če nič drugega, je to nevezgajno spominjati. Čudim se tudi, da Mirna peč kot kraj, ki je toliko žrtvoval za partizane, še danes nima nobenega spomenika. Na mladih je, da se bolj prizadevajo za te stvari,“ se je razgovoril načelnik generalštaba Stane Potočar.

Iz vsega pogovora je vela ljubezen do Dolenjske. Sicer pa tudi če bi hotel, ne bi bil skriniti, da je od tu doma: „Saj vsak si želi, da govori,“ prijetno zategne „po naše“.

KAJ JE

FILM

CARSONOVA VZGOJA

Življenje in usoda temnopoltih Američanov v črnih četrtih ameriških mest sta navdihnili že marsikatero filmskega režiserja. Naše distribucijsko podjetje Vesna film pripravlja za prikaz enega takih filmov. Gre za filmsko pripoved Michaela Campusa, ki je na podlagi resnične življenjske zgodbe zrežiral film „Carsonova vzgoja“. Glavni junak filma je Sonny Carson, ki ga je življenje potisnilo na krive poti. Temu so krive tudi razmere v črnski četrti. Carson iz odličnega učenca postane tat in vodja tolpe. Glavne vloge v filmu igrajo: Rony Clanton, Don Gordon, Joyce Walker.

filmske novosti

Leta 1944 je bila pri Vrhovnem štabu NOV in POV osnova „Filmska sekcija“, katere delo se od osvoboditve naprej nadaljevale „Filmske novosti“, ki tako letos praznujejo že 30-letnico. Od prvih dni svobode pa do danes se ni zgodilo po svetu in doma nič pomembnejšega, o čemer nas ne bi s sliko in besedo obvestile „Filmske novosti“. Le-te so že nekajkrat obšle ves svet. Snemalci „Filmskih novosti“ so obiskali Novo Zelandijo, znali so se dvesto kilometrov severneje od polarnega kroga, bili so v Sibiriji ali se potili v tropskih krajih, obdvoje počez so spoznali Afriko, obe Ameriki, Indijo, bili so pri naj-

primitivnejših ljudstvih ali sredi vojne vihe v Alžiriji itd., itd. Iz neposredne bližine so snemali vse pomembne državnike, politike in kralje, nič manj pa se niso posvečali tudi dogodkom na skoraj vsakem pednju domovine.

„Filmske novosti“, edinstvena filmska „publikacija“ najstarejše filmske hiše pri nas, to je zveznega izvršnega sveta, so morale biti po nekdanjem zakonu obvezno prikazane pred vsako filmsko predstavo v vseh kinematografih. Zdaj si prizadevajo, da bi s samoupravnim sporazumom spet dobile tisto mesto v kinih, ki jim gre glede na njihovo pomembno informativno vlogo.

Ekipa „Filmskih novosti“, ki šteje danes 70 članov (od teh je 14 snemalcev, trije montažerji, en glasbenik in šest urednikov), pripravlja v jubilejnem letu dvanajst nadaljevanj filmskega „Pregleda“, ki je namenjen našim delavcem v tujini, ob rednem spremljanju dogodkov po svetu in doma pa izmenjuje filmske vesti s petintridesetimi deželami.

Koncerti, znani pod imenom „brandenburški“, so nastajali v obdobju od 1717 do 1723. Ime so dobili po družinskem imenu mladega ljubitelja glasbene umetnosti in mecena, kateremu jih je Johann Sebastian Bach

posvetil in poslal. Za koncerte je značilno to, da stojte nekako v sredi med orkestralno in komorno glasbo, ter da se posamezen instrument odvaja od orkestralnega ozadja. Veliki mojster Bach je z njimi zaobjel svoja prejšnja glasbena snovanja, obenem pa že nakazal prvine kasnejših del. Na dveh velikih stereo ploščah lahko poslušamo Brandenburške koncerte v izvedbi Berlinskih filharmonikov, ki jih vodi sloviti dirigent Herbert von Karajan. Plošči je po Nemški gramofonski družbi izdala RTV Beograd.

KNJIGE

V zbirki mariborske založbe Obzorja „Veliki možje“ je izšla knjiga Jeana Rousseta „Ognevit fantast“. Biografski roman opisuje življenje francoskega glasbenika Louisa – Hectorja Berlioz, ki je bilo razburljivo in polno preokretov. Berlioz je na pot glasbenika stopil dokaj kasno in le s težavo, saj je bila njegova družina močno zoper to, da prekine medicinske študije. Kasneje se je vse življenje boril za svojo revolucionarno glasbo, dokler ni osamljen in bolan, poln cinizma umrl.

HUMOR

Pred nami so že tudi knjige drugega kroga zbirke Humor, ki jo izdaja Mladinska knjiga. Tokrat se nam predstavljajo mojstri humorja iz domačih in tujih logov: Fran Milčinski z

PREDSTAVJAMO VAM

„Dne 26. septembra 1920 je bil v Novem mestu velik praznik. Sorodne duše so se našle in združile. Bili so to mladi umetniki: pisatelji, slikarji, kiparji, glasbeniki,“ je v svojem pismu zapisal veliki slovenski impresionist Rihard Jakopič v pismu novomeškemu pesniku Podbevšku. Ta dogodek je jedro in središče pripovedi Marjana Mušiča, ki je izšla v knjižni obliki pod naslovom „Novomeška pomlad“. V reprezentančni, bogato opremljeni izdaji mariborske založbe Obzorja in Dolenjske založbe niza Mušič svoje spomine na Novo mesto in njegove prebivalce v tistem času ter izrisuje podobo kulturnega preporoda, ki je zavel v malomeščanski dolenjski metropoli. Knjigo bogati veliko reprodukcij in dokumentarnega gradiva.

NOVEGA

delom „Fridolin Žolna“, Slavko Kolar z „Ali smo ali nismo?“, Gabriel Chevalier s „Clochemerle“, Giovannino Guareschi z „Don Camillom“ ter Ilf in Petrov z „Zlatim telesom“. Imena in dela so nam v večini že dobro znana, zato jih ni potrebno še posebej predstavljati. „Clochemerle“ je našim bralcem še posebno znan po uspešni angleški televizijski seriji. Ljubitelji humorja imajo na voljo spet nekaj dobrega branja.

PESMI

Nemški pesnik Heine je bil že za časa svojega življenja izredno priljubljen. Slavo so mu prinesle predvsem njegove mladostne ljubezenske pesmi in prav po teh smo ga spoznali tudi Slovenci. Manj pa je bila pri nas znana njegova kasnejša lirika. Bolj celovito podobo tega nemškega ustvarjalca nam prinaša knjiga njegovih pesmi, ki jih je zbral in prevedel znani slovenski prevajalec Mile Klopčič. V izbor so vključeni tudi izbrani

odlomki iz pesnitve „Nemčija“, v kateri doseže Heinejeva satirična ost svoj vrhunec. Knjigo je izdala Državna založba Slovenije.

LÁSZLÓ NÉMETH ŽALOVANJE

Roman „Zalovanje“, ki je izšel pri Pomurski založbi, štejejo literarni kritiki za najboljšo delo sodobnega madžarskega pisatelja Laszla Nemetha. Podobno kot v njegovem, v slovenščino že prevedenem delu „Groza“ tudi „Zalovanje“ prinaša izredno občutljivo prikazan ženski lik. Gre za vaško odvedelo ženo, ki tragično konča. Pisatelju

je uspelo preiti časovne in krajevne okvire in svoje delo dvigniti na raven splošno človeškega. Lik mlade Zsofi se bo bralcu globoko vtisnil v spomin.

NEVESTA

Victoria Holt je napisala že več uspešnih romanov, katerih prednost je predvsem v zanimivem in napetem pripovedovanju, ne toliko v umetniškem smislu. Takšen je tudi roman o doživljajih mlade neveste, ki pride v neki skrivnostni dvorec in odkriva temne usode, povezane z gradščem. Knjigo „Nevesta“ je izdala Pomurska založba. Po nji bodo radi posegli predvsem tisti bralci, ki niso preveč zahtevni in se radi zabavajo ob domiselnih zgodbah, polnih preobratov in presečenj.

ZGLEDNA KNJIGA

Malokatero slovensko mesto se lahko postavi, da je toliko-krat postalo predmet literarnega opisa ali kraj dogajanja, kot je to bilo Novo mesto, pa bodisi v romanu, povesti, pesmi, spominih in dnevnikih. Opevali in opisovali so mesto s Krko med drugimi tudi P. Ritter Vitezović, J. Zupan, B. Crobath, F. Levstik, J. Trdina, J. Jurčič, F. Detela, D. Kette, I. Tavčar, F. Govekar, E. Gangl, J. Leban, I. Lah, I. Zorec, I. Vašte, M. Jarc, S. Grum, V. Albrecht, S. Šali, J. Dular, M. Malenšek, M. Markelj in še marsikdo. V svojih spominih se v mesto vračajo F. Šuklje, I. Hribar, I. Lah, M. Janež Žurga in v neobjavljenih delih J. Kopač. O Novem mestu in njegovi dijaški mladini je pisal Novomeščan dr. Leopold Picigas in ta rokopis hrani novo-

meška študijska knjižnica. Marsikaj o Novem mestu ima v svojih dnevnikih J. Cvelbar. Tu naj bo še omenjena kronika novomeškega frančiškanskega samostana, ki zajema obdobje več stoletij. Zapiski starogrškega graščaka Breckerfelda tudi hranijo mnoge zanimivosti o mestu. Novo mesto je bilo in je še vedno neizčrpen vir slikarskih motivov in slikali so ga od Clobucharicha, Kocha, Rechbacha, Skolle, Vavpotiča, Germa, Jakca, Mežana, Lamuta, Moleta, obeh Borčičev, mimo udeležencev Dolenjske slikarske kolonije do najmlajših domačih ustvarjalcev. Nepozabni Marijan Kozina pa je svojemu rodnemu mestu zložil simfonijo Novo mesto.

V bogato literarno in slikovno zakladnico se je uvrstila knjiga, ki vsebuje oboje zvrsti in

jo je ob svoji sedemdesetletnici napisal Novomeščan prof. inž. arh. Marijan Mušič in jo posvetil svojemu pred kratkim umrlemu sinu inž. arh. Marjanu Mušiču – Zuli. S pisanjem svojih mladostnih spominov si je skušal lajšati veliko bolečino ob sinovi smrti in tako se je rodila v trpljenju kot biser v školjki Mušičeva Novomeška pomlad, ki sodi med najlepše, kar je bilo kdaj napisanega o Novem mestu.

Novomeška pomlad je slavo-spev novomeški dijaški mladini, ki je zorela v agoniji Avstro-Ogrske in v prvih letih kraljevine SHS. Starejša generacija te mladine se je zbirala krog dijaškega lista Izpod Gorjancev z osrednjo osebnostjo Jožeta Cvelbarja. O njej je napisal pokojni dr. France Koblar: „Resnično živi in slovstveno plodni središči sta bila Gorica in Novo

mesto... Omika in priroda se res v nobenem drugem mestu nista družili v tako plodnosno ubranost, razen v Gorici, kjer je ob istem času rasel nov umetniški rod...“ (Jože Cvelbar: Izbrano delo. V Celju, MD 1938, str. 10, 11.) Mlajši rod pa je bil takrat v nižjih razredih in se je kasneje zbral krog Marijana Mušiča in Zdenka Skalickyja. Vmesni rod pa je družil Miran Jarc. Božidar Jakac, ki je bil takrat v Idriji oziroma na fronti, pa si je pridno dopisoval z mladimi novomeškimi prijatelji. O vseh teh in o njihovih profesorjih govori Mušičeva knjiga.

Osrednji motiv Novomeške pomladi je oris Mušičeve in Skalickyjeve generacije, ki je organizirala dijaško društveno življenje in skušala zbrati okrog enotnega literarnega lista vse najboljše med novomeškimi dijakami, a kar se stalno ni posrečilo zaradi nestrpnosti tako imenovanih voditeljev, ter postavitev I. pokrajinske umetniške razstave v Novem mestu (26. sept. 1920). Ta razstava je postala osrednji dogodek v Sloveniji in naj bi bila tudi pomlad v novo novomeško kulturno življenje. Knjiga vsebuje tudi oris spremljajočih prireditev ob razstavi: Kogojev glasbeni popoldan, lite-

rarni večer Mirana Jarca in Antona Podbevška, Podbevškov recitacijski večer in Kogojev slavnostni koncert. To je bil ogromen program, ki ga je zmogla brez vseh gmotnih sredstev le za umetniške ideale navdušena mladina. Ta razstava je bila prava pomlad ne samo za Novo mesto, ampak je bila vseslovenskega pomena in je bila znanilka plodnosnega kulturnega življenja najnovejših umetnostnih struj. Po odhodu Mušičeve generacije ni na novomeški gimnaziji zamrla mladostni zagon, ampak je nastajala že nova generacija (dr. Oton Berkopec, akad. slikar Jože Gorjup, univ. prof. dr. Franc Zwitner, akademik Marijan Kozina, prof. Marija Kovač in drugi), ki bi bila vredna enakega oblikovalca, kot je za svojo generacijo vzorno opravil prof. Mušič.

Vzporedno z glavnim dogodkom pa sega M. Mušič v celotno takratno novomeško življenje. Pred nami se razvrsti galerija likov in Novomeščani, nad 55 let stari, podoživljajo tisto obdobje, ker so bile v knjigi omenjene osebe še žive in so ostali posamezni dogodki v živi zavesti Novega mesta. Ob branju te knjige se omenjena generacija

vrača v svojo mladost in jo podoživlja. Pred njo se odpira tista romantika, ki je za vedno zamrla. Romantika novomeških sejmov, porcijunkel, novomeških posebnostev in vsa dogajanja Goge, ki so postala vsebina nesmrtnih Grumove freudovske drame Dogodek v mestu Gogi. In ravno to poglavje v Mušičevi knjigi je najlepše med lepimi stranmi knjige.

To odlično pisano knjigo (254 strani) dopolnjujejo Skalickyjeve pesmi iz njegove zapuščine (Skalickyjeva hčerka jo je darovala novomeški študijski knjižnici) ter 174 slikovnih in fotografskih prilog iz fonda takratne slikarske razstave in iz novejših slik iz Novega mesta. Kot v pisani besedi se tudi v slikovnem gradivu pred nami odvijata staro Novo mesto, njegovi prebivalci in vsa novomeška romantika, ki je dala mnoge pomembne ljudi.

Mušičeva knjiga je velik prispevek k spoznavanju Novega mesta in njegove duševne rasti. Osvojila bo vsakega bralca in med Novomeščani in drugimi ljubitelji dobre knjige bo našla pot v njihove zasebne knjižnice, kar bo tudi zaslug oblikovalca knjige Jožeta Brumna.

BOGO KOMELJ

kruh

„Vnanji znaki domačega kruha. Gorenci hlebec malo napijajo, da ima sem ter tje jamice, Štajerci narejajo vanj bolj proti kraju tri dolge zareze, Dolenci pa mnogo zarez po redu, včasih tudi počez. Kruh v teh krajih slab tudi v krčmah, nekteri primešajo krompir. Stovec je v mestu Baronovega birta za me naj bolji, kar naj bolje zapečen pa je Jeričev. Mehora seje sam banaško pšenico, drugej dobi se malo kedaj kruh iz te moke, lahko ga je poznati kajti je mnogo viši od našega. Mnoge gospodinje sole ga slabo. Pri Parklju imajo 1/2 grunta (1 nograd v Trški gori se ne šteje) družine je 10. Vsak teden gre za kruh 1 1/2 mernik zmesi (ječmena, prosa — ona proseno moko popari in zato ima vse enako do-

ber okus — koruze in ajde, če rodi). Žganci so iz ajde, če je, drugače pa zmesni (iz koruze in prosa), rž tod ne rodi in tudi okoli Straže ne, ob Krki n. pr. v Ločnem in Zalogu pa prav dobro. Posebno Gobodol slovi radi slabega kruha (iz ovsu in prosa). Zdravnik Brvar pravil, kako slabe otroke prinašajo iz tega kraja matere koze cepit. Mati živi, da je joj in deca se ve da ne morejo biti boljša. In tako deli Temenica na zanimiv način podobo in postavo otrok. Na strani Gobodola so medli, miršavi, bolelni, na drugi strani n. pr. v Krtelevem, na Velkem Kalu, pri s. Jurju pa zdravi in jaki.“

Danes kruh gotovo ni več tak, kot je bil svoje čase, ko so ga gospodinje posebno skrbno

KRUH

pekla. Industrija je tudi tu prinesla napredek v peki kruha, zato pa dostikrat nazadovanje v kakovosti spečenega. Industrijska peč, v kateri spečejo vsak dan toliko in toliko tisoč kilogramov kruha, se pač ne more primerjati z domačo krušno pečjo, v kateri ponekod še doma spečejo kruh, da se človeku že ob peki sline cedijo — še posebej, ko misli na topel, slasten grizljaj...

V katerih pečeh pečejo današnji najboljši kruh in kakšni so „vnanji znaki“, je težko ocenjevati. Za mnoge velja, da na naši obali pečejo boljši kruh kot pa v Ljubljani, Novem mestu ali Kranju. Kajpak je vse odvisno od okusa tistega, ki krih je, in kar je še bolj važno — kaj je s kruhom...

Starejši Novomeščani, zlasti tisti, ki so pred drugo svetovno vojno radi zahajali na izlete v Podgorje, se še dobro spominjajo poganškega gradu: stal je južno od vasi Jedinščica, ob sotočju Težke vode in Petelinca. Stal je na majhni vzpetini in je imel lepo okolico, sprehajalci so imeli iz Novega mesta pol ure hoda do tega gradu, katerega zadnji lastniki so bili razvpiti Langerji. Južno od gradu je na nadmorski višini 187 metrov vas Jedinščica pod Barončevim hribom. Danes je tam, kjer so včasih stali grajski hlevi, vojašnica. Jedinščica je danes znana še po tem, da tam živijo tudi Čigani. Ob Težki vodi še danes obratuje mlin, ki je bil pred vojno grajski. Do leta 1948 je bila zraven mlina žaga, vendar so jo podrl in sedem let pozneje postavili na drugi strani ceste novo, parno žago.

Kaj pravi o zgodovini in nastanku gradu Pogance Valvasor?

„Graščina Poganzitz, v kranjskem jeziku Pogance, spada k Srednji Kranjski ter leži od glavnega mesta Ljubljane osem milj, od Novega mesta pa pičle pol ure. Od kod so Pogance dobile svoje ime, pa ni mogoče izvedeti ničesar.

Gradič stoji na majhni vzpetini, na rodovitnih tleh in zaradi svoje čudovite okolice na prelepem kraju, kakor mnogi sosednji gradovi. Pod gradom pa teče potok Težka voda. Grajsko poslopje je prav čedno in nedaleč od njega stoji lepa kapela, posvečena sv. Trojici. V poslopje Pogancev je leta 1685 udarila strela, vendar mu ni prizadejala nobene škode.

Leta 1547 je gospod Sigmund pl. Mindorfer prodal grad Pogance gospodu Ivanu Lenkoviču, vrhovnemu kapetanu Hrvatske in Slavonske krajine, ta pa kasneje gospodu Kristofu Gušiču; za njim ga je dobil v last Stefan Gušič, ki je graščino prodal gospodu Rudolfu Paradeiserju.

Imenovani gospod, grof Rudolf Paradeiser, in njegova žena, gospa Doroteja, rojena pl. Haller, sta dala postaviti prej omenjeno kapelo sv. Trojice, prav tako pa tudi nedaleč od gradu stoječo cerkev sv. Roka, in sicer v času, ko je po Novem mestu razsajala kuga.

Zdaj je graščina last gospoda Ivana Lovrenca pl. Paradeiserja. Nedaleč od Pogancev stoji lep dvorec z imenom Birenbaum, v deželnem jeziku imenovan Hrušica. Čeprav stoji ta že v hribih, ga je sedanji lastnik gradu Pogance postavil na lepem in rodovitnem kraju, bogatem sadja in vinske trte. Zato pa spada ta dvorec tudi pod graščino Pogance.

1891 je v svoji Zgodovini Novega mesta prof. Ivan Vrhovec takole pisal o gradu Pogance, ko je opisoval lepo novomeško okolico: „Iz nekdanje velike posesti mehovske graščine se je odcepil razun Ruperčvrha tudi grad Poganci (Poganzitz), kake tri četrti ure od Novega Mesta. Kdaj so ga zidali in kdo, se ne ve, najbrže pa kdo Mindorferjev, kajti leta 1547, ga je prodal Sigmund Mindorfer baronu Lenkoviču, Lenkovič rodovini Gušičevi, ta pa Paradajzarjevi. Jeden Paradajzarjev, Rudolf, je dal sezidati dober streljaj od gradu oddaljeno cerkev sv. Roka o priliki, ko je razsajala v Novem mestu huda kuga. Zgodilo se je to o Valvasorjevem času. Od Paradajzarjevih naslednikov ga je kupila bogata novomeška rodovina Langerjeva, koje jeden član se je leta 1809, v francoski vojski tako odlikoval kot voditelj črne vojske na Dolenjskem in zvest Avstrijanec, da je njegovega sina povzdignil cesar v plemenitaški stan.“

Zal, znani nadaljevalec Valvasorjevega dela Franc Anton p. Breckerfeld, starograjski graščak, ni ničesar napisal o Pogancah, čeprav je po njegovi smrti njegova 20-letna hči Isa postala vzgojiteljica otrokoma Franca Ksaverja Langerja, Cili in Francu Henriku.

Hči znanega zgodovinarja, ki je prišla v Pogance kot vzgojiteljica — po Breckerfeldovi smrti je ostal na Starem gradu še dolgo bolni sin Adolf — je že čez leto dni postala žena ovdovelega Langerja, poganškega graščaka.

Langerji so bili nemškega porekla in prišli na dolenske gradove za oskrbnike. V številnih drugih primerih so tudi Langerji na račun svojih gospodarjev kmalu obogateli in sami postali graščaki. Langerji so bili tudi na Prežeku, v Brslinu, Lukovici in Zalogu.

Isin mož je bil tisti, o katerem poročajo Vrhovec, da se je odlikoval v dolenski brambovski bataljonu, ki se je boril v Franciji, vendar je zbolel in umrl. Šele njegov vnuk Franc Viktor je dobil obresti dolga in hrabrosti: postal je „vitez Podgorje“ in dobil pravico, da plemiški naslov podedajo njegovi potomci.

Ta vnuk je bil dvakrat poslanec deželne zbornice in enkrat državne, Trdina pa je ožigosal in napisal o njem, da je „prvak med tukajšnjih političnih lumpov“.

Kljub temu pa je postal mestni župan, prav je bil hkrati meščanom znan kot brzdaneč. O njem so krožile vesti, da ni bil njim varna nobena ženska.

Zaradi takega načina življenja in slabega gospodarjenja se je zelo zadolžil; dolga ni mogel vrtniti, zato so Pogance s posestjo vred pod ceno prodali. Pogance pa so vspešno prišli nazaj v Langerjeve roke: od cesarja Petscheta, ki se je zainvestiral v kmetstvo, je bil pogancev naređiti tovarno podjetje za Podgorje.

Za našo zgodovino je bil izmed vseh vseh nikov gradu Pogance najpomembnejši Ivan Lenkovič, katerega rojstna letnica ni znana, nesljlivo ugotovljena, umrl pa je na Otocju, katerega lastnik je bil, 22. junija 1569.

Bil je vrhovni kapetan Hrvatske in Slavonske krajine. Njegov rod izvira iz Like, ki se je najpozneje v 16. stoletju izselila v Kranjsko in si med Savo in Krko ustvarila veliko premoženje. V borbi s Turki se je Lenkovič prvič izkazal pri obleganju Dubrovnika leta 1529. Od 1537 je bil namestnik kapetana bihaške kapetanije, že pred 1539 je postal senjski kapetan, okoli 1546 pa je postal vojvodinjski kapetan, mandant vseh Uskokov od Senja do Srijema. Njegovemu času sta se Slovenija in Hrvatska uspešno borili proti Turkom. Položaj v Dolenjski kapetanije je dve leti pred smrtjo Lenkoviča prepustil drugemu zaradi bolezni.

Pokopali so ga v frančiškanskem samostanu v Novem mestu, kjer imajo še danes grobni spomenik z njegovo podobo.

V tistih časih, ko je Valvasor zbiral gradivo za svojo Slavo, so Paradeiserji — bilo je leta 1661 — blizu gradu sezidali cerkev sv. Roka v spomin na kugo, ki je takrat razsajala v Novem mestu in okolici.

Cerkvica je bila enotno zasnovana, imela je raven lesen strop v ladji in preprosto okrasitev nast obok v prezbitteriju. Na oltarju iz druge polovice 18. stoletja so bili starejši kipi svetnikov, oltarno mizo so takrat uporabili vitezovski grobnik, ki je zdaj v Dolenjskem muzeju.

Danes gradu ni več: junija 1942 so ga popolnoma oplenili belogardisti, pozneje pa je bil grad zažgan. Še največ, kar se je ohranilo od poganške graščine, je nekaj sten in cerkvice sv. Roka. Toda tudi v nekdanji graščini te cerkvice danes bujno raste grmovje, do njega pa se podira.

Kuge danes ni več, če pa se hči pogancev ima moderno zdravilstvo mnogo uspešno, zidanje cerkvice, da bi svetniki ohranili varnost... Grad pa je propadel, propadli graščaki!

20. II. — 5. III.

26. februarja ob 2.14 uri bo škíp, 4. marca ob 21.20 pa zadnji krajec. Če bomo verjeli Herschlovemu ključu, potem smemo ob prvi spremembi pričakovati sneg in vihar, ob drugi lunini meni pa dež in sneg, če bosta pihala jug ali zahodnik.

Sveti Matija, doma iz Betlehema, je bil postavljen namesto izdajalca Judeža Iškarijota. Zavoljo svoje sekire je zaščitnik tesarjev in mesarjev. Kot zadnji imenitnejši pomladin med februarjskimi svetniki zavzema Matija izredno pomembno mesto kot vremenar. On ima namreč oblast, ali se bo zima še nadaljevala ali ji bo naredil konec. Skoraj vsi narodi Evrope namreč poznajo pregovor: „Sveti Matija led razbija, če ga ni, ga pa naredil.“ Na drug način povédo še: Če sv. Matije dan zmrzuje, še štirideset dni mrazu prerokuje. Vendar pa je že v zraku pomlad, kajti „po sv. Matiji ne gre lisjak po ledu domov!“; led se bo stalil, zima bo premagana, začela se bo pomlad.

Med postnim časom ima med ljudskimi šegami posebno vlogo tudi sredpostna sredo. Ljudje so si takrat nekoliko oddahnili, češ pol pritrgovanja je že za na-

mi, zato so si na ta dan privoščili celo nekaj zabave. Simbolično nam to kaže nekdanji po vsej Sloveniji znan običaj žaganja babe, ki poseblja postni čas in ki je do danes ostal živ le še prislovno. Nekoč pa so na ta dan prežagali v staro babo našemljeno slamnatno lutko, ki jo je ponekod pozneje nadomestila kar na desko ali hloh narisana baba: gorje tedaj tistemu, ki jo je ponevedoma prežagal, saj je bil v posmeh vsej fari. Nedvomno tudi v tem običaju tiči ostanek prastarega poganškega verovanja, saj se tako v stari babi kot v Kurentu ali puštu skriva davno zimsko božanstvo...

In kdaj lahko pričakujemo lepo vreme?

Lepo vreme nam obetajo vetrovi, ki pihajo proti severovzhodu, jasni vrhovi gora in nebo brez oblakov, svetlo jutranje sonce, luna, ki se spremeni bližje polnočji, jutranja megla, ki pade na tla, večerno bliskanje brez grmenja, dim, ki se dviga naravnost kvišku, rosa, ki zjutraj dolgo obstane, škranček, ki se dvigne visoko pod nebo in tam poje, regica, ki se oglašja z visokega drevesa, pajki, ki si na-

redijo velike in trdne mreže, ker pričakujejo obilen lov, petelini, ki so zgodaj zjutraj zelo glasni, čebele, ki še v poznih urah pridno nabirajo med, domače živali, ki so ubogljivo pri delu in veselo jedo.

Tako pravijo izkušnje, dobljene po posameznih znakih in znamenjih v naravi.

Kaj pa pravijo pregovori?

Na svečnico mušice, pozneje rokavice. Če sv. Petra (22.) stol mrazi, dolgo časa zima še trpi. Kakršno je vreme sv. Petra stola dan, tako bo potem mesec dan. Če v svečanu mačka na soncu leži, v sušcu spet rada na peč pribeži.

Če konec svečana sever brije, dobre nam letine up zasije. Oves ima svečna eno plevo, sušča dve, travna pa tri.

Še en podatek: sonce je večraj zjutraj ob osmih stopilo v znamenje rib.

Dan se bo v teh dveh tednih podaljšal za več kot za pol ure. Danes ga bodo namerili za 10 ur in 37 minut — od sončnega vzhoda, ki bo ob 6.58, pa do zahoda, ki bo ob 17.35, medtem ko bo 5. marca sonce vzhlo ob 6.35 in zašlo ob 17.53, dan pa bo dolg 11 ur in 18 minut.

POGANIZ

Poganzitz

